2024

Uzmanlık Tezi

Emine AKBAL

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

ADÖLESANLARDA ALGILANAN HELİKOPTER EBEVEYNLİK TUTUMLARI İLE DEPRESYON VE KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

UZMANLIK TEZİ

Dr. Emine AKBAL

HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

Ankara, 2024

T.C.
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

ADÖLESANLARDA ALGILANAN HELİKOPTER EBEVEYNLİK TUTUMLARI İLE DEPRESYON VE KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

TIPTA UZMANLIK TEZİ

Dr. Emine AKBAL

Doç. Dr. Egemen Ünal

HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

Ankara, 2024

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda patent ve telif haklarını ihlal edici etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tezde kullanılmış olan tüm bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

01.10.2024

Emine AKBAL

TEŞEKKÜR

Tez sürecinde hiçbir yardımı esirgemeyen danışman hocam ve eğitim sorumlumuz sayın Doç. Dr. Egemen Ünal'a, tez konusu araştırma sürecinde değerli fikirleriyle yolumu aydınlatan Doç. Dr. Mehmet Enes Gökler ve uzmanlık eğitimim boyunca ilimlerinden faydalandığım başta Anabilim Dalı Başkanımız Sayın Prof. Dr. Salih Mollahaliloğlu başta olma üzere tüm anabilim dalı hocalarıma,

Uzmanlık eğitimim boyunca yanımda olan ve ikinci bir aile olarak kabul ettiğim tüm asistan arkadaşlarıma,

Araştırmanın yapılabilmesi için alınan izin yazısı çerçevesinde kurumlarında araştırma için anket uygulamasının yapılmasına izin veren okulların idari yapısında çalışan Müdür, Müdür Yardımcıları, idari personel, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Öğretmenleri ve anketin yapılmasına izin veren tüm öğretmenlere,

Öğrencilerin ankete katılımı için gerekli veli onayını veren tüm öğrenci velileri ve ankete katılarak araştırmanın yapılabilmesini sağlayan öğrencilere,

Her zaman desteğini hissettiğim aileme teşekkürlerimi sunarım.

Dr. Emine AKBAL

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **v**
ABSTRACT ..... **vii**
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ ..... **ix**
ŞEKİLLER DİZİNİ ..... **x**
TABLOLAR DİZİNİ ..... **xi**
1 GİRİŞ **1**
1.1 Amaç 3
2 TEMEL BİLGİLER **4**
2.1 Adölesan Dönemi 4
2.1.1 Adölesan Tanımı 4
2.2 Helikopter Ebeveynlik Tutumu 4
2.2.1 Helikopter Ebeveyn Kavramı 4
2.2.2 Helikopter Ebeveynlerin Özellikleri 5
2.2.3 Helikopter Ebeveynlerin Çocuklarının Özellikleri 6
2.3 Adölesan Dönemde Psikolojik Sağlamlık 8
2.4 Adölesan Dönemde Depresyon 10
2.4.1 Epidemiyoloji 11
2.4.2 Hastalık Yükü 12
2.5 Adölesan Dönemde Anksiyete 13
2.5.1 Epidemiyoloji 13
2.5.2 Hastalık Yükü 13
2.6 Stres 14
3 GEREÇ VE YÖNTEM **15**
3.1 Araştırmanın Yeri 15
3.2 Araştırmanın Tipi 15
3.3 Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi 16
3.3.1 Örneklem Büyüklüğünün Hesaplanması 16
3.3.2 Araştırmanın Örneklemi Seçimi 17
3.4 Ölçekler 21
3.4.1 Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği 21
3.4.2 Depresyon, Anksiyete ve Stres Ölçeği (DASS-21) 23

3.4.3 Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (ÇGPSÖ-12) 23
3.4.4 Karanlık Gelecek Ölçeği (Dark Future Scale, KGÖ)..... 24
3.5 Etik Konular 25
3.6 Araştırma Kısıtlılıkları 25
3.7 Hipotezler 27
3.8 İstatistik Analiz..... 27
4 BULGULAR 29
4.1 Öğrencilerin ve Ailelerinin Sosyodemografik Özellikleri 29
4.2 Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Puanları ile İlişkili Faktörler 39
5 TARTIŞMA..... 90
6 SONUÇ VE ÖNERİLER 99
7 KAYNAKLAR..... 102
8 EKLER 114

ÖZET

Adölesanlarda Algılanan Helikopter Ebeveynlik Tutumları ile Depresyon ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Helikopter ebeveynlik; anne ve babaların, çocuklarının akademik başarısı, sağlığı, sosyal ilişkileri gibi yaşamının tüm yönlerinde yüksek düzeyde koruyucu, yönlendirici ve mükemmeliyetçi davranışlarını tanımlamaktadır. Anne ve babaların korumacı tutumları, çocuklarını olası tehlikelerden anlık olarak korurken, gelişimsel süreçte fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden onların olumsuz etkilenmelerine neden olabildiğine dair bulgular literatürde bulunmaktadır. Hem adölesan sağlığı hem de toplum ruh sağlığı başlığı altında değerlendirilebilen bu konunun halk sağlığı bakış açısıyla değerlendirilmesine ihtiyaç vardır.

Amaç Ankara, Yenimahalle'de öğrenim gören ergenlerde algılanan helikopter ebeveynlik tutumu, depresyon, anksiyete ve stres prevalanslarını ölçmek; helikopter ebeveynliğin sosyo-demografik değişkenler, depresyon, anksiyete, stres ilişkisini değerlendirmektir.

Ankara, Yenimahalle ilçesindeki liselerde 2023-2024 eğitim-öğretim yılında kayıtlı öğrencilerden tabakalandırılmış küme örnekleme ile rastgele seçilen 9 liseden 1266 nihai katılımcı ile yüz yüze anket yöntemiyle yapılan kesitsel bir çalışmadır. Veri toplama aşamasında araştırmacı tarafından hazırlanan sosyo-demografik veri formu, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ), Depresyon, Anksiyete ve Stres Ölçeği (DASS-21), Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (ÇGPSÖ-12) ve Karanlık Gelecek Ölçeği (KGÖ) kullanılmıştır.

Ankara, Yenimahalle'de eğitim gören öğrencilerin 294'ü (%23,2) helikopter anne tutumu, 102'si (%8,1) ise helikopter baba tutumu bildirmiştir. Adölesanlarda algılanan helikopter anne tutumu, algılanan helikopter baba tutumundan fazladır. Algılanan helikopter anne tutumu erkeklerde 1,7 kat; meslek lisesi öğrencilerinde 1,4 kat; kardeşi olmayanlarda 1,7 kat; helikopter baba tutumu varlığında 15,3 kat; depresyon varlığında 1,5 kat; stres varlığında 1,8 kat fazla görülmekte ve ÇGPSÖ'nin bir puan artısı algılanan helikopter annelik tutumunu %2 artırmaktadır. Algılanan helikopter baba tutumu ise algılanan helikopter anne tutumu varlığında 15,6 kat

artmaktadır. Adölesanların depresyon prevalansı %56,8, anksiyete prevalansı %62,3 ve stres prevalansı %44,2 bulunmuştur.

Lise öğrencilerinde algılanan helikopter anne tutumu ile depresyon, stres ve psikolojik sağlamlık ilişkisi gösterilmiştir. İlişkinin nedenselliği ile ilgili yorum yapabilmek için boylamsal çalışmalara ihtiyaç vardır. Algılanan helikopter baba tutumu ile depresyon, anksiyete, stres ve psikolojik sağlamlık arasında ilişki olmadığı gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Helikopter Ebeveyn, Depresyon, Anksiyete

ABSTRACT

An Examination of the Relationship Between Perceived Helicopter Parenting Attitudes and Depression and Anxiety Levels in Adolescents

1.1 Helicopter parenting refers to the highly protective, directive, and perfectionistic behaviors of parents concerning all aspects of their children's lives, including academic performance, health, and social relationships. While parental protective attitudes may provide immediate protection from potential dangers, the literature indicates that such behaviors can negatively impact children's physical, mental, and social development over time. This issue, which can be evaluated under both adolescent health and public mental health, requires assessment from a public health perspective.

1.2 The aim of this study is to measure the prevalence of perceived helicopter parenting attitudes, depression, anxiety, and stress among adolescents attending schools in Yenimahalle, Ankara, and to evaluate the relationship between helicopter parenting, socio-demographic variables, depression, anxiety,

1.3 This cross-sectional study was conducted with a final sample of 1,266 participants randomly selected from 9 high schools in Yenimahalle, Ankara, through stratified cluster sampling during the 2023-2024 academic year. Data were collected through face-to-face surveys using a socio-demographic data form prepared by the researchers, the Perceived Helicopter Parenting Attitude Scale (PHPS), the Depression, Anxiety, and Stress Scale (DASS-21), the Child and Youth Resilience Measure (CYRM-12), and the Dark Future Scale

1.4 Among the students attending schools in Yenimahalle, 294 (23.2%) reported helicopter mothering, while 102 (8.1%) reported helicopter fathering. Perceived helicopter mothering was more prevalent than perceived helicopter fathering among adolescents. Perceived helicopter

mothering was found to be associated with the adolescent's gender, school type, presence of siblings, perceived helicopter fathering, depression, stress, and psychological resilience. On the other hand, perceived helicopter fathering was found to be associated with the student's relationship with teachers and perceived helicopter mothering. The prevalence of depression, anxiety, and stress among adolescents was found to be 56.8%, 62.3%, and 44.2%, respectively.

1.5 A relationship between perceived helicopter mothering and depression, stress, and psychological resilience was shown among high school students. However, longitudinal studies are needed to make causal inferences about these relationships. No significant relationship was found between perceived helicopter fathering and depression, anxiety, stress, or psychological resilience.

Keywords: Helicopter Parenting, Depression, Anxiety

SİMGE ve KISALTMALAR DİZİNİ

AHET : Algılanan helikopter ebeveyn tutumu
AHETÖ : Algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği
AOYKH : Akademik-okul yaşamı konularında helikopterlik
Deff : Design effect (desen etkisi)
DSM-5 : Diagnostic and statistical manual of mental disorders
DSÖ : Dünya Sağlık Örgütü
DYKH : Duygusal-kişisel yaşam alanında helikopterlik
EAKH : Etik ve ahlaki konularda helikopterlik
nHE : Helikopter ebeveynlik
ICC : Interclass correlation (sınıf içi korelasyon)
N/n : Sayı
SES : Sosyo-ekonomik statü
SPSS : Statistical Package for the Social Sciences
SS : Standart sapma
TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu
YLD : Years life disabled (yeti yitimi ile geçirilen yıllar)
% : Yüzde

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1 Planlanan örneklem seçim şeması 19

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 3.1 Araştırma Kapsamında Veri Toplanan Okullarda Öğrencilerin Katılım Oranları 20
Tablo 3.2 AHETÖ Alt Alanları 22
Tablo 4.1 Çalışma Grubunun Cinsiyet ve Yaş Dağılımı 29
Tablo 4.2 Çalışma Grubunun ve Ebeveynlerinin Yaşları ve Kardeş Sayıları 30
Tablo 4.3 *Araştırma Grubunun Okul ve Sınıf Özelliklerinin Dağılımı* 30
Tablo 4.4 Araştırma Grubunun Ebeveynlerinin, Öğrenim ve Çalışma Durumunun Dağılımı 31
Tablo 4.5 Araştırma Grubunun Aile Yapısı, Kardeş Sayısı, Aile Durumu, Öğrencinin Birlikte Yaşadığı Kişi ve Gelir Düzeyine Göre Dağılımı 32
Tablo 4.6 Araştırma Grubunun Okul Başarısı, Sınıf Arkadaşları ve Öğretmenleriyle İlişki Düzeyine Göre Dağılımı 33
Tablo 4.7 Araştırma Grubunun Kronik Hastalık Varlığı, Düzenli İlaç Kullanma Durumu, Okul Dışında Dershane/ Etüt/ Kursa Gitme ve Okul Dışında Spor Sanat Kursuna Gitme Durumuna Göre Dağılımı 34
Tablo 4.0.8 Araştırma Grubunun Algıladıkları Helikopter Ebeveyn Tutumlarına Göre Dağılımı 35
Tablo 4.0.9 Araştırma Grubunun DASS-21 Ölçeğine Göre Son Bir Haftalık Anksiyete, Depresyon ve Stres Duygudurumlarına Göre Dağılımı 36
Tablo 4.10 Araştırma Grubunun AHETÖ, ÇGPSÖ ve KGÖ Puanları 37
Tablo 4.11 Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması 38
Tablo 4.12 Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanlarının Cinsiyet, Yaş, Okul ve Sınıf Özelliklerine Göre Dağılımı 43
Tablo 4.13 Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanlarının Anne Eğitim ve Meslek Özelliklerine Göre Dağılımı 46
Tablo 4.14 *Araştırma Grubunun Lise Öğrencilerinin AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanlarının Baba Eğitim ve Meslek Özelliklerine Göre Dağılımı* 50
Tablo 4.15 Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanlarının Aile Özelliklerine Göre Dağılımı 54

Tablo 4.16 Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanlarının Okul Başarısı, Sınıf Arkadaşlarıyla İlişkisi ve Öğretmenlerle İlişkisinin Derecelerine Göre Dağılımı 57
Tablo 4.17 Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanları ile Kronik Hastalık Varlığı, Düzenli İlaç Kullanımı, Okul Dışında Dershane, Etüt, Kursa Gitme ve Okul Dışında Spor/ Sanat Kurslarına Gitme Durumlarına Göre Dağılımı 60
Tablo 4.18 Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanları ile Anksiyete, Depresyon ve Stres Durumlarının Karşılaştırılması 63
Tablo 4.19 Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanları ile AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanları, ÇGPSÖ, KGÖ, Anne ve Baba Yaşlarının Korelasyonu..... 65
Tablo 4.20 Araştırma Grubunun Algılanan Helikopter Annelik Durumlarını Etkileyen Faktörlerin İkili Lojistik Regresyonu..... 67
Tablo 4.21 Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanlarının Cinsiyet, Yaş, Okul ve Sınıf Özelliklerine Göre Dağılımı 70
Tablo 4.22 Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanlarının Anne Eğitim ve Meslek Özelliklerine Göre Dağılımı 72
Tablo 4.23 Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanlarının Baba Eğitim ve Meslek Özelliklerine Göre Dağılımı 74
Tablo 4.24 Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanlarının Aile Özelliklerine Göre Dağılımı..... 77
Tablo 4.25 Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanlarının Okul Başarısı, Sınıf Arkadaşlarıyla İlişkisi ve Öğretmenlerle İlişkisinin Derecelerine Göre Dağılımı 80
Tablo 4.26 Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanları ile Kronik Hastalık Varlığı, Düzenli İlaç Kullanımı, Okul Dışında Dershane, Etüt, Kursa Gitme ve Okul Dışında Spor/ Sanat Kurslarına Gitme Durumlarının Karşılaştırılması..... 83
Tablo 4.27 Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanları ile Anksiyete, Depresyon ve Stres Durumlarının Karşılaştırılması 86
Tablo 4.28 Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanları ile ÇGPSÖ, KGÖ, Anne ve Baba Yaşlarının Korelasyonu..... 87
Tablo 4.29 Araştırma Grubunun Helikopter Babalık Durumlarını Etkileyen Faktörlerin İkili Lojistik Regresyonu..... 89

2 GİRİŞ

Adölesan dönem, bireyin çocukluktan yetişkinliğe geçiş yaptığı süreci ifade etmektedir. Bireyler fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişimin hızla ilerlediği bu süreçte önlenebilir nedenlerden kaynaklanan yüksek bir hastalık yüküne maruz kalmaktadır. Bu dönemin önde gelen halk sağlığı sorunları kasıtsız yaralanmalar, şiddet, HIV dâhil cinsel sağlık ve üreme sağlığı problemleri, akut solunum yolu enfeksiyonları ve ishalli hastalıklar gibi bulaşıcı hastalıklar, bulaşıcı olmayan hastalıklar, yetersiz beslenme ve fiziksel aktivite eksikliği ve ruh sağlığı, madde kullanımı ve kendine zarar verme ile ilgilidir (1).

Ergenlerin gelecekteki yaşamları için sağlıklı yaşam tarzları kalıbı oluşturmaya ve yetişkinlikte daha sonraki dönemlerde morbidite ve erken ölümleri azaltmaya yardımcı olmak için, ergenlikte sağlıklı davranışların oluşturulması (sağlıklı beslenme, fiziksel aktivite, cinsel sağlık eğitimi, adölesan ruh sağlığının geliştirilmesi gibi) ve zararlı maruziyetlerin ve davranışların azaltılması (hava kirliliği, obezite, alkol, uyuşturucu ve tütün kullanımı) için desteğe ihtiyaç vardır. Aile sağlıklı alışkanlıkların kazandırılması, riskli davranışların önlenmesi için rol model olarak, duygusal ve psikolojik destek sağlayarak gençlerin sağlıklı kararlar almasına katkı sağlamaktadır.

Ebeveynlerin adölesana sağlıklı ve dengeli bir ortam sunması, ruh sağlığının gelişiminde kritik bir rol oynamaktadır. Sevgi dolu, destekleyici, tutarlı ve anlayışlı bir ebeveyn tutumu, ebeveyn ve ergenin açık iletişimi ile gençlerin kendilerine güvenlerini artırmakta, duygusal düzenleme becerilerini geliştirmekte ve stresle başa çıkmalarını kolaylaştırmaktadır. Ancak, ebeveynlerin aşırı kontrolü ve müdahaleci tutumu adölesanın psikolojik sağlığını olumsuz etkileyebileceğine dair kanıtlar son yıllarda artmaktadır (2,3).

Helikopter ebeveynlik; anne babaların çocuklarının hayatlarına aşırı katılım gösterdikleri ve çocuklarının yaşına uygun düzeyde özerkliğe izin vermeyerek gelişimsel olarak uygunsuz ebeveynlik taktikleri uyguladıkları bir ebeveynlik tarzını ifade etmektedir (4,5). Helikopter ebeveynler¸ çocuklarının hayatlarını kendilerinin temel amacı olarak görmekte ve çocuklarına yönelik yüksek standartlarda başarı beklentisi ile hareket etmektedir (6). Çocuklarının arzu, istek, ihtiyaç ve geleceğe yönelik planlarını göz ardı ederek çocukları adına yaşamsal kararlar almakta ve bu kararlara uyum beklemektedir (7). Helikopter ebeveyn tutumunun olumlu veya olumsuz etkileri olabilmektedir. Ebeveyn tutumu yaşa uygun olduğunda; ebeveynler ve çocuk diyaloğa girdiğinde, çocuğa harekete geçme yetkisi verildiğinde ve ebeveynler yalnızca çocuğunun ek yardıma ihtiyacı olduğunda araya girdiğinde olumlu etkiler ortaya çıkmaktadır (8).

Helikopter ebeveynlerin çocuklarının okul ve iş hayatı, fiziksel ve ruhsal iyilik hali, çevresi ile ilişkisi gibi yaşam alanlarında aşırı korumacı ve müdahaleci tutumlar sergilemektedir. Amaçları çocuklarını negatif yaşantılar tecrübe etmekten korumaktır. Ancak aşırıya kaçan ebeveyn tutumları çocuklarının gelişimsel süreçte olumsuz etkilenmelerine neden olabilmektedir (6). Yaşamları boyunca helikopter anne-baba tutumuna maruz kalan çocuklar özgüveni düşük (9), yeni deneyimlerden kaçan (10), özyeterliliği düşük (3,11,12) bağımlı kişilik özellikleri gösteren bireyler haline gelmektedir. Bu bireyler yetişkin olduğunda düşük yaşam doyumu (13), yüksek depresyon ve anksiyete (2,12,14) seviyelerine sahip olabileceği ve bireylerin aileleri ile olan ilişkilerinde memnuniyetlerinin düşük olduğu bulunmuştur (15,16).

Ergenlik döneminde depresyon, sürekli bir mutsuzluk, günlük aktivitelerde ilginin azalması, sinirlilik, değersizlik ve umutsuzluk düşünceleri, enerji eksikliği, konsantrasyon güçlüğü, iştah ve uyku değişiklikleri gibi belirgin semptomlarla karakterize edilen, tekrarlayan epizodik bir ruhsal sağlık bozukluğudur (17,18). Bu durum, uluslararası ruhsal bozuklukların tanısal rehberi olan DSM-5'te "Depresyon Bozuklukları" başlığı altında yer almaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) göre dünya nüfusunun %4'ünde depresyon görülürken, sıklık kadınlarda (%5,1) erkeklerden (%3,6) yüksektir (19). Dünya nüfusunun altıda biri fiziksel, bilişsel ve duygusal alanda

hızlı değişimlerin yaşandığı adölesan dönemdedir (20). 2001-2010 yılları arasında ergenlerde depresif semptom sıklığı % 24 iken 2011-2020 yılları arasında %34'tür (21). Yıllara göre depresif semptomlar artmıştır. kız ergenlerin erkek ergenlere göre daha yüksek depresif belirtiler prevalansına sahip olduğu bildirilmiştir. Majör depresif bozukluk (MDB) prevalansı %8 bulunmuştur (21). Ayrıca bu dönemde başlayan depresyon erişkinlikteki depresyon riskini %30-63 arttırmaktadır (22).

Anksiyete, belirli bir tehlike olmasa da aşırı endişe, korku veya kaygı halidir. Anksiyete bozuklukları, kişinin günlük yaşamını etkileyecek düzeyde ve süreklilikte anksiyete yaşaması durumunu içerir (23,24). DSÖ tahminlerine göre küresel nüfusun %4'ü anksiyete bozukluğu yaşamaktadır. Depresyonda olduğu gibi anksiyete bozukluğu da kadınlarda daha sık görülmektedir (25).

Depresyon ve anksiyete bozukluğu adölesanlarda önde gelen morbidite nedenlerinden biridir (26). 2000'den bu yana duygudurum bozuklukları yaşayanların %20-%71 arttığı bildirilmiştir (2).

Helikopter ebeveyn kavramı son yıllarda ulusal ve uluslararası çalışmalarda artan sayıda araştırmalara konu olmuştur. Konunun çocuk gelişimi, eğitim, psikolojik açıdan incelendiği gözlemlenmiştir.

2.1 Amaç

Bu çalışma ile Ankara'nın Yenimahalle ilçesinde öğrenim gören lise öğrencilerinde algılanan helikopter ebeveynlik tutumu sıklığı ve bununla ilişkili olabilecek faktörlerin ortaya konması amaçlanmıştır.

3 TEMEL BİLGİLER

3.1 Adölesan Dönemi

3.1.1 Adölesan Tanımı

Ergen kelimesi Batı literatüründeki "adolescent" kelimesinin karşılığı olarak kullanılmaktadır. Latincede büyümek, olgunlaşmak anlamındaki "adolescere" fiilinin kökünden gelmekte olup bir süreci belirtmektedir (27). Ergenlik, çocukluk ile yetişkinlik arasındaki yaşam evresini ifade eden, 10 ila 19 yaşları arasındaki dönemdir (28). Bu çağ, insan gelişiminin özel bir aşaması olup sağlıklı temellerin atılması açısından önemli bir zamandır.

Güncel küresel ergen nüfusu 1,2 milyondur. Bu, tüm zamanların en yüksek rakamıdır. 2050 yılına kadar ergen nüfusunun dünya genelinde daha da genişleyeceği tahmin edilmektedir. Bu büyüme eğilimi, özellikle ekonomik düzeyi daha düşük olan bölgelerde daha belirgin olacaktır (28). Bu bağlamda, dünya genelindeki genç nüfusun sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlere yönelik ihtiyaçlarının karşılanması, gelecekteki toplumsal kalkınma açısından kritik bir öneme sahiptir.

3.2 Helikopter Ebeveynlik Tutumu

3.2.1 Helikopter Ebeveyn Kavramı

Bir çocuğun annesi ile ilişkisini "başımda helikopter gibi dönüyor" şeklinde ifade etmesi sonuucu "Helikopter Ebeveyn (HE)" kavramı ilk olarak 1969 yılında Psikoterapist Haim Ginott tarafından kullanılmıştır. Helikopter Ebeveyn kavramı 1992

yılında Jim Fay ve Foster Cline tarafından yazılan "Parenting Teens with Love and logic" adlı kitapta yer almıştır (29). HE, çocuklarını kontrol altında tutarak, onların hayatlarına ve kişilik oluşumlarına gereğinden fazla müdahale eden anne babaları ifade etmektedir (30). Ebeveyn tutumları konusunda günümüzün önemli sorunlarından biri haline gelen HE en belirgin özellikleri arasında aşırı kontrol, aşırı koruma, çocukları adına karar verme, aşırı ilgi ve mükemmeliyetçilik yer almaktadır (27). HE tutumuna maruz kalan çocuklarda, ilerleyen dönemlerde özgüven düşüklüğü, bağımlı kişilik özellikleri ve düşük yaşam doyumu daha sık gözlenmekte ve adölesan ruh sağlığını olumsuz etkilediğine dair veriler mevcuttur. (3,6,9,11).

3.2.2 Helikopter Ebeveynlerin Özellikleri

Aşırı Kontrol: HE genellikle çocuklarının yaşamı üzerinde aşırı derecede kontrol sahibi olma eğilimindedir. Çocuğun arkadaşlarını seçmesine müdahale etmek veya onun yerine sorunları çözmeye çalışmak şeklinde olan bu kontrol, çocuğun kararlarını, aktivitelerini ve ilişkilerini yönlendirmeyi içerebilmektedir. Özellikle cep telefonu teknolojisinin gelişmesiyle birlikte ebeveynler her zamankinden daha fazla bilgiye ulaşmakla kalmamakta, aynı zamanda çocuklarına yardım etmek ve onları korumak için tam helikopter moduna geçerek duyarlı ebeveynler haline gelmektedir. Bu nedenle cep telefonları elektronik bir göbek bağı olarak kabul edilmektedir (31). Cep telefonlarının kullanımının yaygınlaşması HE tutumlarını kolaylaştırmıştır (32).

Aşırı Koruma: HE, çocuklarının her türlü zarardan korunmasını sağlamak için aşırı önlemler alabilmektedir. Örneğin, çocuğun fiziksel aktivitelerde bulunmasını engellemek veya onu sürekli olarak Küresel Konumlandırma Sistemi (GPS) takibi veya gizli dadı kameraları gibi çok sayıda güvenlik ve izleme cihazıyla izlemek gibi abartılı bir koruma davranışı sergileyebilmektedir (33).

Karar Verme Yetkisi: HE genellikle çocukları adına önemli kararlar almakta ve çocuklarının sorunlarını onlar adına çözdüklerinde kendini iyi ebeveynler gibi hissetmektedir (6). Çocuğun eğitim ve kariyer seçimlerinde, para ile ilgili konularda, duygusal ve fiziksel sağlık konularında çocuklarına tavsiyeler vermeleri hatta bu

durumu onların adına karar verme düzeyine kadar ilerletmeleri helikopter ebeveynleri diğer ebeveynlerden ayıran özellikler arasında yer almaktadır (27). HE, çocuk adına eğitim ve kariyer planlarını yapabilmektedir**.**

Aşırı İlgi: Bu ebeveynler, çocuklarıyla sürekli olarak ilgilenmekte ve çocuklarını hayatlarının merkezine koymaktadır. Sürekli olarak çocuklarıyla iletişim halinde olmak istemektedir. Çocuk merkezli yaşam çocuk doğmadan önce, hatta hamilelik sırasında başlamakta ve erişkinlik döneminde devam edebilmektedir. Bu durum, çocuğun kendi başına hareket etme ve sorumluluk alma becerilerini zayıflatabilmektedir. Yapılan çalışmalarda aşırı ilgili aile çocuklarında ayrılma anksiyetesi (27) daha sık gözlenmektedir.

Mükemmeliyetçilik: HE, genellikle mükemmeliyetçi bir tutum sergilemekte ve çocuklarından mükemmel sonuçlar beklemektedir (34). Bu durum, çocuğun kendine olan güvenini azaltabilmekte ve aşırı baskı altında hissetmesine neden olabilmektedir. HE, çocuğundan her zaman en iyi notları almasını beklemekte veya her alanda mükemmellik göstermesini istemektedir (35).

3.2.3 Helikopter Ebeveynlerin Çocuklarının Özellikleri

HE tarafından büyütülen çocuklarda bağımlı kişilik özelliği, düşük özgüven, risk alma isteksizliği, psikolojik kırılganlık ve öz kimlik gelişimiyle ilgili problemler görülmektedir.

Bağımlılık: Helikopter ebeveynlerin sürekli olarak çocuklarının yaşamlarına müdahale etmeleri, çocukların onlara aşırı derecede bağımlı olmalarına neden olabilmektedir (6,27). Bu durum, çocuğun kendi başına karar verme (6) ve hareket etme (34) yeteneğini zayıflatabilmektedir.

Düşük Özgüven: Sürekli olarak aşırı koruyucu bir ortamda büyüyen çocuklar, genellikle düşük özgüvene (30)**,** akademik başarı kaygısına (34) sahip olabilmektedir.

Bu durum, çocuğun kendi yeteneklerine güvenmesini ve yeni deneyimler yaşamasını engelleyebilmektedir.

Risk Alma İsteksizliği: Aşırı koruyucu bir ortamda büyüyen çocuklar genellikle risk almaktan kaçınmaktadır. Yapılan araştırmalarda algılanan helikopter ebeveynlik tutumunun çocuklarda erteleme (36–38), hedef belirleme, öz denetim (37) ve hedeflerinin peşinde koşma özelliklerini olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır (10). Bu durum, çocuğun yeni deneyimlerden kaçınmasına ve kendini geliştirmesine engel olabilmektedir.

Psikolojik Kırılganlık: Helikopter ebeveynlerin çocuklarına sürekli olarak müdahale etmeleri, çocukların psikolojik iyi oluş (3,11,12), iyimserlik (3), özyeterlilik (3,39), yaşam doyumu (3,11,14,40) gibi pozitif psikolojik göstergeleri olumsuz etkilemektedir. Yapılan çalışmalar HE çocuklarında zayıf akran ilişkisi (39), nevrotiklik (6), depresyon (2,9,12,14,41–43), anksiyete (2,12,14) ve stresin daha yaygın görüldüğünü ortaya koymuştur. Aşırı korumacı ebeveyne sahip çocukların ağrı kesici veya rahatlatıcı ilaçları eğlenmek veya kaygı ve depresyonu azaltmak için kullandıkları bildirilmiştir (15).

Öz Kimlik Gelişimi: Helikopter ebeveynlerin sürekli olarak çocuklarının yaşamlarını kontrol etme eğilimi, çocukların kendi benliklerini keşfetme ve geliştirme sürecini engelleyebilmektedir (14,44,45). Sonuç olarak, çocuğun kendi değerlerini ve ilgi alanlarını belirleme yeteneğini zayıflatabilmektedir (46,47).

Diğer açıdan sınırlı sayıda yapılan bazı araştırmalarda helikopter ebeveyn tutumlarının sadece çocukluk dönemindeki bireyleri üzerinde olumsuz etkisinin olmadığı benzer şekilde yetişkin bireylerin de yaşamları üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu bildirilmiştir (6,9,14). Helikopter ebeveyn tutumlarının bireylerin tüm gelişim alanları ve dönemleri üzerinde olumsuz etkisinin olabildiği ifade edilmesine rağmen alan yazında incelendiğinde yetişkinlik dönemdeki bireyleri konu alan araştırmaların oldukça az olduğu ifade edilmektedir (3).

3.3 Adölesan Dönemde Psikolojik Sağlamlık

Psikolojik sağlamlık, zorluklarla başa çıkma ve olumsuz durumlardan güçlenerek çıkma yeteneği olarak tanımlanmaktadır. (48). Araştırmacılar, psikolojik sağlamlığın üç yönü olduğunu belirtmektedirler. Bunlar:

Duygusal Sağlamlık: Duygusal sağlamlık, olumsuz duygularla başa çıkma ve duygusal dengeyi koruma yeteneğini ifade etmektedir. Bu yön, stres, kaygı, keder gibi duygusal zorluklarla karşılaşıldığında duygusal olarak dengeli kalabilme ve olumlu duyguları güçlendirebilme yeteneğini içermektedir.

Zihinsel Sağlamlık: Zihinsel sağlamlık, olumsuz düşüncelerle başa çıkma ve olumlu bakış açısını koruma yeteneğini ifade etmektedir. Bu yön, olumsuz olayları pozitif bir şekilde değerlendirebilme, çözüm odaklı düşünebilme ve esnek bir zihinsel tutuma sahip olabilme yeteneğini içermektedir.

Sosyal Sağlamlık: Sosyal sağlamlık, sosyal destekten faydalanma ve sağlıklı ilişkiler geliştirme yeteneğini kapsamaktadır. Bu yön, sosyal ilişkilerde güçlü bağlar kurabilme, destek arayabilme ve sağlıklı iletişim becerilerine sahip olabilme yeteneğini içermektedir.

Bu üç yön, bir bireyin zorluklarla karşılaştığında nasıl tepki vereceğini ve bu zorlukları nasıl aşabileceğini belirleyen önemli faktörlerdir. Psikolojik sağlamlık, kişinin zor durumlara dayanıklılığını artırmakta ve psikolojik esnekliğini güçlendirmektedir (49).

Psikolojik sağlamlığın bireysel kapasitelerle (ilişki kurma kapasitesi, öz düzenleme, bilişsel beceriler ve kişilik veya mizaç gibi), ilişkilerle (aile, arkadaşlar, akranlar ve daha geniş toplumun üyeleriyle sosyal olarak uygun şekillerde etkileşim

kurma yeteneği) ve toplum kaynaklarının ve fırsatlarının mevcudiyetiyle (eğitim, sağlık, eğlence ve sosyal hizmetler dâhil) ilişkili olduğu da kabul edilmektedir (50). Helikopter ebeveynliğin hem bireysel faktörleri etkileyerek hem de aile ilişkileri üzerinden adölesanın psikolojik sağlamlılığını etkileyebilmektedir.

Çocuğun psikolojik sağlamlığının gelişiminde ebeveynlerin rolü oldukça önemlidir. Ebeveynler, çocukların duygusal, zihinsel ve sosyal sağlamlığını destekleyebilmek için çeşitli yollarla etkilidir (51). Bunlar:

***Duygusal Destek**:* Ebeveynler, çocukların duygusal ihtiyaçlarını karşılayarak onlara sevgi, güven ve kabul hissi vermektedir. Olumlu bir bağ kurarak çocukların duygusal sağlamlıklarını güçlendirmektedirler (52).

Model Olma: Ebeveynler, çocukların davranışlarını modelleyerek olumlu bir örnek oluşturmaktadır. Zorluklarla nasıl başa çıkılacağını ve olumlu bir bakış açısının önemini göstererek çocukların zihinsel sağlamlıklarını geliştirmektedir (52).

***Destekleyici Ortam Sağlama**:* Ebeveynler, çocukların yeteneklerini keşfetmeleri ve geliştirmeleri için destekleyici bir ortam sağlamaktadır. Başarılarına değer vererek özgüvenlerini artırabilir ve sosyal sağlamlıklarını desteklemektedir (52).

Empati ve İletişim: Ebeveynler, çocukların duygularını anlamaya ve ifade etmeye teşvik ederek onların duygusal sağlamlıklarını geliştirmektedir. Açık ve sağlıklı iletişim kurarak çocukların duygusal ihtiyaçlarını karşılamaktadır (52).

Sınır Koyma ve Disiplin: Ebeveynler, uygun sınırlar koymak ve tutarlı disiplin uygulamak suretiyle çocukların sosyal ve duygusal gelişimine katkıda bulunmaktadır. Bu, çocukların sınırları öğrenmelerine ve güvenli bir ortamda büyümelerine yardımcı olmaktadır(52).

Ebeveynlerin bu şekildeki rolü, çocukların psikolojik sağlamlığının gelişiminde temel bir etkiye sahiptir (53). Ebeveynlerin psikolojik ve duygusal destek, model olma, destekleyici ortam sağlama, empati, iletişim sınır koyma, disiplin konularındaki ideal tutumları çocukların psikolojik sağlamlığına katkıda bulunurken; aşırı tutumları çocuğun kırılganlığı artırabileceği düşünülmektedir.

3.4 Adölesan Dönemde Depresyon

Literatürde HE çocuklarında depresyon sıklığının arttığına dair veriler mevcuttur (2). HE psikolojik adölesanın iyilik halini doğrudan etkileyerek ve öz saygısını azaltma etkisiyle depresyonla ilişkilendirilmiştir (54). Ayrıca, helikopter ebeveynler tarafından yetiştirilen bireylerin antidepresan ilaç kullanma eğilimlerinin daha yüksek olduğunu gösteren bir dizi kanıt bulunmaktadır (15). Bu nedenle bu iki klinik durumun birlikteliğinin incelenmesi önem taşımaktadır.

Depresyon, klinik olarak tanımlanmış bir ruh sağlığı bozukluğudur. Amerikan Psikiyatri Birliği'nin tanısal kriterleri olan DSM-5'e (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) göre, depresyon, en az iki hafta boyunca sürekli olarak devam eden ve günlük yaşamı önemli ölçüde etkileyen depresif ruh hali ile karakterizedir. Bu ruh hali genellikle sürekli üzüntü, umutsuzluk ve boşluk hissi olarak tanımlanmaktadır. Aşağıdaki belirtilerle kendini gösterebilmektedir:

- Kişinin genellikle ilgi duyduğu aktivitelerde belirgin ilgi kaybı, hobi ve etkinliklere karşı ilgisizlik ve keyifsizlik,
- Aşırı uyuma (hipersomni) ya da uyku düzensizlikleri, uyuyamama (insonmi) gibi uyku bozuklukları,
- İştah veya kilo değişiklikleri,
- Enerji azalması, aşırı yorgunluk, günlük aktiviteleri gerçekleştirmekte güçlük,
- Karar vermede güçlük çekme, unutkanlık, düşünce süreçlerinde yavaşlama gibi dikkat ve odaklanma problemleri,
- Aşırı suçluluk duygusu veya düşük öz değer,

- İntihar düşüncesi veya intihar girişimleri davranışlar varsa, durum daha ciddi bir hale gelmektedir.

Bu belirtilerin en az beşinin en az iki hafta boyunca devam etmesi ve kişinin günlük yaşamını ciddi şekilde etkilemesi durumunda, sağlık profesyoneli tarafından klinik depresyon tanısı konmaktadır (18).

3.4.1 Epidemiyoloji

Dünya çapında 10-19 yaş arası ergenlerin %34'ü, klinik depresyon geliştirme riski altındadır. Ergenlerde Majör Depresif Bozukluk (MDB) bir yıllık prevalansı %8 ve yaşam boyu yaygınlık %19 bulunmuştur (55).

Ergen grubunda depresif bozuklukların prevalansı farklı coğrafyalarda, cinsiyetlerde ve yaş gruplarında değişmektedir. Amerika ‘da 2016-2019'da 3-17 yaş arası çocuklarda depresyon prevalansı %4,4 ve zamanla artmakta olduğu bildirilmiştir (56). 2018-2019 yıllarında Amerika "Ulusal Madde Kullanımı ve Sağlık Araştırması" sonuçlarına göre, 12-17 yaş arasındaki ergenlerin %20,9'u hayatlarının belirli bir döneminde Major Depresif Epizod (MDE) geçirmiştir. Ayrıca, bu yaş grubundaki ergenlerin %15,1'i bir önceki yıl içinde MDE yaşamıştır (57).

Ülkemizde İstanbul Silivri’de 2017-2018 yıllarında 680 lise öğrencisi ile Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) uygulanarak yapılan bir çalışmada %33,2 olası depresyonu oranı bulunmuştur (58). 2006 yılında Eskişehir’de lise öğrencilerinde BDÖ ile yapılan kesitsel çalışmada prevalans %30,7 bulunmuştur (59).Yine İstanbul Fatih ilçesindeki üç okuldan 1482 öğrencinin depresif bozukluklarının yaygınlığının Çocuk Depresyon Envanteri (ÇDE) ile değerlendirildiği 2011 yılında yayımlanan bir çalışmada 9-16 yaş grubunda Major Depresif Bozukluk (MDB) prevalansı %1,55 olarak bildirilmiştir (60).

Erkeklerde ve kadınlarda depresyonun oranı ergenlik öncesi çocuklarda benzerdir ancak ergenlik döneminde erkeklerle karşılaştırıldığında kadınlarda yaklaşık iki kat daha yaygın hale gelmektedir. Bilgiler sınırlı olmasına rağmen, mevcut veriler, kronik tıbbi durumlardan muzdarip hastalar arasında ve özellikle gelişimsel engelli veya yerli azınlık çocukları (örneğin, Yerli Amerikalılar, Eskimolar, Avustralya Aborjinleri) gibi gruplar arasında depresyon oranlarının daha yüksek olduğunu göstermektedir (18).

3.4.2 Hastalık Yükü

Depresyon, bu rahatsızlıktan muzdarip olan bireye ve topluma ciddi bir yük getirmektedir. Toplum ve klinik temelli popülasyon örnekleri üzerinde yapılan boylamsal çalışmalar, ergenlerdeki depresyon ataklarının %60-90'ının bir yıl içinde düzeldiğini göstermektedir. Ancak takip çalışmalarında, iyileşme gösteren hastaların %50-70'inde 5 yıl içinde daha sonra depresif dönemler gelişmektedir. Hastanede yatarak tedavi edilenlerde tablo daha ağır olmaktadır (61).

Ergenlik dönemindeki depresyon, yetişkinlikte anksiyete bozuklukları, maddeyle ilişkili bozukluklar ve bipolar bozukluk ve intihar davranışının habercisi olabilmektedir (61). Diğer kronik hastalıklarla ve sigara içme, alkol tüketimi, fiziksel hareketsizlik ve uyku bozukluğu gibi problemlerle birliktelik gösterebilmektedir (18). Ergenlerde en çok morbiditeye neden olan bulaşıcı olmayan hastalık nedenlerinde ilk beş sırada yer almaktadır. Dünya çapında 15-19 yaş erkeklerde depresyon nedeniyle YLD hızı 371 /100 000 iken kızlarda 631/100 000'dir (1).

Hollanda'da 13-15 yaş öğrencilerde depresyonun ulusal hastalık yükünün araştırıldığı bir çalışmada intihar düşüncesi olan depresyon nedeniyle YLD 804/100 000 ve intihar düşüncesi olmayan depresyon nedeniyle YLD 447/100 000 bulunmuştur (62).

3.5 Adölesan Dönemde Anksiyete

Literatürde HE ile anksiyete ilişkisini konu edinen çalışmalar mevcuttur (2). Aşırı korumacı ebeveynlerin çocuklarının güvenliği ve gelecekleri konusundaki kaygılı yapıları adölesanların kaygılı olmasında etkili olabilir. Helikopter ebeveyn özelliklerinden olan mükemmeliyetçilik adölesanların performans anksiyetesine neden oluyor olabilir.

Anksiyete Bozuklukları, gelişimsel olarak uygunsuz ciddi ve günlük işlevselliği engelleyen 6 aydan uzun süren, aşırı korku ve endişelerle karakterizedir (63). Çocukluk ve ergenlik döneminde anksiyete belirtileri korku veya endişe duyguları içerebileceği gibi, aynı zamanda sinirlilik, öfke ve uykusuzluk sorunları, ayrıca yorgunluk, baş ağrısı veya karın ağrısı gibi fiziksel belirtileri de içerebilmektedir (63).

3.5.1 Epidemiyoloji

Dünyada 10-14 yaş ergenlerin %3,6'sının, 15-19 yaş grubundakilerin ise %4,6'sının anksiyete bozukluğu yaşadığı tahmin edilmektedir (64). Amerika'da 2016-2019'da 3-17 yaş arası çocuklarda anksiyete prevalansı %9,4 bulunmuştur (56). 2016-2019 Ulusal Çocuk Sağlığı Araştırması; Amerika'da 12-17 yaş grubunun %13,7'sinin hayatında en az bir kere anksiyete bozukluğu tanısı aldığını, %11,4'ünün ise anket yapıldığı dönemde anksiyete problemleri olduğunu göstermiştir (57).

3.5.2 Hastalık Yükü

Ergenlerde en morbiditeye neden olan bulaşıcı olmayan hastalık nedenlerinde ilk sırada yer almaktadır. Dünya çapında depresyon nedeniyle YLD hızı 10-14 yaş

erkeklerde 265/100 000, kızlarda 416/100 000, 15-19 yaş erkeklerde YLD hızı 334 /100 000 iken kızlarda 535/100 000'dir (1).

Hollanda'da 13-15 yaş öğrencilerde depresyonun ulusal hastalık yükünün araştırıldığı bir çalışmada anksiyete nedeniyle YLD 1 293/100 000 bulunmuştur (62).

3.6 Stres

Stres kişinin normal işlevselliğini bozacak şekilde bir uyaran algılanması durumunda ortaya çıkan fizyolojik, duygusal ve zihinsel tepkilerin bütününü olarak tanımlanmaktadır (65). Son zamanlarda stres tüm yaş gruplarında sıklıkla gözlenmektedir ve tüm dünyayı kapsayan bir halk sağlığı sorunu haline gelmiştir. Çevresel ve iç uyaranlar nedeniyle artan ve uygun yöntemlerle sağaltılamayan stresin depresyon, anksiyete bozukluğu, uyku bozukluğu, kronik yorgunluk, kronik kalp hastalığı ve diyabet gibi fiziksel ve gibi ruhsal hastalıklarla ilişkili olduğu gösterilmiştir (66,67).

Depresyon, anksiyete ve stres birbirleriyle sıkı sıkıya ilişkili durumlar olarak görülmektedir. Literatürdeki araştırmalar, stresin anksiyete ve depresyon gibi zihinsel sağlık sorunları ile yakından ilişkili olduğunu göstermektedir (68). Literatürde, özellikle uzun süre maruz kalınan stresin beyinde kimyasal ve yapısal değişikliklere sebebiyet vererek anksiyete ve depresyon riskinin arttırdığı öne sürülmüştür (69). Ek olarak, bireylerin stres yönetim becerilerine bağlı olarak stresin depresyon ve anksiyete üzerindeki etkileri değişebilmektedir (65).

Çalışmalarda helikopter ebeveynlik ile anksiyete ve depresyon belirtileri arasında doğrudan pozitif bir ilişki bulunmuştur (2). Dolayısıyla HE, adölesan ruh sağlığı açısından önemli bir değiştirilebilir risk faktörü gibi görünmektedir. Bu noktada tüm bu ilişkilerin birlikte incelenmesi önemlidir.

4 GEREÇ VE YÖNTEM

4.1 Araştırmanın Yeri

Ankara ili, Yenimahalle merkez ilçesindeki liselerdir.

Yenimahalle ulusal çapta ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında beşinci, Başkent içinde ikinci sıradadır (70).

Yenimahalle 1 Eylül 1957 tarihinde 7033 sayılı kanun ile ilçe merkezi hâline getirilmiştir (71). Yüz ölçümü 274 km²'dir. İlçede 55 mahalle bulunmaktadır (72). Yenimahalle 2023 yılı toplam nüfusu 701 638; 10-14 yaş aralığında 47 528, 15-19 yaş aralığında 48 755 kişidir (73). İlçede 2023-2034 eğitim öğretim yılında Anadolu ve Fen Liselerinde 12 548, Mesleki Teknik Anadolu Liseleri ve Anadolu İmam Hatip Liselerinde 14 042, özel liselerde 5 803 olmak üzere toplam 32 393 lise öğrencisi kayıtlıdır.

4.2 Araştırmanın Tipi

Araştırma, Ankara Yenimahalle İlçesi 2023-2034 eğitim öğretim yılında, ilçedeki özel ve devlet liselerinde öğrenim gören 9 ve 11. sınıf öğrencilerinde yürütülen kesitsel bir araştırma olarak planlanmıştır.

4.3 Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi

Araştırmanın evrenini, Ankara İli Yenimahalle İlçesindeki liselerde eğitim gören 32.393 öğrenci oluşturmaktadır. İlçe 2023 yılı 10-19 yaş grubu nüfusu 96.283' tür (73).

4.3.1 Örneklem Büyüklüğünün Hesaplanması

1. Örneklem büyüklüğü verilerin süreksiz olması durumunda evrenin kişi sayısının bilinmediği örneklem büyüklüğü formülü ile hesaplandı (74).

$$n = \frac{t^2 p.q}{d^2}$$

n=384

- n: örneklem büyüklüğü
- p: ilgilenilen özelliğin evrende görülme sıklığı (p=0,50)
- q: ilgilenilen özelliğin evrende görülmeme sıklığı(1-p=0,50)
- t: belirli bir α düzeyinde normal dağılım değeri (α=0,05 iken t=1,96)
- d: p için öngörülen yanılma payı (d=0,05)

2. Örnek seçiminde küme ve tabakalı örneklem seçim yöntemi uygulanması planlandığı için her öğrencinin örnekleme seçilme şansı eşit değildir. Basit rastgele örnekleme yerine kümelenmiş bir tasarım kullanıldığında, tahmin edilen değişkenlerin varyansının ne kadar değiştiğini gösteren ölçü olan desen etkisi (design effect/ DE);

- *DE= 1+ ICC (m-1)* matematiksel eşitliği ile ifade edilmektedir (75).

Formülde küme içi korelasyon (intracluster correlation/ ICC) kümelenmiş verilerin ilişkisinin bir ölçüsüdür. Kümelenmiş verilerin ilişkisini, kümeler içindeki varyansı kümeler arasındaki varyansla karşılaştırarak açıklamaktadır. Formülü;

- $ICC = \frac{Kümeler\ arası\ varyans^2}{Kümeler\ arası\ varyans^2 + Küme\ içi\ varyans^2}$ ile ifade edilmektedir (75).

DE formülünde "m" küme içindeki kişi sayısını ifade etmektedir. Küme büyüklüğünü artırmak desen etkisini artırmaktadır.

DE= 1+ ICC (m-1)

DE=2,5

- ICC: intraclass correlation/ sınıf içi korelasyon (ICC=0,05)(76)
- m: ortalama küme büyüklüğü (m= 30)

3. Evren ve örneklem arasındaki varyansı azaltmak için desen etkisiyle çarpıldı (77,78) Sonuç olarak minimum örneklem sayısı 960 belirlendi.

Nihai örneklem büyüklüğü = *Hesaplanan minimum örneklem büyüklüğü * DE*

=384*2,5

Nihai örneklem büyüklüğü =**960**

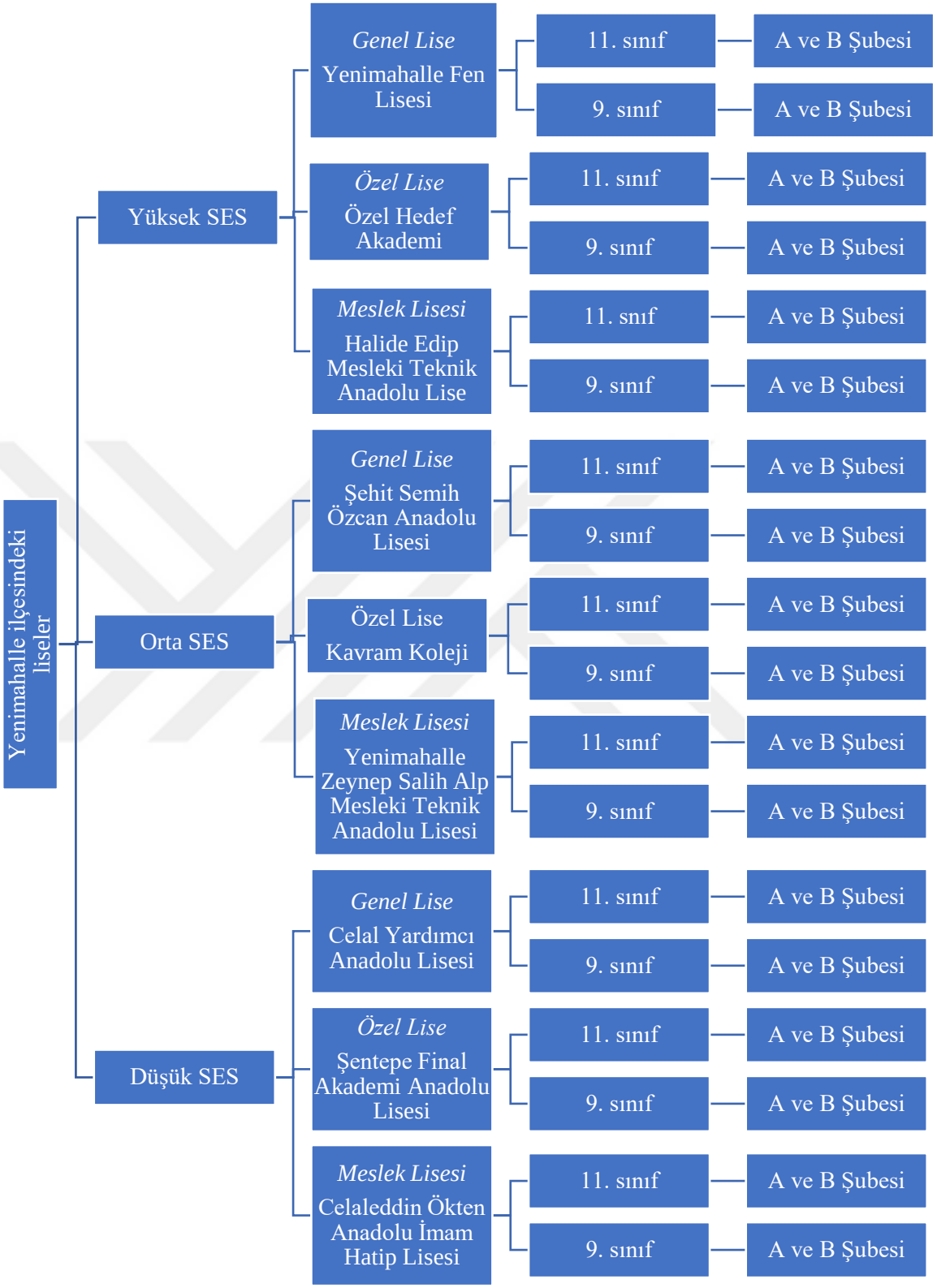
4.3.2 Araştırmanın Örneklemi Seçimi

Hesaplanan örneklem sayısına ulaşmak için Ankara, Yenimahalle'de 2023 yılında eğitim öğretim veren liselerden veri toplandı. Milli Eğitim Bakanlığı'ndan gerekli izinler alındıktan sonra Yenimahalle İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden ilçe sınırları içinde faaliyet gösteren devlet ve özel liselerin listesi, öğrenci sayıları ve adres bilgileri alındı. Çalışmaya dâhil edilecek katılımcılar çok aşamalı tabakalı ve küme

örneklem yöntemi ile belirlendi. Her lise sosyo-ekonomik statülerine (SES) göre düşük, orta ve yüksek SES olarak tabakalandırıldı. Liseler için SES belirlenirken lisenin bulunduğu mahallede metrekare başına satılık ev fiyatları, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ndeki uzman görüşü ve mevcut literatür (79) bilgilerinden yararlanıldı. Her SES tabakasından bir Anadolu veya Fen Lisesi, bir Mesleki Teknik Anadolu Lisesi veya Anadolu İmam Hatip Lisesi, bir özel lise kura ile rastgele seçildi ve yedek okullar belirlendi. Belirlenen liselerden 9 ve 11. sınıflar çalışmaya dâhil edildi. 12. sınıf üniversite sınavlarına hazırlık dönemi olduğu için çalışmaya dâhil edilmedi. Dokuzuncu sınıfta iki şube, 11. sınıfta iki şube olmak üzere her okuldan 4 sınıfa ulaşmak hedeflendi. Sınıf mevcudu 30 varsayılarak her okulda 120 öğrenciye ulaşmak hedeflendi. Sonuç olarak her 3 SES'ten 3'er okul seçilmek üzere toplam 9 okuldan toplam 1080 öğrenciye ulaşmak hedeflendi (Şekil 3.1).

Belirlenen okulların yöneticileri ile önce telefon ile görüşülüp çalışma tanıtıldı, kabul edenlerle uygulamayı planlama için randevu alındı. Okul ziyaretlerinde müdürler ve ilgili öğretmenlere çalışmanın amacı ve yöntemi anlatıldı, anket uygulama tarihi belirlendi, öğrencilere veli bilgilendirme ve onam formları dağıtıldı. Çalışmaya katılmaya gönüllü olmayan okullar için aynı okul türü ve SES özelliklerine uyan yedek okullar seçildi, anlatılan aşamalar tekrar edildi. Gerekli örneklem büyüklüğünü sağlamak amacıyla, bazı okullarda kura ile A ve B şubelerine ilaveten diğer şubelerden de öğrenciler çalışmaya davet edildi. Uygulama aşamasında öğrencilere anketler dağıtılırken çalışmacı kendini tanıttı, çalışmanın nasıl uygulanacağını (anketle ilgili bilgilendirme, kişisel verilerin nasıl korunacağı, etik durumlar vb.) ve hedeflerini anlattı. Veri toplama gününde okulda olmayan ve çalışmaya katılmayı istemeyen öğrenciler çalışmaya dâhil edilmedi. Toplam 1332 katılımcı ile veri toplama süreci sonlandırıldı.

Örnekleme seçilen okullarda 9 ve 11. sınıf toplam 1701 öğrencinin %78'ine ulaşıldı (Tablo 3. 1). 22 katılımcı annesi veya babası vefat ettiği için, 44 katılımcı eksik veriler nedeniyle analiz dışı bırakıldı. 1266 nihai veri üzerinden analizler gerçekleştirildi.

Şekil 3.1 *Planlanan örneklem seçim şeması*

Tablo 3.1 *Araştırma Kapsamında Veri Toplanan Okullarda Öğrencilerin Katılım Oranları*

Sosyo Ekonomik Statü	Okul	Sınıf	Toplam Öğrenci n	Ulaşılan Öğrenci n	Ulaşılan Öğrenci %
Yüksek	Yenimahalle FL	9. sınıf	134	119	88
		11. sınıf	0*	0*	-
		Toplam	134	119	88
	Özel Hedef Akademi AL	9. sınıf	30	23	76
		11. sınıf	38	32	84
		Toplam	68	55	80
	Halide Edip MTAL	9. sınıf	208	191	91
		11. sınıf	159	115	72
		Toplam	367	306	83
Orta	Şehit Semih Özcan AL	9. sınıf	122	106	86
		11. sınıf	151	139	92
		Toplam	273	245	89
	Kavram Koleji	9. sınıf	20	4	20
		11. sınıf	25	3	12
		Toplam	45	7	15
	Zeynep Salih Alp MTAL	9. sınıf	115	101	87
		11. sınıf	137	115	83
		Toplam	252	216	85
Düşük	Celal Yardımcı AL	9. sınıf	281	159	56
		11. sınıf	131	118	90
		Toplam	412	277	67
	Özel Final Şentepe AL	9. sınıf	16	15	93
		11. sınıf	52	31	59
		Toplam	68	46	67
	Celaleddin Ökten AİHL	9. sınıf	52	38	73
		11. sınıf	30	23	76
		Toplam	82	61	74
	Toplam		**1701**	**1332**	**78**

**Yenimahalle FL 2023-2024 eğitim öğretim yılında 11. sınıf öğrencisi bulunmamaktadır.*

4.4 Ölçekler

4.4.1 Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği

Yılmaz tarafından geliştirilen Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) (80), temelde 13-45 yaş aralığındaki bireylerin ebeveyn tutumlarını helikopter ebeveyn olarak tanımlayıp tanımlamadıklarını ölçmek için oluşturulmuştur. Anne ve baba formu bir arada bulunan. 21 maddeden oluşan, dörtlü Likert tipi bir ölçektir. Aynı zamanda ölçek sonuçlarındaki puanlar doğrultusunda üç farklı ebeveyn tutumu gözlemlenebilmektedir. İlgisiz ebeveyn, normal ilgi sınırlarında ebeveyn ve helikopter ebeveyn şeklinde üç başlık altında toplanmaktadır. Puan toplamlarına göre algılanan ebeveyn tutumları belirlenmektedir. Öğrencilerin ebeveynlerine verecekleri puanların en düşüğü 21 ve en yükseği 84'tür. Ölçek puanı grup ortalamasından 1 standart sapma daha yüksek olanlar Helikopter Ebeveyn olarak tanımlanmıştır. Buna göre; 21 – 31 puan arası "ilgisiz tutum", 32 – 55 puan "arası normal ilgi sınırları", 56 puan ve üzeri alan ebeveynler "Helikopter Ebeveyn" olarak sınıflandırılmaktadır (81). AHETÖ aynı zamanda Etik ve Ahlaki Konularda Helikopterlik (EAKH), Akademik/ Okul Yaşamı Konularında Helikopterlik (AOYKH), Temel Güven ve Yaşam Becerileri Konusunda Helikopterlik (TGYBKH) ve Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında Helikopterlik (DKYAH) olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır (Tablo 3.2). Alt boyutlardan alınan toplam puanın madde sayısına bölünmesiyle ilgili alt boyut puanı elde edilir.

Ölçek formlarının iç tutarlılık katsayısı ise 0,85 ve bileşik güvenirlik 0,83 bulunmuştur. Uyum geçerliliği ölçek için sağlanmıştır. AHETÖ'nin anne formu Cronbach Alpha değeri 0,83, baba formu için Cronbach Alpha değeri ise 0,82 olarak bulunmuştur. Alt boyutlar için Cronbach Alpha değerleri; EAKH anne için 0,82 ve baba için 0,83, AOYH anne için 0,83 ve baba için 0,78, TGYBH anne için 0,79 ve baba için 0,83, DKYAH anne için 0,80 ve baba için 0,76'dır.

Tablo 3.2 *AHETÖ Alt Alanları*

Etik ve Ahlaki Konularda Helikopterlik (EAKH)
M5- Dünyanın ve çevremizin kötü insanlarla dolu olduğuna inanır,
M9- Çok sık nasihat eder,
M12- Yüz kızartıcı bir davranışta bulunmamam konusunda çok nasihat eder,
M16- Kötü huy ve alışkanlıklar edinmemden çok korkar,
M19- Karşı cinsten bir arkadaşımın olması ihtimali onu endişelendirir ve
M21- Mükemmel bir insan olmamı ister.
Akademik/ Okul Yaşamı Konularında Helikopterlik (AOYKH)
M4- Akşam eve geldiğimde ilk soruları genellikle okul hayatım ile ilgili olur,
M8- Sınav sonuçlarımın açıklanacağı zamanı sabırsızlıkla bekler,
M11- Okul notlarım için benden daha çok o kaygılanır,
M15- Öğretmenim ile çok sık görüşmek ister ve
M20- Okul ödevlerim için benden çok o çaba gösterir.
Temel Güven ve Yaşam Becerileri Konusunda Helikopterlik (TGYBKH)
M1- Her gün giyeceğim kıyafetleri seçmek ister,
M3- Arkadaşlarımla oyun oynarken oyunumuza müdahale etmeden duramaz,
M6-Okula başladığım günlerde saatlerce okul dışında veya evin önünde beni bekler,
M13- Parkta ve sokakta gezerken asla elimi bırakmak istemez,
M17-Bana yemek yedirmek için arkamdan koşturur ve
M18-Çantamın içini ve ceplerimi sık sık kurcalamaktan hoşlanır.
Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında Helikopterlik (DKYAH)
M2- Ne zaman üzgün olsam ısrarla "neyin var" diye sorar,
M7- Suratımın asık olmasına hiç katlanamaz,
M10- Benim özel bir hayatım olabileceğini kabul etmek istemez ve
M14- Duygularımı her zaman merak eder.

4.4.2 Depresyon, Anksiyete ve Stres Ölçeği (DASS-21)

Lovibond tarafından 42 maddeden oluşan Depresyon, Anksiyete ve Stres Ölçeği, depresyon, stres ve anksiyete semptomlarının varlığını değerlendiren bir kişisel bildirim ölçeğidir (82). 21 maddeden oluşan kısa formu, 18- 24 yaş genç erişkinlerde çalışılmış geçerli ve güvenli bulunmuştur (83). Yılmaz ve ark. ölçeği çevirerek Türkçe'ye uyarlamıştır. Ölçek, her bir alt ölçek için yedi maddeden oluşmakta ve ölçeğin tamamı için toplam 21 madde vermektedir ve "Hiç olumlu duygu yaşamıyor gibiyim" (yani depresyon); "Durumlara aşırı tepki verme eğilimindeydim" (yani stres); "İyi bir sebep olmadan korkmuş hissettim" (yani kaygı). Tüm maddeler, 0 = Bana hiç uymadı ile 3 = Bana çok uygun arasında değişen 4'lü Likert ölçeği kullanılarak derecelendirilir. Katılımcılar ölçeği son bir hafta içinde yaşadıklarına göre yanıtlamışlardır. Her alt boyutta minimum 0 maksimum 21 puan alınmaktadır. Her alt boyut puanı 2 ile çarpılarak 42 maddelik formun kestirim değerleri kullanılmıştır. Depresyon için 0-9 puan normal, 10-13 hafif, 14-20 orta, 21-27 ileri, 28 puan ve üzeri çok ileri depresyon olarak sınıflanmıştır. Kaygı için 0-7 normal, 8-9 hafif, 10-14 orta, 15-19 ileri, 20 puan ve çok ileri olarak sınıflanmıştır. Stres için ise 0-14 puan normal, 15-18 hafif, 19-25 orta, 26-33 ileri, 34 puan ve üzeri çok ileri stres seviyesi şeklinde yorumlanır. Türkçe formun Cronbach α katsayıları depresyon için 0,82, kaygı için 0,81 ve stres için 0,76'dır (84).

4.4.3 Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (ÇGPSÖ-12)

Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (ÇGPSÖ-12) adolesanların psikolojik zorluklar karşısında direncini ortaya koymaktadır (85). Liebenberg ve arkadaşları tarafından 28 soru (86) olarak geliştirilen ölçeğin 12 soruluk kısa form çalışması (87) yine aynı araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Kısa form Arslan tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek yaşları 11 ile 16 arasında değişen 256 ortaokul ve lise öğrencileri ile çalışılmıştır. Ölçeğin Cronbach α katsayısı 0,84 bulunmuştur. "Beni tamamen tanımlıyor (5)" ile "Hiç tanımlamıyor (1)" arasında

derecelendirilmektedir. Ölçekten minimum 12 puan, maksimum 60 puan alınabilmektedir. Yüksek puan yüksek psikolojik sağlamlık düzeyini göstermekte ve bir sınır değeri bulunmamaktadır. Güvenirlilik çalışması doğrultusunda ölçeğin iç tutarlık katsayısı hesaplanmış ve Cronbach Alfa değeri 0,91 olduğu belirtilmiştir (85).

4.4.4 Karanlık Gelecek Ölçeği (Dark Future Scale, KGÖ)

KGÖ, 29 maddelik gelecek kaygısı ölçeğinin (88) beş maddelik kısa formudur (89). 18- 68 yaş aralığında Türk sporcularına uygulanmıştır. Birden (kesinlikle yanlış) 6'ya (kesinlikle doğru) değişen altılı Likert tipi derecelendirilmektedir. KGÖ'nde alınan puan arttıkça, gelecek kaygısı düzeyinin yükseldiği şeklinde yorumlanmaktadır. KGÖ'nin Türkçe geçerliliği, yeterli iç tutarlılık (α = 0,79) güvenilirliğini, iyi tek faktörlü yapıyı ve yakınsak geçerliliği gösteren iyi psikometrik özellikler göstermiştir (90).

4.4.5 Kişisel Veri Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan katılımcıların yaşı, cinsiyeti, sınıfı, kronik hastalık varlığı, düzenli ilaç kullanımı, okul dışında dershane, etüt, spor ve sanat kurslarına gitme durumu, aile, sınıf arkadaşları ve öğretmenleri ile ilişkisi, ebeveynlerinin yaşı, eğitim durumu ve meslekleri ve ailenin gelir düzeyi hakkında 24 sorudan oluşmaktadır. Öğrencilerin sınıf arkadaşları, öğretmenleri, aileleri ile ilişkisini ve okul başarısını çok zayıf ile çok iyi arasında 5 basamakta subjektif olarak derecelendirmeleri istenmiştir. Veriler analiz edilirken çok zayıf ile zayıf ve iyi ile çok iyi cevapları birlikte değerlendirilmiştir. Gelir durumları ise öğrencilere göre kötü, orta ve yüksek olmak üzere sınıflanmıştır.

4.5 Etik Konular

Mevcut çalışmada kullanılan tüm ölçekler için Türkçe geçerlilik ve güvenirlik çalışmasını yapan araştırmacılardan izin alınmıştır.

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulu'ndan 16 Mayıs 2023 tarihli ve 231 sayılı Etik Kurul Onayı alınmıştır (Ek-1).

Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğüne yazılı izin başvurusu 10 Temmuz 2023 tarihinde yapılmış ve yazılı onay alınmıştır, 01 Ağustos 2023 tarihli alınan izin yazısı ektedir (Ek-2). Çalışmaya dâhil edilen okul idarecilerinden sözel izin alınmıştır.

Araştırmaya katılımda gönüllülük esas olup katılımcıların aydınlatılmış onamları ile veli onamları alınmıştır (Ek-3). Öğrencilerin isimleri ve kimlik bilgileri alınmamıştır. Araştırma süreci ve sonrasında katılımcıların yanıtları gizli tutulmuştur, bilimsel amaçlar dışında hiçbir amaçla bu veriler kullanılmayacaktır. Çalışmamızın tüm aşamalarında Helsinki Bildirgesi'ne uyulmuştur.

4.6 Araştırma Kısıtlılıkları

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Katılımcıların yaşı ve araştırmanın okul ortamında gerçekleştirilmesi nedeniyle hem katılımcıların hem de velilerin onaylarının bulunmasının gerekmektedir. Bu nedenle aile ve öğrencilerin araştırmaya katılmayı kabul etmeme durumları söz konusu olmuştur.

Araştırmanın uygulama aşamasından önce Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır. Yöntemde belirtilen örneklem büyüklüğüne göre seçilen okulların katılımı ve kabulü de okul yöneticilerinin gönüllülük esasına dayalı olmuştur. Araştırmanın okul ortamında sürdürülmesi nedeniyle seçilen

okulların araştırmaya katılmayı kabul etmeme durumları araştırma sonuçlarını etkileyebilir. Yapılan bu araştırmada da belirtilen nedenler ve yapılan görüşmeler neticesinde araştırmaya katılmayı kabul etmeyen veya çalışmaya alınamayan 3 okul bulunmaktadır.

Örnekleme seçilen Yenimahalle Fen Lisesi'nde verilerin toplandığı tarihte 11. sınıf öğrencisi bulunmaması nedeni ile protokolde öngörülen sayıda veri yalnızca 9. sınıf öğrencilerinden toplanmıştır. Yenimahalle ilçesinde başka Fen Lisesi olmadığı için evreni yansıtması açısından bu okul örneklemde tutulmuş, yedek okuldan veri toplama tercih edilmemiştir.

Araştırma, Ankara ilinde merkez ilçelerden biri olan Yenimahalle ilçesinde yapılmıştır. Sonuçlar Yenimahalle ilçesine genellenebilse dahi; Ankara ilinin hem merkezinde hem de merkez dışında bulunan pek çok ilçesi bulunması nedeniyle sonuçların il geneli için gibi yorumlanması uygun olmayabilir.

Bu çalışmada anksiyete ve depresyonu anketin yapıldığı zamanda son bir hafta içindeki duygulanımları öğrencilere yüz yüz anket uygulanarak sorgulanmıştır. Klinik depresyon ve anksiyete bozukluğu tanısı konmamıştır. Anne ve baba sadece algılanan helikopter ebeveynlik durumları belirlenmiş, helikopter olmayan ebeveynlerin depresyon, kaygı, şiddet gibi durumları sorgulanmamıştır. Özellikle anne kaygısı çocukta kaygı oranını artırmaktadır. Ayrıca anksiyete geniş bağlamda çalışılmış, alt tanıları belirlenmemiştir.

Çalışma verileri sınıf ortamında yüz yüze anket uygulanarak toplanmıştır. Yöntemin doğasında bulunan taraf tutma (hatırlama yanlılığı, yanıtlayıcının ruh hali, ortamın etkisi vb.) ihtimalleri kontrol edilememiştir.

Bu çalışmanın verileri katılımcıların kendilerine ve ebeveynlerine dair algıları ile sınırlıdır. Anne-babaların da algılarına başvurarak sonraki çalışmalarda bu eksiklik giderilebilir.

4.7 Hipotezler

1. Ankara Yenimahalle'deki lise öğrencilerinde depresyon, anksiyete, stres, algılanan helikopter ebeveynlik tutumu prevalansları nedir?

2. Adölesanlarda algılanan helikopter ebeveyn tutumu ölçek puanları anne ve baba için farklıdır.

3. Adölesanlarda algılanan helikopter ebeveyn tutumu ile depresyon, anksiyete ve stres arasında ilişki vardır.

4. Adölesanlarda algılanan helikopter ebeveyn tutumu ile psikolojik dayanıklılık arasında ilişki vardır.

5. Adölesanlarda algılanan helikopter ebeveyn tutumu ile gelecek kaygısı arasında ilişki vardır.

6. Adölesanlarda algılanan helikopter ebeveyn tutumu ölçek puanları ile sosyodemografik değişkenler (cinsiyet, anne-baba birliktelik durumu, anne-babanın eğitim düzeyi, okul türü vb.) arasında ilişki vardır.

4.8 İstatistik Analiz

Çalışmada istatistiksel analizler için IBM SPSS Statistics versiyon 25,0 programı paket programı kullanılmıştır. Görsel (histogram) ve analitik yöntemler (Kolmogorov-Smirnov, Shapiro-Wilk testi) kullanılarak değişkenlerin normal

dağılıma uygunluğu incelenmiştir. Kategorik değişkenler yüzde ve frekans olarak sunulmuştur. Sürekli veriler ortalama, standart sapma, ortanca,1. ve 3. çeyrekler olarak verilmiştir.

Normal dağılıma uymayan sürekli değişkenler arası ilişkiler için Spearman korelasyon analizi ile korelasyon katsayısı ve istatistiksel anlamlılık değerleri hesaplanmıştır. Korelasyon katsayısı 0,05-0,30 düşük veya önemsiz, 0,30-0,40 düşük veya orta derecede, 0,40-0,60 orta derecede, 0,60-0,70 iyi derecede, 0,70-0,75 çok iyi derecede ve 0,75-1,00 mükemmel korelasyon olarak değerlendirilmiştir (91).

Nonparametrik bağımsız iki grup ortalama puanları arasındaki farklılık Mann-Whitney U testi, ikiden fazla grup varlığında ise Kruskal-Wallis ile incelendi. İkiden fazla grup arasında anlamlı çıkan değişkenler ikili olarak karşılaştırılarak farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı bulunmuştur ve Bonferroni düzeltmesi yapılmıştır. Algılanan helikopter ebeveyn tutumu tahmini için ikili lojistik regresyon kullanılmıştır.

Tek değişkenli karşılaştırmalarda $p<0,25$ olan değişkenler seçilerek regresyon modeli oluşturulmuştur (91). Modele dâhil edilen bağımsız değişken kategorilerinden gerekli görülenler, model kurulması aşamasında kendi içinde yeniden gruplandırılmıştır. Korelasyon matrisi ile çoklu bağlantı durumu değerlendirilerek yüksek korelasyon gösteren değişkenlerden ($r>0,70$) yalnızca biri seçilmiştir (92). Analizde değişken seçim yöntemi olarak “enter” metodu kullanılmıştır. Karıştırıcı olduğu düşünülen değişkenler modelden çıkarılarak nihai modele ulaşılmıştır. Hosmer ve Lemeshow Test ile modelin uygunluğu değerlendirilmiştir. Modelin açıklayıcılığı Cox & Snell ve Cox & Snell değerleriyle ifade edilmiştir. İstatistiksel anlamlılık değeri 0,05’den küçük ($p<0,05$) kabul edilmiştir.

5 BULGULAR

5.1 Öğrencilerin ve Ailelerinin Sosyodemografik Özellikleri

Çalışmaya dâhil edilen toplam 1266 lise öğrencisinin 767'si (%60,6) kız, 566'sı (%43,9) 14 yaşında ve daha küçüktür. Araştırma kapsamında görüşülen Yenimahalle ilçesi lise öğrencilerinin cinsiyetlerinin, yaşlarının, okul ve sınıf özelliklerinin dağılımı Tablo 4.1'de verilmiştir.

Tablo 4.1 *Çalışma Grubunun Cinsiyet ve Yaş Dağılımı*

Değişken		**n**	**%**
Cinsiyet	Kız	767	60,6
	Erkek	499	39,4
Yaş	14 ve altı	556	43,9
	15 ve üzeri	710	56,1
Toplam		**1266**	**100**

Yenimahalle ilçesi lise öğrencilerinin ve ebeveynlerinin yaşları ve kardeş sayıları Tablo 4.2'de verilmiştir. Öğrencilerin ortalama yaşları 14,99 ± 1,05 (12,00-19,00), anne yaş ortalaması 41,64 ± 5,17 (30,00-68,00) baba yaş ortalaması 45,52 ± 5,39 (34,00-75,00) ve ortanca kardeş sayısı 2 (1-2)'dir.

Tablo 4.2 *Çalışma Grubunun ve Ebeveynlerinin Yaşları ve Kardeş Sayıları*

Değişken	Ortalama	Standart Sapma	Min-Maks	Ortanca	Q_1-Q_3
Yaş	14,99	1,05	12,00-19,00	15,00	14,00-16,00
Anne Yaş	41,64	5,17	30,00-68,00	41,00	38,00-45,00
Baba Yaş	45,52	5,39	34,00-75,00	45,00	42,00-49,00
Kardeş Sayısı	1,76	1,04	0,00-4,00	2,00	1,00-2,00

Katılımcıların 608'i (%48) genel lise (Fen Lisesi, sınavlı ve sınavsız öğrenci alan Anadolu Lisesi), 552'si (%43,6) meslek lisesi (Mesleki Teknik Anadolu Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi) ve 106'sı (%8,4) özel lise öğrencisidir. 9. sınıf öğrenci sayısı 690 (%54,5), 11. sınıf öğrenci sayısı ise 576'dır (%45,5). Öğrencilerden okul başarısını öznel olarak sınıflandırmaları istenmiştir. Katılımcılardan, 147'si (%11,6) zayıf, 543'ü (%42,9) orta, 576'sı (%45,5) iyi olarak nitelendirmiştir. Araştırma grubunun okul ve sınıf özellikleri Tablo 4.3'te verilmiştir.

Tablo 4.3 *Araştırma Grubunun Okul ve Sınıf Özelliklerinin Dağılımı*

Değişken		n	%
Okul türü	Genel Lise	608	48,0
	Meslek Lisesi	552	43,6
	Özel Lise	106	8,4
Sınıf	9. sınıf	690	54,5
	11. sınıf	576	45,5
Okul	Zayıf	147	11,6
	Orta	543	42,9
	İyi	576	45,5
Toplam		**1266**	**100**

Çalışmaya katılan öğrenciler; annelerinin 451'inin (%35,6) ilkokul ve ortaokul, 487'sinin (%38,5) lise, 328'inin (%25,9) üniversite ve üzeri seviyede eğitim aldığını bildirmiştir. Öğrencilerin annelerinin 774'ü (61,1) çalışmıyor, 167'si (%13,2) memur, 128'i (%1,1) serbest meslek, 118'i (%9,3) işçi, 79'u (%6,2) diğer meslek üyeleridir. Öğrenciler; babalarının, 348'i (%27,4) ilkokul ve ortaokul, 524'ü (%41,4) lise, 394'ü (%31,2) üniversite ve üzeri seviyede eğitim aldığını bildirmiştir. Öğrencilerin babalarının 30'u (%2,4) çalışmıyor, 241'i (%19) memur, 545'i (%43) serbest meslek, 245'i (%19,4) işçi, 205'i (%16,2) diğer meslek üyeleridir. Araştırma grubunun ebeveynlerinin yaşı, öğrenim ve çalışma durumunun dağılımı Tablo 4.4'te verilmiştir.

Tablo 4.4 *Araştırma Grubunun Ebeveynlerinin, Öğrenim ve Çalışma Durumunun Dağılımı*

Değişken		**n**	**%**
Anne Eğitim	İlkokul ve Ortaokul	451	35,6
	Lise	487	38,5
	Üniversite ve üzeri	328	25,9
Anne Meslek	Çalışmıyor	774	61,1
	Memur	167	13,2
	Serbest Meslek	128	1,2
	İşçi	118	9,3
	Diğer	79	6,2
Baba Eğitim	İlkokul ve Ortaokul	348	27,4
	Lise	524	41,4
	Üniversite ve üstü	394	31,2
Baba Meslek	Çalışmıyor	30	2,4
	Memur	241	19,0
	Serbest meslek	545	43,0
	İşçi	245	19,4
	Diğer	205	16,2
Toplam		**1266**	**100**

Öğrencilerin 1185'i (%93,6) çekirdek aile yapısı bildirmiştir. Öğrencilerin 104'ünün (%8,2) kardeşi yok, 472'sinin (%37,3) bir kardeşi, 690'ının (%54,5) 2 ve daha fazla kardeşi vardır. Katılımcıların 1131'inin (%89,3) anne ve babası birlikte, 135'inin (%10,7) anne ve babası ayrıdır. Öğrencilerin 1108'i (%87,5) anne ve baba ile birlikte yaşarken, 158'i (%12,5) anne veya baba veya diğerleri ile birlikte yaşamaktadır. Katılımcılardan aile ile ilişkilerinin öznel değerlendirilmeleri sorulmuştur. Öğrencilerin 87'si (%6,9) zayıf, 195'i orta (%15,4) 981'i (%77,7) iyi olarak cevaplamışlardır. Öğrencilerin gelir durumları ise 67 (%5,3) kişi düşük, 956 kişi (%75,5) orta, 243 kişi (%19,2) yüksek olarak ifade edilmiştir. Araştırma grubunun aile yapısı, kardeş sayısı, aile durumu, öğrencinin birlikte yaşadığı kişi ve gelir düzeyine göre dağılımı Tablo 4.5'te verilmiştir.

Tablo 4.5 *Araştırma Grubunun Aile Yapısı, Kardeş Sayısı, Aile Durumu, Öğrencinin Birlikte Yaşadığı Kişi ve Gelir Düzeyine Göre Dağılımı*

Değişken		**n**	**%**
Aile Yapısı	Çekirdek	1185	93,6
	Geniş	81	6,4
Kardeş Sayısı	Kardeş yok	104	8,2
	1 kardeş	472	37,3
	2 ve daha fazla kardeş	690	54,5
Aile Durumu	Anne ve baba birlikte	1131	89,3
	Anne ve baba ayrı	135	10,7
Birlikte Yaşadığı Kişi	Anne ve baba ile birlikte	1108	87,5
	Diğer	158	12,5
Aileyle İlişkisi	Zayıf	87	6,9
	Orta	195	15,4
	İyi	981	77,7
Gelir Düzeyi	Düşük	67	5,3
	Orta	956	75,5
	Yüksek	243	19,2
Toplam		**1266**	**100**

Öğrencilere okul başarısı, sınıf arkadaşları ve öğretmenleriyle ilişkileri öznel değerlendirmeleri istenmiştir. Katılımcıların 147'sinin (%11,6) zayıf, 543'ünün (%42,8) orta, 576'sının (%45,5) iyidir. Sınıf arkadaşlarıyla ilişkisi 107'sinin (%8,5) zayıf, 279'unun (%22) orta, 880'inin (%69,5) çok iyidir. Öğretmenleriyle ilişkisi 91'inin (%7,2) zayıf, 295'inin (%23,3) orta, 880'inin (%69,5) çok iyidir. Araştırma grubunun okul başarısı, sınıf arkadaşları ve öğretmenleriyle ilişki düzeyine göre dağılımı Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.6 *Araştırma Grubunun Okul Başarısı, Sınıf Arkadaşları ve Öğretmenleriyle İlişki Düzeyine Göre Dağılımı*

Değişken		**n**	**%**
Okul Başarısı	Zayıf	147	11,6
	Orta	543	42,9
	İyi	576	45,5
Sınıf Arkadaşlarıyla İlişki	Zayıf	107	8,5
	Orta	279	22,0
	İyi	880	69,5
Öğretmenleriyle İlişkisi	Zayıf	91	7,2
	Orta	295	23,3
	İyi	880	69,5
Toplam		**1266**	**100**

122 katılımcı (%9,6) kronik hastalığı olduğunu bildirmiştir. 88 katılımcı (%7) ise düzenli ilaç kullanımı olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların 221'i (%17,5) okul dışında dershane/ etüt/ kursa gitmektedir. Öğrencilerin 374'ü (%29,5) ise okul dışında spor/ sanat kurslarına gitmektedir. Araştırma grubunun kronik hastalık varlığı, düzenli ilaç kullanma durumu, okul dışında dershane/ etüt/ kursa gitme ve okul dışında spor sanat kursuna gitme durumuna göre dağılımı Tablo 4.7'de verilmiştir.

Tablo 4.7 *Araştırma Grubunun Kronik Hastalık Varlığı, Düzenli İlaç Kullanma Durumu, Okul Dışında Dershane/ Etüt/ Kursa Gitme ve Okul Dışında Spor Sanat Kursuna Gitme Durumuna Göre Dağılımı*

Değişken		**n**	**%**
Kronik Hastalık	Yok	1144	90,4
	Var	122	9,6
Düzenli İlaç Kullanımı	Yok	1178	93,0
	Var	88	7,0
Okul Dışında Dershane/ Etüt/ Kursa Gitme Durumu			
	Hayır gitmiyorum	1045	82,5
	Evet gidiyorum	221	17,5
Okul Dışında Spor/ Sanat Kursuna Gitme Durumu			
	Hayır gitmiyorum	892	70,5
	Evet gidiyorum	374	29,5
Toplam		**1266**	**100**

Ankara ili Yenimahalle ilçesinde lise öğrencilerinde helikopter anne prevalansı %23,2'dir. AHETÖ anne form puanlarına göre 892 öğrenci (%70,5) normal tutum, 80 öğrenci (%6,3) ilgisiz anne tutumu bildirmiştir. Helikopter baba prevalansı ise %8,1'dir. AHETÖ baba form puanlarına göre 976 öğrenci (%77,1) normal tutum, 188 öğrenci (%14,8) ise ilgisiz baba tutumu bildirmiştir. 80 öğrenci (%6,4) de hem anne hem de baba helikopter tutumunu algılamıştır. Araştırma grubunun algıladıkları helikopter ebeveyn tutumlarının dağılımı Tablo 4.8'de verilmiştir.

Tablo 4.0.8 *Araştırma Grubunun Algıladıkları Helikopter Ebeveyn Tutumlarına Göre Dağılımı*

Değişken		**n**	**%**
Algılanan Helikopter Anne Tutumu			
	Helikopter anne	294	23,2
	Normal tutum	892	70,5
	İlgisiz anne	80	6,3
Algılanan Helikopter Baba Tutumu			
	Helikopter baba	102	8,1
	Normal tutum	976	77,1
	İlgisiz baba	188	14,8
Toplam		**1266**	**100**

Öğrencilerin DASS-21 ölçek puanlarına göre katılımcıların sadece %37,7'si anksiyete semptomu göstermiyorken, %6'sı hafif %19,7'si orta, %10,5 ileri ve %25,5'i çok ileri anksiyete semptomları gösteriyordu.

Katılımcıların sadece %43,2'si depresif semptomlar göstermezken; %10,3'ü hafif, %19,3'ü orta, %10,2'si ileri ve %17'si çok ileri seviyede semptom göstermektedir.

Öğrencilerin %55,8'i stres bildirmemekle birlikte, %11,4'ü hafif, %13,7'si orta, %12,2'si ileri ve %6,9'u ileri derecede stres bildirmektedir. Katılımcıların son bir haftalık anksiyete, depresyon ve stres duygudurumlarına göre dağılımı Tablo 4.9'da verilmiştir.

Tablo 4.0.9 *Araştırma Grubunun DASS-21 Ölçeğine Göre Son Bir Haftalık Anksiyete, Depresyon ve Stres Duygudurumlarına Göre Dağılımı*

Değişken		**n**	**%**
Anksiyete	Yok	477	37,7
	Hafif	84	6,6
	Orta	249	19,7
	İleri	133	10,5
	Çok ileri	323	25,5
Depresyon	Yok	547	43,2
	Hafif	131	10,3
	Orta	244	19,3
	İleri	129	10,2
	Çok ileri	215	17,0
Stres	Yok	706	55,8
	Hafif	144	11,4
	Orta	174	13,7
	İleri	155	12,2
	Çok ileri	87	6,9
Toplam		**1266**	**100**

Katılımcıların ortalama AHETÖ anne form puanları 47,34 ± 10,49 (21,00-80,00), AHETÖ baba form ortalama puanı 41,42 ± 9,59 (21,00-75,00)'dir. Katılımcıların ÇGPSÖ toplam puan ortalaması 43,48 ± 8,67(17,00-60,00) ve KGÖ toplam puan ortalaması 20,87 ± 6,99 (5,00-30,00)'dur. Araştırma grubunun AHETÖ, DASS, ÇGPSÖ ve KGÖ puanları Tablo 4.10'da verilmiştir.

Tablo 4.10 *Araştırma Grubunun AHETÖ, ÇGPSÖ ve KGÖ Puanları*

Değişken	Ortalama	Standart Sapma	Min-Maks	Ortanca	Q_1-Q_3
AHETÖ-AF	47,34	10,49	21,00-80,00	47,00	40,00-55,00
AHETÖ-BF	41,42	9,59	21,00-75,00	41,00	35,01-48,00
ÇGPSÖ	43,48	8,67	17,00-60,00	44,00	38,00-49,00
KGÖ	20,87	6,99	5,00-30,00	22,00	16,00-26,00

AHETÖ-AF: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği Anne Form, AHETÖ-BF: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği Baba Form, ÇGPSÖ: Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, KGÖ: Karanlık Gelecek Ölçeği, Q_1-Q_3: 1. ve 3. çeyrek değerler

Etik ve ahlak konusunda helikopterlik anne ortalaması 2,61 ±0,65; baba ortalaması 2,47 ± 0,68 bulunmuştur. Öğrenciler etik ve ahlak konularında annelerini babalarından daha fazla oranda helikopter olarak algılamaktadır ($p<0,001$).

Akademik / okul yaşamı konusunda helikopterlik anne ortalaması 2,34 ± 0,72 ve baba ortalaması 1,93 ± 0,67 bulunmuştur. Öğrenciler akademik/ okul yaşamı konusunda annelerini babalarından daha fazla oranda helikopter olarak algılamaktadır ($p<0,001$).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda helikopterlik anne ortalaması 1,72 ± 0,55 ve baba ortalaması 1,41 ± 0,41 bulunmuştur. Öğrenciler temel güven ve yaşam becerileri konusunda annelerini babalarından daha fazla oranda helikopter olarak algılamaktadır ($p<0,001$).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında helikopter anne ortalaması 2,40 ± 0,63 ve baba ortalaması 1,41 ± 0,41 bulunmuştur. Öğrenciler duygusal ve kişisel yaşam alanında annelerini babalarından daha fazla oranda helikopter olarak algılamaktadır ($p<0,001$).

Öğrencilerin algıladığı helikopter anne tutumu, baba tutumundan daha fazladır (p<0,001). Araştırma *g*rubunun AHETÖ-AF ve AHETÖ-BF ve alt ölçek puanları Tablo 4.11'de karşılaştırılmıştır.

Tablo 4.11 *Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması*

Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Boyutları		**Ortalama ± ss**	**Ortanca (Q_1-Q_3)**	**p**
EAKH	Anne	2,61 ± 0,65	2,66 (2,16-3,16)	<0,001
	Baba	2,47 ± 0,68	2,50 (2,00-3,00)	
AOYKH	Anne	2,34 ± 0,72	2,40 (1,80-2,80)	<0,001
	Baba	1,93 ± 0,67	1,80 (1,40-2,40)	
TGYBKH	Anne	1,72 ± 0,55	1,66 (1,33-2,00)	<0,001
	Baba	1,41 ± 0,41	1,33 (1,00-1,66)	
DKYAH	Anne	2,40 ± 0,63	2,50 (2,00-3,00)	<0,001
	Baba	1,41 ± 0,41	2,00 (1,75-2,50)	
AHETÖ	Anne	47,34 ± 10,49	47,00 (40,00-55,00)	<0,001
	Baba	41,42 ± 9,59	41,00 (35,00-48,00)	

EAKH: Etik ve Ahlaki Konularda Helikopterlik, AOYKH: Akademik/ Okul Yaşamı Konusunda Helikopterlik, TGYBKH: Temel Güven ve Yaşam Becerileri Konularında Helikopterlik, DKYAH: Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında Helikopterlik, AHETÖ: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği, ss: standart sapma, Q_1-Q_3: 1. Ve 3. Çeyrek değerler

5.2 Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Puanları ile İlişkili Faktörler

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam kız öğrenci ortalama puanı 47,08 ± 10,52; erkek öğrencilerin ortalama puanı 47,74 ± 10,44 bulunmuştur. Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form puanları ile cinsiyet arasında fark bulunmamıştır (p:0,205).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı kızlarda 2,62 ± 0,37 iken erkeklerde 2,59 ± 0,67 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile cinsiyet fark bulunmamıştır (p:0,818).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları kızlarda 2,29 ± 0,29; erkeklerde 2,41 ± 0,70 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları kızlarda erkeklere göre daha düşüktür (p:0,001).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı kızlarda 1,70 ± 0,53 iken erkeklerde 1,75 ± 0,56 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile cinsiyet arasında fark bulunmamıştır (p:0, 173).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı kızlarda 2,41 ± 0,62 iken erkeklerde 2,38 ± 0, 65 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile cinsiyet arasında fark bulunmamıştır (p:0,445).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam 14 yaş ve altı öğrenci ortalama puanı 47,51 ± 10,38, 15 yaş ve üzeri öğrencilerin ortalama puanı 47,20 ±

10,57 bulunmuştur. Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form puanları ile yaş grupları arasında fark bulunmamıştır (p:0,549).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 14 yaş ve altı öğrencilerde 2,28 ± 0,64; 15 yaş ve üzeri öğrencilerde 2,63 ± 0,65 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile yaş grupları arasında fark bulunmamıştır (p:0,217).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları 14 yaş ve altı öğrencilerde 2,37 ± 0,70; 15 yaş ve üzeri öğrencilerde 2,31 ± 0,73 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile yaş grupları arasında fark bulunmamıştır (p:0,120).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 14 yaş ve altı öğrencilerde 1,72(± 0,54 ilken 15 yaş ve üzeri öğrencilerde 1,72 ± 0,55 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile yaş grupları arasında fark bulunmamıştır (p:0,917).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 14 yaş ve altı öğrencilerde 2,44 ± 0,59 ilken 15 yaş ve üzeri öğrencilerde 2,38 ± 0, 65 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutumu 14 yaş ve altı yaş grubunda daha fazladır (p:0,043).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam genel lise öğrencileri ortalama puanı 46,61 ± 10,22; mesleki lise öğrencilerinin ortalama puanı 48,36 ± 10,53 ve özel lise öğrencilerinin ortalama puanı 46,24 ± 11,40 bulunmuştur. Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form puanları mesleki lise öğrencilerinde diğer iki gruptan yüksektir (sırasıyla p:0,034; <0.001).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı genel lise öğrencilerinde 2,51 ± 0,64, mesleki lise öğrencilerinde 2,72 ± 0,64 ve özel lise öğrencilerinde 2,55 ± 0,64 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama mesleki lise öğrencilerinde diğer iki gruptan yüksektir (sırasıyla p:0,004; 0,032).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları genel lise öğrencilerinde 2,31 ± 0,70, mesleki lise öğrencilerinde 2,38 ± 0,73 ve özel lise öğrencilerinde 2,25 ± 0,79 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile okul türleri arasında fark bulunmamıştır(p:0,096).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı genel lise öğrencilerinde 1,71 ± 0,52; mesleki lise öğrencilerinde 1,74 ± 0,57 ve özel lise öğrencilerinde 1,36 ± 0,57 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile okul türleri arasında fark bulunmamıştır (p:0,555).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı genel lise öğrencilerinde 2,41 ± 0,63; mesleki lise öğrencilerinde 2,39 ± 0,63 ve özel lise öğrencilerinde 2,37 ± 0,67 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutumu ile okul türleri arasında fark bulunmamıştır (p:0,715).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam 9. sınıf öğrencisi ortalama puanı 47,62 ±10,51; 11. sınıf öğrencisi ortalama puanı 47,01 ±10,45 bulunmuştur. Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form puanları ile sınıf arasında fark yoktur (p:0,345).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 9. sınıf öğrencisinde 2,60 ± 0,65; 11. sınıf öğrencisinde 2,62 ± 0,64 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile sınıf arasında fark bulunmamıştır (p:0,417).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 9. sınıf öğrencisinde 2,37 ± 0,72; 11. sınıf öğrencisinde 2,30 ± 0,73 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile sınıf arasında fark bulunmamıştır (p:0,121).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 9. sınıf öğrencisinde 1,74 ± 0,55;11. sınıf öğrencisinde 1,70 ± 0,53 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile sınıf arasında fark bulunmamıştır (p:0,193).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 9. sınıf öğrencisinde 2,42 ± 0,61; 11. sınıf öğrencisinde 2,38 ± 0, 66 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile sınıf arasında fark bulunmamıştır (p:0,152). Araştırma grubunun AHETÖ-AF ve alt ölçek puanlarının cinsiyet, yaş, okul ve sınıf özelliklerine göre dağılımı Tablo 4.12'de verilmiştir.

Tablo 4.12 *Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanlarının Cinsiyet, Yaş, Okul ve Sınıf Özelliklerine Göre Dağılımı*

Anne					
	EAKH Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**AOYKH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**TGYBKH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**DKYAH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**AHETÖ-AF** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)
Cinsiyet					
Kız	2,62 ± 0,37	2,29±0,73	1,70 ± 0,53	2,41 ± 0,62	47,08 ± 10,52
	2,66 (2,16-3,16)	2,20 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-3,00)	47,00 (39,00-54,00)
Erkek	2,59 ± 0,67	2,41 ± 0,70	1,75 ± 0,56	2,38 ± 0,65	47,74 ± 10,44
	2,66 (2,16-3,00)	2,40 (2,00-3,00)	1,66 (1,33-2,16)	2,50 (2,00-3,00)	48,00 (40,00-56,00)
P değeri	0,818	**0,001**	0,173	0,445	0,205
Yaş					
14 ve altı	2,28 ± 0,64	2,37 ± 0,70	1,72 ± 0,54	2,44 ± 0,59	47,51 ± 10,38
	2,50 (2,16-3,00)	2,40 (1,80-3,00)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,75)	47,00 (40,00-55,00)
15 ve üzeri	2,63 ± 0,65	2,31 ± 0,73	1,72 ± 0,55	2,37 ± 0,66	47,20 ± 10,57
	2,66 (2,16-3,16)	2,20 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,25 (2,00-3,00)	47,00 (39,00-55,00)
P değeri	0,217	0,120	0,917	**0,043**	0,549
Okul Türü					
Genel Lise	2,51 ± 0,64	2,31 ± 0,70	1,71 ± 0,52	2,41 ± 0,63	46,61 ± 10,22
	2,50 (2,00-3,00)	2,20 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,93)	46,00 (39,00-54,00)
Mesleki	2,72 ± 0,64	2,38 ± 0,73	1,74 ± 0,57	2,39 ± 0,63	48,36 ± 10,53
Lise	2,83 (2,33-3,16)	2,40 (1,80-3,00)	1,66 (1,33-2,16)	2,50 (2,00-3,00)	48,00 (41,00-56,00)
Özel Lise	2,55 ± 0,64	2,25 ± 0,79	1,69 ± 0,57	2,37± 0,66	46,24 ± 11,40
	2,66 (2,00-3,16)	2,20 (1,60-2,80)	1,50 (1,33-2,00)	2,25 (1,93-2,75)	46,00 (37,00-53,00)
P değeri	**<0,001**[a]	0,096	0,555	0,715	**0,006**[b]
Sınıf					
9. sınıf	2,60 ± 0,65	2,37 ± 0,72	1,74 ± 0,55	2,42 ± 0,61	47,62 ± 10,51
	2,58 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-2,40)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-3,00)	47,00 (40,00-55,00)
11. sınıf	2,62 ± 0,64	2,30 ± 0,73	1,70 ± 0,53	2,38 ± 0,66	47,01 ± 10,45
	2,66 (2,16-3,12)	2,20 (1,80-2,80)	1,66 ((1,33-2,00)	2,25 (2,00-3,00)	47,00 (39,00-55,00)
P değeri	0,417	0,121	0,193	0,152	0,345

a: Genel Lise< Mesleki Lise, b: Genel Lise< Mesleki Lise

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı anne eğitim seviyesi ortaokul ve altı olan öğrencilerde 47,57 ± 10,05; lise olan öğrencilerde 47,68 ± 10,81 ve üniversite ve üzeri olan öğrencilerde 46,53 ± 10,56 bulunmuştur. Algılanan

helikopter ebeveyn ölçeği anne form puanları ile anne eğitimi arasında fark bulunmamıştır (p:0,255).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı anne eğitim seviyesi ortaokul ve altı olan öğrencilerde 2,70 ± 063; lise olan öğrencilerde 2,60 ± 0,66; üniversite ve üzeri olan öğrencilerde 2,49 ± 0,63 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları anne eğitim seviyesi arttıkça azalmaktadır (sırasıyla p<0,001; 0,063; 0,036).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları anne eğitim seviyesi ortaokul ve altı olan öğrencilerde 2,29 ± 0,71; lise olan öğrencilerde 2,39 ± 0,74; üniversite ve üzeri olan öğrencilerde 2,32 ± 0,71 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile anne eğitimi arasında bulunmamıştır (p:0,206).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı anne eğitim seviyesi ortaokul ve altı olan öğrencilerde 1,72 ± 0,55, lise olan öğrencilerde 1,73 ± 0,55, üniversite ve üzeri olan öğrencilerde 1,70 ± 0,53 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile anne eğitimi arasında fark bulunmamıştır (p:0,685).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı anne eğitim seviyesi ortaokul ve altı olan öğrencilerde 2,36 ± 0,64; lise olan öğrencilerde 2,42 ± 0,63; üniversite ve üzeri olan öğrencilerde 2,43 ± 0,62 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile anne eğitimi arasında fark bulunmamıştır (p:0,254).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı annesi çalışmayan öğrencilerde 47,41 ± 10,59; memur olan öğrencilerde 47,04 ± 10,57;

serbest meslek mensubu olan öğrencilerde 47,13 ± 10,40; işçi olan öğrencilerde 48,16 ± 10,37 ve diğer meslek grubu olan öğrencilerde 46,44 ± 9,76 bulunmuştur. Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form puanları ile anne mesleği arasında fark bulunmamıştır (p:0,772).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı annesi çalışmayan öğrencilerde 2,64 ± 0,64; memur olan öğrencilerde 2,51 ± 0,63; serbest meslek mensubu olan öğrencilerde 2,55 ± 0,68; işçi olan öğrencilerde 2,64 ± 0,62 ve diğer meslek grubu olan öğrencilerde 2,52 ± 0,64 bulunmuştur. Annesi çalışmayan öğrencilerin etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları annesi memur olan öğrencilerden daha fazladır (p:0,017). Diğer gruplar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunamamıştır (sırasıyla p:0,996; 0,661; 0,074; 0,723; 0,085; 0,140, 0,109; 0,200; 0,913).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları annesi çalışmayan öğrencilerde 2,34 ± 0,73; memur olan öğrencilerde 2,32 ± 0,75; serbest meslek mensubu olan öğrencilerde 2,35 ± 0,70; işçi olan öğrencilerde 2,38 ± 0,6 ve diğer meslek grubu olan öğrencilerde 2,29 ± 0,69 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile anne mesleği arasında fark bulunmamıştır (p:0,930).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı annesi çalışmayan öğrencilerde 1,72 ± 0,55; memur olan öğrencilerde 1,72 ± 0,54; serbest meslek mensubu olan öğrencilerde 1,73 ± 0,56; işçi olan öğrencilerde 1,72 ± 0,5 ve diğer meslek grubu olan öğrencilerde 1,65 ± 0,4 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile anne mesleği arasında fark bulunmamıştır (p:0,880).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı annesi çalışmayan öğrencilerde 2,37 ± 0,66; memur olan öğrencilerde 2,49 ± 0,59; serbest meslek mensubu olan öğrencilerde 2,40 ± 0,59; işçi olan

öğrencilerde 2,43 ± 0,6) ve diğer meslek grubu olan öğrencilerde 2,47 ± 0,58 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile anne mesleği arasında fark bulunmamıştır (p:0,146). Araştırma grubunun AHETÖ-AF ve alt ölçek puanlarının anne eğitim ve meslek özelliklerine göre dağılımı Tablo 4.13'te verilmiştir.

Tablo 4.13 *Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanlarının Anne Eğitim ve Meslek Özelliklerine Göre Dağılımı*

	Anne				
	EAKH	**AOYKH**	**TGYBKH**	**DKYAH**	**AHETÖ**
	Ortalama ± ss	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**
	Ortanca	**Ortanca**	**Ortanca**	**Ortanca**	**Ortanca**
	(Q_1-Q_3)	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**
Anne	**Eğitim**				
Ortaokul ve	2,70 ± 0,63	2,29 ± 0,71	1,72 ± 0,55	2,36 ± 0,64	47,57 ± 10,05
altı	2,66 (2,33-3,16)	2,20 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,25 (2,00-2,75)	48,00 (40,00-54,00)
Lise	2,60 ± 0,66	2,39 ± 0,74	1,73 ± 0,55	2,42 ± 0,63	47,68 ± 10,81
	2,66 (2,00-3,16)	2,40 (1,80-3,00)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-3,00)	47,00 (40,00-56,00)
Üniversite	2,49 ± 0,63	2,32 ± 0,71	1,70 ± 0,53	2,43± 0,62	46,53 ± 10,56
ve üzeri	2,50 (2,00-3,00)	2,40 (1,80-2,80))	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,75)	46,00 (39,00-54,00)
P değeri	**<0,001[a]**	0,206	0,685	0,254	0,255
Anne	**Meslek**				
Çalışmıyor	2,64 ± 0,64	2,34 ± 0,73	1,72 ± 0,55	2,37 ± 0,66	47,41 ± 10,59
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-3,00)	1,66 (1,33-2,00)	2,25 (2,00-2,75)	48,00 (40,00-55,00)
Memur	2,51 ± 0,63	2,32 ± 0,75	1,72 ± 0,54	2,49 ± 0,59	47,04 ± 10,57
	2,50 (2,00-3,00)	2,20 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,25-2,87)	46,00 (40,00-54,00)
Serbest	2,55 ± 0,68	2,35 ± 0,70	1,73 ± 0,56	2,40 ± 0,59	47,13 ± 10,40
meslek	2,50 (2,00-3,16)	2,40 (1,80-3,00)	1,58 (1,33-2,00)	2,50 2,00-2,75)	47,00 (38,00-53,00)
İşçi	2,64 ± 0,62	2,38± 0,68	1,72 ± 0,55	2,43 ± 0,66	48,16 ± 10,37
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,16)	2,50 (2,00-3,00)	48,00 (41,00-57,00)
Diğer	2,52 ± 0,64	2,29 ± 0,69	1,65 ± 0,47	2,47 ± 0,58	46,44 ± 9,76
	2,50 (2,00-3,00)	2,40 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-21,91)	2,50 (2,00-3,00)	46,00 (38,05-52,50)
P değeri	**0,049[b]**	0,930	0,880	0,146	0,772

a: üniversite ve üzeri < lise < ortaokul ve altı, b: memur < çalışmıyor

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı baba eğitim seviyesi ortaokul ve altı olan öğrencilerde 47,35 ± 9,96; lise olan öğrencilerde 48,05 ± 10,61 ve üniversite ve üzeri olan öğrencilerde 46,39 ± 10,72 bulunmuştur. Algılanan

helikopter ebeveyn ölçeği anne form puanları baba eğitimi lise seviyesinde olan öğrencilerde üniversite ve üzeri olan öğrencilerden fazladır (p:0,033). Diğer gruplar arasında istatistiksel anlamlı bir fark yoktur (sırasıyla p:0,476; 1,00).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı baba eğitim seviyesi ortaokul ve altı olan öğrencilerde 2,69 ± 0,65; lise olan öğrencilerde 2,63 ± 0,64; üniversite ve üzeri olan öğrencilerde 2,50 ± 0,64 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları baba eğitim seviyesi üniversite ve üzeri olanlarda diğer iki gruptan düşüktür (sırasıyla p:0,008; 0,001). Baba eğitimi lise ile ortaokul ve altı olan gruplarda ilişki yoktur (p:0,834).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları baba eğitim seviyesi ortaokul ve altı olan öğrencilerde 2,33 ± 0,70; lise olan öğrencilerde 2,39 ± 0,72; üniversite ve üzeri olan öğrencilerde 2,27 ± 0,73 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları baba eğitimi lise seviyesinde olan öğrencilerde üniversite ve üzeri olan öğrencilerden fazladır (p:0,037). Diğer gruplar arasında istatistiksel anlamlı bir fark yoktur (sırasıyla p:0,496; 1,00).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı baba eğitim seviyesi ortaokul ve altı olan öğrencilerde 1,69 ± 0,51; lise olan öğrencilerde 1,74 ± 0,56; üniversite ve üzeri olan öğrencilerde 1,72 ± 0,56 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile baba eğitimi arasında fark bulunmamıştır (p:0,692).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı anne eğitim seviyesi ortaokul ve altı olan öğrencilerde 2,32 ± 0,61; lise olan öğrencilerde 2,45 ± 0,64; üniversite ve üzeri olan öğrencilerde 2,41 ± 0,64 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları baba eğitimi lise seviyesinde olan öğrencilerde

ortaokul ve altı olan öğrencilerden fazladır (p:0,011). Diğer gruplar arasında istatistiksel anlamlı bir fark yoktur (sırasıyla p:0,950; 0,202).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı babası çalışmayan öğrencilerde 46,60 ± 13,38; memur olan öğrencilerde 47,74 ± 10,61; serbest meslek mensubu olan öğrencilerde 47,48± 10,44; işçi olan öğrencilerde 48,45 ± 9,93 ve diğer meslek grubu olan öğrencilerde 46,45 ± 9,60 bulunmuştur. Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form puanları ile baba mesleği arasında fark bulunmamıştır (p:0,210).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı annesi çalışmayan öğrencilerde 2,56 ± 0,88; memur olan öğrencilerde 2,52 ± 0,64; serbest meslek mensubu olan öğrencilerde 2,62 ± 0,65; işçi olan öğrencilerde 2,70 ± 0,61 ve diğer meslek grubu olan öğrencilerde 2,56 ± 0,63 bulunmuştur. Babası işçi olan öğrencilerin etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları babası memur ve diğer olan öğrencilerden daha fazladır (sırasıyla p:0,002; 0,022). Diğer gruplar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunamamıştır (sırasıyla p:0,505; 0,622; 0,061; 0,870; 0,318; 0,791; 0,340; 0,080).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları babası çalışmayan öğrencilerde 2,35 ± 0,77; memur olan öğrencilerde 2,30 ± 0,73; serbest meslek mensubu olan öğrencilerde 2,35± 0,73; işçi olan öğrencilerde 2,40 ± 0,69 ve diğer meslek grubu olan öğrencilerde 2,66 ± 0,72 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile baba mesleği arasında fark bulunmamıştır (p:0,354).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı annesi çalışmayan öğrencilerde 1,71 ± 0,60; memur olan öğrencilerde 1,71 ± 0,52; serbest meslek mensubu olan öğrencilerde 1,71 ± 0,55; işçi olan öğrencilerde 1,74 ± 0,53 ve diğer meslek grubu olan öğrencilerde 1,72 ± 0,57 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter

ebeveyn tutum ortalama puanları ile baba mesleği arasında fark bulunmamıştır (p:0,858).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı annesi çalışmayan öğrencilerde 2,30 ± 0,75; memur olan öğrencilerde 2,44 ± 0,64; serbest meslek mensubu olan öğrencilerde 2,40 ± 0,61; işçi olan öğrencilerde 2,42 ± 0,65 ve diğer meslek grubu olan öğrencilerde 2,34 ± 0,63 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile baba mesleği arasında fark bulunmamıştır (p:0,524). Araştırma grubunun AHETÖ-AF ve alt ölçek puanlarının baba eğitim ve meslek özelliklerine göre dağılımı Tablo 4.14'te verilmiştir.

Tablo 4.14 *Araştırma Grubunun Lise Öğrencilerinin AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanlarının Baba Eğitim ve Meslek Özelliklerine Göre Dağılımı*

Anne					
	EAKH Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**AOYKH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**TGYBKH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**DKYAH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**AHETÖ** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)
Baba Eğitim					
Ortaokul	2,69 ± 0,65	2,33 ± 0,70	1,69 ± 0,51	2,32 ± 0,61	47,35 ± 9,96
ve altı	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-2,80)	1,66 (1,20-2,00)	2,25 (2,00-2,75)	47,00 (40,00-54,75)
Lise	2,63 ± 0,64	2,39 ± 0,72	1,74 ± 0,56	2,45 ± 0,64	48,05 ± 10,61
	2,66 (2,16-3,16))	2,40 (1,80-3,00)	1,66 (1,33-2,16)	2,50 (2,00-3,00)	48,00 (40,00-55,75)
Üniversite	2,50 ± 0,64	2,27 ± 0,73	1,72 ± 0,56	2,41 ± 0,64	46,39 ± 10,72
ve üzeri	2,50 (2,00-3,00)	2,20 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,75)	46,00 (39,00-54,00)
P değeri	**<0,001[a]**	**0,044[b]**	0,692	**0,014[c]**	**0,039[d]**
Baba Meslek					
Çalışmıyor	2,56 ± 0,88	2,35 ± 0,77	1,71 ± 0,60	2,30 ± 0,75	46,60 ± 13,38
	2,50 (2,16-3,16)	2,30 (1,80-2,80)	1,58 (1,16-2,16)	2,50 (1,75-2,75)	46,50 (40,00-54,00)
Memur	2,52 ± 0,64	2,30 ± 0,73	1,71 ± 0,52	2,44 ± 0,64	46,74 ± 10,61
	2,50 (2,00-3,00)	2,20 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-3,00)	46,00 (39,00-54,00)
Serbest	2,62 ± 0,65	2,35 ± 0,73	1,71 ± 0,55	2,40 ± 0,61	47,48 ± 10,44
meslek	2,50 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-3,00)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,75)	47,00 (40,00-55,00)
İşçi	2,70 ± 0,61	2,40± 0,69	1,74 ± 0,53	2,42 ± 0,65	48,45 ± 9,93
	2,66 (2,33-3,16)	2,40 (1,80-3,00)	1,66 (1,33-2,16)	2,50 (2,00-3,00)	48,00 (42,00-56,00)
Diğer	2,56 ± 0,63	2,26 ± 0,72	1,72 ± 0,57	2,34 ± 0,63	46,45 ± 10,60
	2,66 (2,16-3,00)	2,20 (1,60-2,80)	1,50 (1,33-2,16)	2,50 (1,75-2,75)	47,00 (39,00-54,00)
P değeri	**0,031[e]**	0,354	0,858	0,524	0,210

a: üniversite ve üzeri < lise, üniversite < ortaokul ve altı, ,b: üniversite ve üzeri < lise, c: ortaokul ve altı < lise
d: üniversite ve üzeri < lise, e: memur < işçi, diğer < işçi

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı, etik ve ahlak konusunda helikopterlik, okul ve akademik yaşamı konusunda, temek güven ve yaşam becerileri konusunda, duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopterlik tutumu ile aile yapısı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,581; 0,746; 0,118; 0,620; 795).

Kardeşi olmayan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması 48,82 ± 10,94; kardeşi olanlarda 47,12 ± 10,42 bulunmuştur.

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form puanı kardeşi olmayan öğrencilerde daha fazladır (p:0,015).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı kardeşi olmayan öğrencilerde 2,62 ± 0,62; kardeşi olanlarda 2,61 ± 0,65 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile kardeş varlığı arasında fark bulunmamıştır (p:0,777).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı kardeşi olmayan öğrencilerde 2,51 ± 0,71; kardeşi olanlarda 2,32 ± 0,72 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları kardeşi olmayan öğrencilerde daha fazladır (p:0,012).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı kardeşi olmayan öğrencilerde 1,84 ± 0,63; kardeşi olanlarda 1,71 ± 0,54 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile kardeş varlığı arasında fark bulunmamıştır (p:0,065).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı kardeşi olmayan öğrencilerde 2,61 ± 0,61; kardeşi olanlarda 2,38 ± 0, 63 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları kardeşi olmayan öğrencilerde daha fazladır (p:0,001).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı, etik ve ahlak konusunda helikopterlik, okul ve akademik yaşamı konusunda, temek güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopterlik tutumu ile aile durumu arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,825; 0,645; 0,560; 0,948).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı anne ve babası birlikte olan öğrencilerde 2,39 ± 0,63; anne ve babası

ayrı olanlarda 2,51 ± 0, 64 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları anne ve babası ayrı olan öğrencilerde daha fazladır (p:0,033).

Ailesinin gelir durumu düşük olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması 51,53 ± 10,65; orta olanların 47,23 ± 10,50; yüksek olanların 46,62 ± 10,14 bulunmuştur. Ailesinin gelir durumu düşük olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması ailesinin geliri orta ve yüksek olan öğrencilerden daha fazladır (sırasıyla p:0,002; 0,003).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı aile geliri düşük olan öğrencilerde 2,86 ± 0,63; aile geliri orta olan öğrencilerde 2,61 (± 0,65) ve aile geliri yüksek olan öğrencilerde 2,54 ± 0,61 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları aile geliri düşük olan öğrencilerde aile geliri orta ve yüksek olan öğrencilerden daha fazladır (sırasıyla p:0,001; 0,004).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı aile geliri düşük olan öğrencilerde 1,97 ± 0,61; aile geliri orta olan öğrencilerde 1,71 ± 0,53 ve aile geliri yüksek olan öğrencilerde 1,68 ± 0,56 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı aile geliri düşük olan öğrencilerde aile geliri orta ve yüksek olan öğrencilerden daha fazladır (sırasıyla p:0,001; 0,002).

Akademik ve okul yaşamı konusunda, duygusal ve kişisel yaşam becerileri alanında algılanan helikopterlik tutumu ile gelir düzeyi arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,120; 0,192).

Aile ile ilişkisi zayıf olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması 51,57 ± 11,67; orta olanların 48,26 ± 10,31; iyi olanların

46,87 ± 10,36 bulunmuştur. Ailesi ile ilişkisi zayıf olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması aile ile ilişkisi iyi olan öğrencilerden daha fazladır (p:0,016). Diğer gruplar arasında ilişki yoktur (sırasıyla p:0,272; 0,498).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı aile ile ilişkisi zayıf olan öğrencilerde 2,86 ± 0,61; orta olan öğrencilerde 2,75 ± 0,63 ve iyi olan öğrencilerde 2,61 ± 0,65 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları aile ile ilişkisi iyi olan öğrencilerde ile ilişkisi zayıf ve orta olan öğrencilerden daha düşüktür (sırasıyla p<0,001; 0,001).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopterlik tutumu ve aile ile ilişki arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (p:0,796).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı aile ile ilişkisi zayıf olan öğrencilerde 2,05 ± 0,69; orta olan öğrencilerde 1,76 ± 0,54 ve yüksek olan öğrencilerde 1,68 ± 0,52 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı aile ile ilişki zayıfladıkça artmaktadır (sırasıyla p<0,001; 0,003; 0,045).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı aile ile ilişkisi zayıf olan öğrencilerde 2,29 ± 0,76; orta olan öğrencilerde 2,31 ± 0,76 ve yüksek olan öğrencilerde 2,41 ± 0,62 bulunmuştur. Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları aile ile ilişkisi iyi olan öğrencilerde aile ile ilişkisi zayıf ve orta olan öğrencilerden daha düşüktür (sırasıyla p:0,045; 0,018). Araştırma grubunun AHETÖ-AF ve alt ölçek puanlarının aile özelliklerine göre dağılımı Tablo 4.15'te verilmiştir.

Tablo 4.15 *Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanlarının Aile Özelliklerine Göre Dağılımı*

Anne					
	EAKH Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**AOYKH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**TGYBKH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**DKYAH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**AHETÖ** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)
Aile Tipi					
Çekirdek	2,61 ± 0,64	2,33 ± 0,72	1,72 ± 0,55	2,40 ± 0,63	47,30 ± 10,52
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,75)	47,00 (40,00-55,00)
Geniş	2,62 ± 0,66	2,45 ± 0,72	1,69 ± 0,55	2,41 ± 0,59	47,90 ± 9,98
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (2,00-3,00)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-3,00)	48,00 (40,00-55,00)
P değeri	0,746	0,118	0,620	0,795	0,581
Kardeş					
Kardeş yok	2,62 ± 0,62	2,51 ± 0,71	1,84 ± 0,63	2,61 ± 0,61	48,82 ± 10,94
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (2,00-3,00)	1,83 (1,33-2,16)	2,50 (2,12-3,00)	50,00 (42,00-5,00)
Kardeş var	2,61 ± 0,65	2,32 ± 0,72	1,71 ± 0,54	2,38 ± 0,63	47,12 ± 10,42
	2,66 (2,16-3,16)	2,30 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,75)	47,00 (40,00-55,00)
P değeri	0,777	**0,012**	0,065	**0,001**	**0,015**
Aile Durumu					
Anne baba birlikte	2,61 ± 0,65	2,34 ± 0,72	1,72 ± 0,54	2,39 ± 0,63	47,34 ± 10,51
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,75)	47,00 (40,00-55,00)
Anne baba birlikte değil	2,57 ± 0,59	2,29± 0,71	1,73 ± 0,57	2,51 ± 0,64	47,39 ± 10,32
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-3,00)	48,00 (40,50-54,00)
P değeri	0,645	0,560	0,948	**0,033**	0,825
Gelir Düzeyi					
Düşük	2,86 ± 0,63	2,49 ± 0,70	1,97 ± 0,61	2,51 ± 0,56	51,53 ± 10,65
	3,00 (2,50-3,25)	2,66 (2,10-3,00)	2,00 (1,50-2,50)	2,50 (1,75-3,00)	50,00 (46,00-59,00)
Orta	2,61 ± 0,65	2,34 ± 0,73	1,71 ± 0,53	2,38 ± 0,64	47,23 ± 10,50
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,75)	47,00 (40,00-55,00)
Yüksek	2,54 ± 0,61	2,29 ± 0,70	1,68 ± 0,56	2,44 ± 0,58	46,62 ± 10,14
	2,50 (2,16-3,00)	2,20 (11,80-2,80)	1,66 (1,66-2,00)	2,50 (2,00-3,00)	47,00 (38,50-53,00)
P değeri	**0,001**[a]	0,120	**0,001**[b]	0,192	**0,002**[c]
Aile ile İlişki					
Zayıf	2,86 ± 0,61	2,37 ± 0,84	2,05 ± 0,69	2,29 ± 0,76	51,57 ± 11,67
	2,83 (2,41-3,33)	2,20 (1,60-3,00)	2,00 (1,50-2,58)	2,25 (1,75-2,87)	50,00 (42,00-59,00)
Orta	2,75 ± 0,63	2,37 ± 0,76	1,76 ± 0,54	2,31 ± 0,76	48,26 ± 10,31
	2,66 (2,33-3,16)	2,40 (1,80-3,00)	1,66 (1,33-2,00)	2,25 (1,75-2,75)	48,00 (40,50-55,50)
İyi	2,61 ± 0,65	2,33 ± 0,70	1,68 ± 0,52	2,31 ± 0,67	46,87 ± 10,36
	2,66 (2,16-3,00)	2,40 (1,80-2,80)	1,66 (1,16-2,00)	2,50 (2,00-3,00)	46,00 (39,00-54,00)
P değeri	**<0,001**[d]	0,796	**<0,001**[e]	**0,014**[f]	**0,008**[g]

a: yüksek < düşük, orta < düşük, b: yüksek < düşük, orta < düşük, c: yüksek < düşük, orta < düşük, d: iyi < orta, iyi < zayıf e: iyi < orta < zayıf, f: iyi < orta, iyi < zayıf, g: iyi < zayıf

Okul başarısı zayıf olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması 49,65 ± 10,48; orta olanların 47,24 ± 10,63; iyi olanların

46,84 ± 10,29 bulunmuştur. Okul başarısı zayıf olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması okul başarısı orta ve iyi olan öğrencilerden daha fazladır (sırasıyla p:0,026; 0,005). Diğer gruplar arasında ilişki yoktur (p:1,000).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı okul başarısı zayıf olan öğrencilerde 2,78 ± 0,63; orta olan öğrencilerde 2,61 ± 0,65 ve iyi olan öğrencilerde 2,56 ± 0,64 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları okul başarısı zayıf olan öğrencilerde iyi ve orta olan öğrencilerden daha yüksektir (sırasıyla p:0,010; <0,001).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopterlik tutumu ile okul başarısı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (p:0,206).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı okul başarısı zayıf olan öğrencilerde 1,87 ± 0,63; orta olan öğrencilerde 1,69 ± 0,53 ve yüksek olan öğrencilerde 1,71 ± 0,53 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı okul başarısı zayıf olan öğrencilerde iyi ve orta olan öğrencilerden daha yüksektir (sırasıyla p:0,010; 0,024).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutumu ile okul başarısı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (p:0,906).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı, etik ve ahlak konusunda helikopterlik, temel güven ve yaşam becerileri konusunda ve duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopterlik tutumu ile öğrencinin sınıf arkadaşları ile ilişkisi arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,546; 0,256; 0,538; 0,205).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı sınıf arkadaşlarıyla ilişkisi zayıf olan öğrencilerde 2,62 ± 0,68; orta

olanlarda 2,66 ± 0,68 ve iyi olanlarda 2,59 ± 0,63 bulunmuştur, Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı sınıf arkadaşlarıyla ilişkisi zayıf olan öğrencilerde daha düşüktür (sırasıyla p:0,010; 0,023).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı, etik ve ahlak konusunda helikopterlik, akademik ve okul yaşamı konusunda ve duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopterlik tutumu ile öğrencinin öğretmenlerle ilişkisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (sırasıyla p:0,346; 0,103; 0,431; 0,441).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı öğretmenleriyle ilişkisi zayıf olan öğrencilerde 1,89 ± 0,65; orta olan öğrencilerde 1,72 ± 0,55 ve yüksek olan öğrencilerde 1,70 ± 0,53 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı öğretmenleriyle ilişkisi zayıf olan öğrencilerde iyi ve orta olan öğrencilerden daha yüksektir (sırasıyla p:0,013; 0,043). Araştırma grubunun AHETÖ-AF ve alt ölçek puanlarının okul başarısı, sınıf arkadaşlarıyla ilişkisi ve öğretmenlerle ilişkisinin derecelerine göre dağılımı Tablo 4.16'da verilmiştir.

Tablo 4.16 *Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanlarının Okul Başarısı, Sınıf Arkadaşlarıyla İlişkisi ve Öğretmenlerle İlişkisinin Derecelerine Göre Dağılımı*

Anne					
	EAKH	**AOYKH**	**TGYBKH**	**DKYAH**	**AHETÖ**
	Ortalama ± ss	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**
	Ortanca	**Ortanca**	**Ortanca**	**Ortanca**	**Ortanca**
	(Q_1-Q_3)	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**
Okul	**Başarısı**				
Zayıf	2,78 ± 0,63	2,42 ± 0,76	1,87 ± 0,63	2,39 ± 0,66	49,65 ± 10,48
	2,83 (2,33-3,16)	2,40 (1,80-3,00)	1,83 (1,33-2,33)	2,25 (2,00-3,00)	49,00 (42,50-47,00)
Orta	2,61 ± 0,65	2,34 ± 0,72	1,69 ± 0,53	2,41 ± 0,65	47,24 ± 10,63
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-2,80)	1,50 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,75)	48,00 (39,00-54,50)
İyi	2,56 ± 0,64	2,31 ± 0,72	1,71 ± 0,53	2,40 ± 0,61	46,84 ± 10,29
	2,50 (2,00-3,00)	2,20 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,75)	46,00 (39,00-54,00)
P değeri	**0,001[a]**	0,206	**0,012[b]**	0,906	**0,006[c]**
Sınıf	**Arkadaşlarıyla**	**İlişki**			
Zayıf	2,62 ± 0,68	2,17 ± 0,78	1,80 ± 0,61	2,29 ± 0,69	46,58 ± 11,29
	2,66 (2,16-3,08)	2,20 (1,50-2,80)	1,66 (1,25-2,16)	2,25 (1,75-2,75)	47,00 (38,50-55,00)
Orta	2,66 ± 0,68	2,39 ± 0,74	1,72 ± 0,54	2,42 ± 0,64	48,00 ± 10,87
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-3,00)	1,50 (1,80-2,16)	2,50 (2,00-3,00)	48,00 (40,00-55,00)
İyi	2,59 ± 0,63	2,34 ± 0,71	1,71 ± 0,54	2,41 ± 0,62	47,23 ± 10,26
	2,66 (2,16-3,00)	2,40 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,75)	47,00 (40,00-55,00)
P değeri	0,256	**0,034[d]**	0,538	0,205	0,546
Öğretmen	**ile İlişki**				
Zayıf	2,69 ± 0,62	2,40 ± 0,70	1,89 ± 0,65	2,32 ± 0,68	48,84 ± 10,86
	2,66 (2,50-3,16)	2,40 (1,90-2,90)	1,83 (1,33-2,33)	2,25 (1,87-2,75)	48,00 (42,00-56,00)
Orta	2,65 ± 0,66	2,30 ± 0,74	1,72 ± 0,55	2,40 ± 0,65	47,40 ± 10,95
	2,66 (2,16-3,16)	2,20 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,16)	2,50 (2,00-3,00)	48,00 (39,00-55,00)
İyi	2,58 ± 0,64	2,34 ± 0,72	1,70 ± 0,53	2,41 ± 0,62	47,17 ± 10,28
	2,66 (2,16-3,08)	2,40 (1,80-3,00)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,87)	47,00 (40,00-54,00)
P değeri	0,103	0,431	**0,047[e]**	0,441	0,346
a: orta < kötü, iyi < kötü, b: orta < kötü, iyi < kötü, c: orta < kötü, iyi < kötü d: zayıf < iyi, zayıf < orta, e: iyi < zayıf, orta < zayıf					

Kronik hastalığı olmayan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması 47,12 ± 10,52; kronik hastalık olanların 49,39 ± 9,96 bulunmuştur, Kronik hastalığı olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması kronik hastalığı olmayan öğrencilerden daha fazladır (p:0,019).

Etik ve ahlak konusunda helikopterlik, akademik ve okul yaşamı konusunda ve duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopterlik tutumu ile öğrencinin kronik hastalık varlığı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,325; 0,097; 0,102).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı kronik hastalığı olmayan öğrencilerde 1,71 ± 0,54; kronik hastalığı olanlarda 1,84 ± 0,53 bulunmuştur. Kronik hastalığı olan öğrencilerin temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı daha yüksektir (p:0,002).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı, etik ve ahlak konusunda helikopterlik, akademik ve okul yaşamı konusunda ve duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopterlik tutumu ile öğrencinin ilaç kullanımı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,188; 0,867; 0,459; 0,177).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı düzenli ilaç kullanmayan öğrencilerde 1,71 ± 0,55; düzenli ilaç kullananlarda 1,83 ± 0,51 bulunmuştur. Düzenli ilaç kullanan öğrencilerin temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı daha yüksektir (p:0,014).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı, etik ve ahlak konusunda helikopterlik, akademik ve okul yaşamı konusunda, temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopterlik tutumu ile öğrencinin okul dışında dershane, etüt, kursa gitme durumu arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,125; 0,432; 0,080; 0,967).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı okul dışında dershane, etüt, kursa gitmeyen öğrencilerde 2,37 ± 0,63; gidenlerde 52 ± 0,64 bulunmuştur. Okul dışında dershane, etüd, kursa giden

öğrencilerin duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı daha yüksektir (p:0,004).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı, etik ve ahlak konusunda helikopterlik, akademik ve okul yaşamı konusunda, temel güven ve yaşam becerileri konusunda ve duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopterlik tutumu ile öğrencinin spor/ sanat kursuna gitme durumu arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,645; 0,447; 0,811; 0,427; 0,834). Araştırma grubunun AHETÖ-AF ve alt ölçek puanlarının kronik hastalık varlığı, düzenli ilaç kullanımı, okul dışında dershane, etüt, kursa gitme ve okul dışında spor/ sanat kurslarına gitme durumlarına göre dağılımı Tablo 4.17'de verilmiştir.

Tablo 4.17 *Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanları ile Kronik Hastalık Varlığı, Düzenli İlaç Kullanımı, Okul Dışında Dershane, Etüt, Kursa Gitme ve Okul Dışında Spor/ Sanat Kurslarına Gitme Durumlarına Göre Dağılımı*

Anne					
	EAKH	**AOYKH**	**TGYBKH**	**DKYAH**	**AHETÖ**
	Ortalama ± ss	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**
	Ortanca	**Ortanca**	**Ortanca**	**Ortanca**	**Ortanca**
	(Q_1-Q_3))	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**
Kronik	**Hastalık**				
Yok	2,60 ± 0,65	2,33 ± 0,72	1,71 ± 0,54	2,39 ± 0,63	47,12 ± 10,52
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,87)	47,00 (40,00-55,00)
Var	2,67 ± 0,64	2,45 ± 0,72	1,84 ± 0,53	2,49 ± 0,61	49,39 ± 9,96
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-3,00)	1,83 (1,50-2,16)	2,50 (2,00-3,00)	49,00 (43,00-56,00)
P değeri	0,325	0,097	**0,002**	0,102	**0,019**
İlaç	**Kullanım**				
Yok	2,60 ± 0,65	2,33 ± 0,72	1,71 ± 0,55	2,39 ± 0,63	47,23 ± 10,51
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,75)	47,00 (40,00-55,00)
Var	2,64 ± 0,65	2,40 ± 0,74	1,83 ± 0,51	2,48 ± 0,63	48,82± 10,15
	2,50 (2,16-3,25)	2,40 (1,80-3,00)	1,83 (1,50-2,16)	2,50 (2,00-3,00)	48,00 (42,00-57,00)
P değeri	0,867	0,459	**0,014**	0,177	0,188
Dershane	**Etüt Kurs**				
Hayır	2,60 ± 0,64	2,32 ± 0,72	1,72 ± 0,55	2,37 ± 0,63	47,15 ± 10,52
	2,66 (2,16-3,16)	2,20 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,25 (2,00-2,75)	47,00 (40,00-54,00)
Evet	2,63 ± 0,65	2,41 ± 0,72	1,71 ± 0,52	2,52 ± 0,64	48,26 ± 10,32
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-3,00)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-3,00)	48,00 (41,00-56,00)
P değeri	0,432	0,080	0,967	**0,004**	0,125
Spor	**Sanat Kurs**				
Hayır	2,61 ± 0,65	2,34 ± 0,73	1,73 ± 0,55	2,40 ± 0,64	47,44 ± 10,61
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-3,00)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-3,00)	47,00 (40,00-55,00)
Evet	2,59 ± 0,63	2,33 ± 0,71	1,70 ± 0,54,	2,40 ± 0,60	47,11 ± 10,19
	2,66 (2,16-3,00)	2,20 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,00)	2,50 (2,00-2,75)	47,00 (39,00-54,00)
P değeri	0,447	0,811	0,427	0,834	0,645

Anksiyetesi olmayan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması 45,01 ± 10,52; olanların 48,75 ± 10,50 bulunmuştur. Anksiyetesi olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması anksiyetesi olmayan öğrencilerden daha fazladır ($p<0,001$).

Anksiyetesi olmayan öğrencilerde etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 2,49 ± 0,65; anksiyetesi olanlarda 2,68 ±

0,63 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları anksiyetesi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Anksiyetesi olmayan öğrencilerde akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 2,25 ± 0,69; anksiyetesi olanlarda 2,39 ± 0,73 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları anksiyetesi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Anksiyetesi olmayan öğrencilerde temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 1,59 ± 0,48; anksiyetesi olanlarda 1,80 ± 0,57 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı anksiyetesi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Anksiyetesi olmayan öğrencilerde duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 2,30 ± 0,61; anksiyetesi olanlarda 2,46 ± 0,64 bulunmuştur. Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı anksiyetesi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Depresyonu olmayan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması 44,78 ± 10,19; olanların 49,29 ± 10,29 bulunmuştur. Depresyonu olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması anksiyetesi olmayan öğrencilerden daha fazladır (p<0,001).

Depresyonu olmayan öğrencilerde etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 2,44 ± 0,64; depresyonu olanlarda 2,74 ± 0,62 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları depresyonu olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Depresyonu olmayan öğrencilerde akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 2,22 ± 0,68; depresyonu olanlarda 2,43 ± 0,74 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları depresyonu olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Depresyonu olmayan öğrencilerde temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 1,59 ± 0,48; depresyonu olanlarda 1,82 ± 0,57 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı depresyonu olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı ile depresyon arasında istatistiksel anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p:0,058).

Stresi olmayan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması 44,91 ± 10,02; olanların 50,40 ± 10,27 bulunmuştur. Stresi olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması stresi olmayan öğrencilerden daha fazladır (p<0,001).

Stresi olmayan öğrencilerde etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 2,46 ± 0,63; stresi olanlarda 2,79 ± 0,62 bulunmuştur, Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları stresi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Stresi olmayan öğrencilerde akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 2,23 ± 0,69; stresi olanlarda 2,48 ± 0,74 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları stresi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Stresi olmayan öğrencilerde temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 1,61 ± 0,50; stresi olanlarda 1,86 ± 0,57 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı stresi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Stresi olmayan öğrencilerde duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 2,32 ± 0,52; stresi olanlarda 2,50 ± 0,63 bulunmuştur. Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı stresi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001). Araştırma *g*rubunun AHETÖ-AF ve alt ölçek puanları ile anksiyete, depresyon ve stres durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.18'de gösterilmiştir.

Tablo 4.18 *Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanları ile Anksiyete, Depresyon ve Stres Durumlarının Karşılaştırılması*

	Anne				
	EAKH	**AOYKH**	**TGYBKH**	**DKYAH**	**AHETÖ**
	Ortalama ± ss	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**
	Ortanca	**Ortanca**	**Ortanca**	**Ortanca**	**Ortanca**
	(Q_1-Q_3)	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**
Anksiyete					
Yok	2,49 ± 0,65	2,25 ± 0,69	1,59 ± 0,48	2,30 ± 0,61	45,01 ± 10,52
	2,50 (2,00-3,00)	2,20 (1,80-2,80)	1,50 (1,16-1,83)	2,25 (1,75-2,75)	45,00 (38,00-52,00)
Var	2,68 ± 0,63	2,39 ± 0,73	1,80 ± 0,57	2,46 ± 0,64	48,75 ± 10,50
	2,66 (2,16-3,16)	2,40 (1,80-3,00)	1,66 (1,33-2,16)	2,50 (2,00-3,00)	48,00 (41,00-56,00)
P değeri	**<0,001**	**0,002**	**<0,001**	**<0,001**	**<0,001**
Depresyon					
Yok	2,44 ± 0,64	2,22 ± 0,68	1,59 ± 0,48	2,36 ± 0,61	44,78 ± 10,19
	2,50 (2,00-2,83)	2,20 (1,00-4,00)	1,50 (1,16-2,83)	2,25 (2,00-2,75)	44,00 (37,00-52,00)
Var	2,74 ± 0,62	2,43 ± 0,74	1,82 ± 0,57	2,43 ± 0,65	49,29 ± 10,29
	2,83 (2,33-3,16)	2,40 (1,80-2,80)	1,66 (1,33-2,16)	2,50 (2,00-3,00)	49,00 (42,00-57,00)
P değeri	**<0,001**	**<0,001**	**<0,001**	0,058	**<0,001**
Stres					
Yok	2,46 ± 0,63	2,23 ± 0,69	1,61 ± 0,50	2,32 ± 0,52	44,91 ± 10,02
	2,50 (2,00-2,83)	2,20 (1,60-2,80)	1,50 (1,16-2,00)	2,25 (1,75-2,75)	44,00 (37,00-52,00)
Var	2,79 ± 0,62	2,48 ± 0,74	1,86 ± 0,57	2,50 ± 0,63	50,40 ± 10,27
	2,83 (2,33-3,16)	2,40 (2,00-3,00)	1,83 (1,50-2,16)	2,50 (2,00-3,00)	50,00 (43,00-57,00)
P değeri	**<0,001**	**<0,001**	**<0,001**	**<0,001**	**<0,001**

AHETÖ- AF ve AHETÖ-BF toplam puanları iyi derecede pozitif koreledir ($p<0,01$). AHETÖ- AF ile EAHK-BF, AOYKH-BF, TGYBKH-BF orta derecede pozitif korelasyon göstermiştir ($p<0,01$). AHETÖ-AF ile DKYAH-BF düşük- orta düzey pozitif korelasyon göstermiştir ($p<0,01$). AHETÖ-AF ile anne yaşı ($p<0,01$), baba yaşı ($p<0,05$) negatif yönde önemsiz derecede korelasyon göstermiştir. AHETÖ-AF ile ÇGPSÖ arasında korelasyon yoktur ($p>0,05$).

EAKH-AF ile EAKH-BF iyi derecede pozitif korelasyon göstermiştir ($p<0,01$). EAKH-AF ile AHETÖ-BF toplam puanı orta derecede pozitif korelasyon göstermiştir ($p<0,05$). EAKH-AF ile TGYBKH-BF düşük-orta derecede pozitif; AOYKH-BF, DKYAH-BF, ÇGPSÖ, KGÖ pozitif, anne ve baba yaş ise negatif düşük veya önemsiz korelasyon göstermiştir ($p<0,01$).

AOYKH-AF ile AOYKH-BF, AHETÖ-BF orta derecede pozitif korelasyon göstermiştir ($p<0,01$). AOYKH-AF ile EAKH-BF düşük orta derece pozitif korelasyon göstermiştir ($p<0,01$). AOYKH-AF ile TGYBKH-BF, DKYAH-BF, ÇGPSÖ, KGÖ pozitif, anne ve baba yaş ise negatif düşük veya önemsiz korelasyon göstermiştir ($p<0,01$).

TGYBKH-AF ile TGYBKH-BF, AHETÖ-BF orta derecede pozitif korelasyon göstermiştir ($p<0,01$). TGYBKH-AF ile EAKH-BF düşük orta derece pozitif korelasyon göstermiştir ($p<0,01$). TGYBKH-AF ile AOYKH-BF, DKYAH-BF, KGÖ pozitif; ÇGPSÖ ise negatif düşük veya önemsiz korelasyon göstermiştir ($p<0,01$). TGYBKH-AF ile anne ve baba yaş arasında korelasyon yoktur ($p>0,05$).

DKYAH-AF ile DKYAH-BF AHETÖ-BF orta derecede pozitif korelasyon göstermiştir ($p<0,01$). DKYAH-AF ile EAKH-BF, AOYKH-BF, TGYBKH-BF ($p<0,05$), ÇGPSÖ, KGÖ pozitif; anne yaş ise negatif düşük veya önemsiz korelasyon göstermiştir ($p<0,01$). DKYAH-AF ile baba yaş arasında korelasyon yoktur ($p>0,05$). Araştırma grubunun AHETÖ-AF ve alt ölçek puanları ile AHETÖ-BF ve alt ölçek puanları, ÇGPSÖ, KGÖ, anne ve baba yaşlarının korelasyonu tablo 4.19'da verilmiştir.

Tablo 4.19 *Araştırma Grubunun AHETÖ-AF ve Alt Ölçek Puanları ile AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanları, ÇGPSÖ, KGÖ, Anne ve Baba Yaşlarının Korelasyonu*

	EAKH-AF	**AOYKH-AF**	**TGYBKH-AF**	**DKYAH-AF**	**AHETÖ-AF**
	r	**r**	**r**	**r**	**r**
EAKH-BF	0,671**	0,361**	0,366**	0,294**	0,556**
AOYKH-BF	0,292**	0,485**	0,276**	0,271**	0,428**
TGYBKH-BF	0,313**	0,287**	0,578*	0,283**	0,458**
DKYAH-BF	0,236***	0,238**	0,280**	0,557**	0,387**
AHETÖ-BF	0,541*	0,464**	0,477**	0,441**	0,618**
ÇGPSÖ	-0,008**	0,014**	-0,089**	0,132**	-0,025
KGÖ	0,230**	0,136**	0,184**	0,133**	0,225**
Anne yaş	-0,116**	-0,092**	-0,024	-0,079**	-0,104**
Baba yaş	-0,078**	-0,053**	0,008	0,048	-0,061*

EAKH-AF: Etik ve Ahlaki Konularda Helikopterlik Anne Form, AOYKH-AF: Akademik/ Okul Yaşamı Konusunda Helikopterlik Anne Form, TGYBKH-AF: Temel Güven ve Yaşam Becerileri Konularında Helikopterlik Anne Form, DKYH-AF: Anne Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında Helikopterlik Anne Form, AHETÖ-AF: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği Anne Form, EAKH-BF: Etik ve Ahlaki Konularda Helikopterlik Baba Form, AOYKH-BF: Akademik/ Okul Yaşamı Konusunda Helikopterlik Baba Form, TGYBKH-BF: Temel Güven ve Yaşam Becerileri Konularında Helikopterlik Baba Form, DKYH-BF: Anne Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında Helikopterlik Baba Form, AHETÖ-BF: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği Baba Form, ÇGPSÖ: Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, GKÖ: Karanlık Gelecek Ölçeği
*Spearman korelasyonu, r: korelasyon katsayısı, *p<0,05, **p<0,01*

Algılanan helikopter annelik tutumu varlığı için oluşturulan nihai modelin uyum iyiliği değerlendirildiğinde Hosmer and Lemeshow test değeri 0,141; Nagelkerke R^2 0,243; Cox & Snell R^2 0,161 olarak bulunmuştur.

Modele göre erkekler kızlara göre 1,7 kat daha fazla helikopter anne tutumu algılamıştır (OR:1,709, %95 GA:1,248-2,342, p:0,001). Mesleki liselerde eğitim gören öğrenciler genel lisede eğitim görenlerden %44 daha fazla helikopter anne tutumu algılamıştır (OR:1,446; %95 GA:1,057-1,978; p:0,021). Kardeşi olmayanlar olanlara göre %78 daha fazla helikopter anne tutumu algılamıştır (OR:1,788, %95 GA:1,105-2,892, p:0,018). Babası HE olan öğrencilerin annesini helikopter algılama ihtimali 15 kat artmıştır (OR:15,354; %95 GA:9,211-25,593; p<0,001). Depresyonu olanlar (OR:1,553, %95 GA:1,056-2,285, p:0,006), stresli olanlar (OR:1,836, %95 GA:1,288-2,617, p:0,001) daha fazla helikopter anne tutumu algılamıştır. ÇGPSÖ puanlarındaki bir birimlik artış, algılanan helikopter anne tutumunu 1,027 (1,008-1,047) kat arttırmaktadır (p:0,006).

Modelde algılanan helikopter anne tutumu anne yaşı, kronik hastalık varlığı ve anksiyete varlığı ve GKÖ değişkenlerine göre farklılaşmamaktadır (sırasıyla p:0,140; 0,746; 0,879; 0,067). Araştırma grubunun algılanan helikopter annelik tutumlarını etkileyen faktörlerin ikili lojistik regresyon modeli Tablo 4.20'de verilmiştir.

Tablo 4.20 *Araştırma Grubunun Algılanan Helikopter Annelik Durumlarını Etkileyen Faktörlerin İkili Lojistik Regresyonu*

Değişken	B	SE	OR (%95 GA)*	p
Cinsiyet				
Kız			1	
Erkek	0,536	0,161	**1,709 (1,248-2,342)**	**0,001**
Okul Türü				
Genel Lise			1	
Mesleki Lise	0,369	0,160	**1,446 (1,057-1,978)**	**0,021**
Özel Lise	-0,008	0,295	0,992 (0,556-1,769)	0,979
Anne Yaş	-0,022	0,015	0,978 (0,950-1,007)	0,140
Kardeş				
Var			1	
Yok	0,581	0,245	**1,788 (1,105-2,892)**	**0,018**
Kronik Hastalık				
Yok			1	
Var	-0,079	0,245	0,942 (0,571-1,494)	0,746
Algılanan Baba Helikopterlik Durumu				
Helikopter Olmayan Baba			**1**	
Helikopter Baba	2,731	0,261	**15,354 (9,211-25,593)**	**<0,001**
Depresyon				
Yok			1	
Var	0,440	0,197	**1,553 (1,056-2,285)**	**0,025**
Anksiyete				
Yok			1	
Var	0,029	0,191	1,029 (0,708-1,497)	0,879
Stres				
Yok			**1**	
Var	0,607	0,181	**1,836 (1,288-2,617)**	**0,001**
ÇGPSÖ	0,027	0,010	**1,027 (1,008-1,047)**	**0,006**
GKÖ	0,026	0,014	1,026 (0,998-1,055)	0,067
Sabit	-0,778	0,838	0,459	0,353

**Odds oranı ve %95 güven aralığı; ÇGPSÖ: Çocuk Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği. Bağımlı değişken ölçek puanına göre var ya da yok şeklinde değerlendirildi.*

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam kız öğrenci ortalama puanı, etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı ve duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı ile cinsiyet arasında fark bulunmamıştır (sırasıyla p:0,421; 0,866; 0,232; 0,056).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları kızlarda 1,88 ± 0,65; erkeklerde 2,01 ± 0,70 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları kızlarda erkeklere göre daha düşüktür (p:0,002).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanları, akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı ile yaş grupları arasında fark bulunmamıştır (sırasıyla p:0,576; 0,906; 0,952; 0,051).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 14 yaş ve altı öğrencilerde 2,43 ± 0,66; 15 yaş ve üzeri öğrencilerde 2,50 ± 0,69 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter baba tutum ortalama puanı 15 yaş ve üzeri öğrencilerde daha yüksektir (p:0,044).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanları, akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı ile okul türleri arasında bir fark bulunmamıştır (sırasıyla p:0,093; 0,972; 0,265; 0,852).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı genel lise öğrencilerinde 2,39 ± 0,68; mesleki lise öğrencilerinde 2,65 ± 0,67 ve özel

lise öğrencilerinde 2,46 ± 0,69 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama mesleki lise öğrencilerinde genel lise öğrencilerinden yüksektir ($p<0,001$). Diğer gruplar arasında fark yoktur (sırasıyla p:0,802; 0,557).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanı ve tüm alt ölçek puanları ile sınıf düzeyi arasında fark bulunmamıştır (sırasıyla p:0,842; 0,169; 0,883; 0,163; 0,072). Araştırma grubunun AHETÖ-BF ve alt ölçek puanlarının cinsiyet, yaş, okul ve sınıf özelliklerine göre dağılımı Tablo 4.21'de verilmiştir.

Tablo 4.21 *Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanlarının Cinsiyet, Yaş, Okul ve Sınıf Özelliklerine Göre Dağılımı*

Baba					
	EAKH Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**AOYKH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**TGYBKH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**DKYAH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**AHETÖ** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)
Cinsiyet					
Kız	2,48 ± 0,71	1,88 ± 0,65	1,40 ± 0,40	2,12 ± 0,621	41,28 ± 4,49
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	40,00 (35,00-48,00)
Erkek	2,45 ± 0,62	2,01 ± 0,70	1,43 ± 0,43	2,05 ± 0,65	41,65± 9,74
	2,50 (2,00-3,00)	2,00 (1,40-2,50)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-48,00)
P değeri	0,866	**0,002**	0,232	0,056	0,421
Yaş					
14 ve altı	2,43 ± 0,66	1,94 ± 0,61	1,40 ± 0,39	2,13 ± 0,61	41,19 ± 9,16
	2,33 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-47,00)
15 ve üzeri	2,50 ± 0,69	1,94 ± 0,71	1,42 ± 0,43	2,07 ± 0,64	41,60 ± 9,92
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-47,00)
P değeri	**0,044**	0,906	0,952	0,051	0,576
Okul Türü					
Genel Lise	2,39 ± 0,68	0,93 ± 0,65	1,40 ± 0,40	2,10 ± 0,63	40,93± 9,55
	2,33 (1,83-2,83)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	42,00 (34,00-47,00)
Mesleki	2,56 ± 0,67	0,93 ± 0,67	1,42 ± 0,42	2,10 ± 0,63	42,03 ± 9,51
Lise	2,50 (2,16-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	42,00 (35,00-48,50)
Özel Lise	2,46 ± 0,69	1,95 ± 0,76	1,38 ± 0,47	2,06± 0,60	41,12 ± 10,11
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,20-2,40)	1,33 (1,00-1,50)	2,00 (1,50-2,50)	40,00 (33,00-47,00)
P değeri	**<0,001**[a]	0,972	0,265	0,852	0,093
Sınıf					
9, sınıf	2,45 ± 0,68	1,93 ± 0,63	1,42 ± 0,42	2,12 ± 0,62	41,43 ± 9,44
	2,33 2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-48,00)
11, sınıf	2,502 ± 0,68	1,94 ± 0,71	1,39 ± 0,41	2,06± 0,64	41,42 ± 9,78
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-48,00)
P değeri	0,169	0,883	0,163	0,072	0,842
a: Genel Lise < Mesleki Lise,					

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanları, akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı ile anne eğitim seviyesi arasında bir fark bulunmamıştır (sırasıyla p:0,202; 0,844; 0,668; 0,494).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter baba tutum ortalama puanı anne eğitim seviyesi ortaokul ve altı olan öğrencilerde 2,54 ± 0,67; lise olan öğrencilerde 2,48 ± 0,69; üniversite ve üzeri olan öğrencilerde 2,36 ± 0,66 bulunmuştur, Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları anne eğitim seviyesi üniversite ve üzeri olanlarda diğer iki gruba göre düşük bulunmuştur (sırasıyla p:0,026, <0,001).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanları, etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı ile anne mesleği arasında bir fark bulunmamıştır (sırasıyla p:0,979; 0,149; 0,509; 0,717;0,159). Araştırma grubunun AHETÖ-BF ve alt ölçek puanlarının anne eğitim ve meslek özelliklerine göre dağılımı Tablo 4.22'de verilmiştir.

Tablo 4.22 *Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanlarının Anne Eğitim ve Meslek Özelliklerine Göre Dağılımı*

Baba					
	EAKH Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**AOYKH** Ortalama±ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**TGYBKH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**DKYAH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**AHETÖ** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)
Anne Eğitim					
Ortaokul ve altı	2,54 ± 0,67	1,93 ± 0,68	1,41 ± 0,40	2,06 ± 0,62	41,72 ± 9,26
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	42,00 (35,00-48,00)
Lise	2,48 ± 0,69	1,95 ± 0,67	1,42 ± 0,44	2,11 ± 0,64	41,71 ± 9,96
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-48,00)
Üniversite ve üzeri	2,36 ± 0,66	1,92 ± 0,66	1,39 ± 0,39	2,11± 0,60	40,59 ± 9,45
	2,33 (1,83-2,83)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	40,00 (34,00-47,00)
P değeri	**<0,001[a]**	0,844	0,668	0,494	0,202
Anne Meslek					
Çalışmıyor	2,51 ± 0,68	1,91 ± 0,66	1,40 ± 0,40	2,03 ± 0,64	47,41 ± 10,59
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	48,00 (35,00-48,00)
Memur	2,40 ± 0,61	1,93 ± 0,65	1,41 ± 0,39	2,20 ± 0,58	47,04 ± 10,57
	2,33 (2,00-2,83)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,25 (1,75-2,50)	46,00 (35,00-47,00)
Serbest meslek	2,47 ± 0,73	1,98 ± 0,68	1,43 ± 0,45	2,08 ± 0,62	47,13 ± 10,40
	2,41 (2,00-3,00)	2,00 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,62-2,50)	47,00 (34,50-48,00)
İşçi	2,42 ± 0,67	2,02± 0,71	1,46 ± 0,48	2,08 ± 0,59	48,16 ± 10,37
	2,50 (2,00-2,83)	2,00 (1,60-2,60)	1,33 (1,00-1,83)	2,00 (1,75-2,50)	48,00 (35,00-48,00)
Diğer	2,37 ± 0,68	1,96 ± 0,61	1,35 ± 0,38	2,10± 0,67	46,44 ± 9,76
	2,33 (1,83-2,83)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,50)	2,00 (1,62-2,50)	46,00 (33,50-47,00)
P değeri	0,149	0,509	0,717	0,159	0,979

a: üniversite ve üzeri < lise, üniversite ve üzeri < ortaokul ve altı

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanları, temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı ile baba eğitim seviyesi arasında bir fark bulunmamıştır (sırasıyla p:217; 0,363; 165).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter baba tutum ortalama puanı anne eğitim seviyesi ortaokul ve altı olan öğrencilerde 2,52 ± 0,68; lise olan öğrencilerde 2,50 ± 0,67; üniversite ve üzeri olan öğrencilerde 2,38 ± 0,68 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları baba eğitimi üniversite ve üzeri olan öğrencilerde diğer iki gruptan daha düşüktür (sırasıyla p:0,036;

0,031). Baba eğitimi ortaokul ve altı olan öğrenciler ile baba eğitimi lise olan öğrencilerde istatistiksel anlamlı ilişki bulunmamıştır (p:1,000).

Babası ortaokul ve altı eğitim seviyesinde olan öğrencilerin akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 1,83 ± 0,62; babası lise mezunu olanların 1,97 ± 0,68; babası üniversite ve üzeri eğitim seviyesinde olanların ise 1,98 ± 0,69'dir. Babası ortaokul ve altı eğitim seviyesinde olan öğrencilerin akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum puan ortalaması diğer iki gruptan düşüktür (sırasıyla p:0,020; 0,017). Baba eğitimi üniversite ve üzeri olan öğrenciler ile baba eğitimi lise olan öğrencilerde istatistiksel anlamlı ilişki bulunmamıştır (p:1,000).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanları, etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı ile baba mesleği arasında bir fark bulunmamıştır (sırasıyla p:0,408; 0,232; 0,449; 0,690; 0,617). Araştırma grubunun AHETÖ-BF ve alt ölçek puanlarının baba eğitim ve meslek özelliklerine göre dağılımı Tablo 4.23'te verilmiştir.

Tablo 4.23 *Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanlarının Baba Eğitim ve Meslek Özelliklerine Göre Dağılımı*

	Baba				
	EAKH Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**AOYKH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**TGYBKH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**DKYAH** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)	**AHETÖ** Ortalama ± ss Ortanca (Q_1-Q_3)
Baba	**Eğitim**				
Ortaokul ve altı	2,52 ± 0,68 2,50 (2,00-3,00)	1,83 ± 0,62 1,80 (1,40-2,20)	1,39 ± 0,39 1,33 (1,00-1,66)	2,04 ± 0,60 2,00 (1,75-2,50)	40,86 ± 9,12 40,00 (34,00-48,00)
Lise	2,50 ± 0,67 2,50 (2,00-3,00)	1,97 ± 0,68 1,80 (1,40-2,40)	1,43 ± 0,43 1,33 (1,00-1,66)	2,11 ± 0,65 2,00 (1,75-2,50)	42,02 ± 9,85 42,00 (35,00-48,00)
Üniversite ve üzeri	2,38 ± 0,68 2,33 (2,00-2,83)	1,98 ± 0,69 1,80 (1,40-2,40)	1,39 ± 0,41 1,33 (1,00-1,66)	2,11± 0,61 2,00 (1,75-2,50)	41,13 ± 9,62 40,00 (35,00-48,00)
P değeri	**0,012**[a]	**0,008**[b]	0,363	0,165	0,217
Baba	**Meslek**				
Çalışmıyor	2,57 ± 0,86 2,75 (2,00-3,33)	1,94 ± 0,78 1,80 (1,20-2,60)	1,41 ± 0,44 1,33 (1,00-1,83)	1,96 ± 0,74 2,00 (1,25-2,50)	41,53 ± 12,18 43,00 (32,00-50,00)
Memur	2,41 ± 0,66 2,33 (2,00-2,83)	1,99 ± 0,67 2,00 (1,40-2,40)	1,42 ± 0,39 1,33 (1,16-1,66)	2,12 ± 0,61 2,00 (1,75-2,50)	41,51 ± 9,24 41,00 (35,00-48,00)
Serbest meslek	2,45 ± 0,68 2,50 (2,00-3,00)	1,90 ± 0,67 1,80 (1,40-2,40)	1,39 ± 0,41 1,33 (1,00-1,66)	2,08 ± 0,63 2,00 (1,75-2,50)	40,97 ± 9,58 40,00 (34,00-48,00)
İşçi	2,51 ± 0,68 2,50 (2,00-3,00)	1,94 ± 0,64 2,00 (1,40-2,40)	1,43 ± 0,43 1,33 (1,00-1,66)	2,11 ± 0,64 2,00 (1,75-2,50)	41,86 ± 9,41 41,00 (35,00-48,00)
Diğer	2,53 ± 0,67 2,50 (2,16-3,00)	1,95 ± 0,619 1,80 (1,40-2,40)	1,29 ± 0,44 1,33 (1,00-1,66)	2,10 ± 0,61 2,00 (1,75-2,50)	41,98 ± 9,84 42,00 (34,00-48,00)
P değeri	0,232	0,449	0,690	0,617	0,468

a: üniversite ve üzeri < lise, üniversite ve üzeri < ortaokul ve altı

b: ortaokul ve altı < lise, ortaokul ve altı < üniversite ve üzeri

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanı, etik ve ahlak konusunda helikopterlik, okul ve akademik yaşamı konusunda, duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopterlik tutumu ile aile tipi arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,148; 0,138; 0,773; 0,431).

Çekirdek aileye sahip olan öğrencilerin temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 1,41 ± 0,41; geniş aileye sahip olanların ise 1,33 ± 0,40 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri

konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı Çekirdek aile yapısına sahip öğrencilerde daha fazladır (p:0,036).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanı, etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı ile kardeş varlığı arasında fark bulunmamıştır (sırasıyla p:0,377; 0,184; 0,053; 0,566; 0,186).

Anne ve babası birlikte olan öğrencilerde algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanı 41,62 ± 9,37; ayrı olanlarda 39,79 ± 11,15 bulunmuştur. Anne ve babası birlikte olan öğrencilerde algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanı anne ve babası ayrı olan öğrencilerden daha yüksektir (p:0,041).

Etik ve ahlak konusunda helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı anne ve babası birlikte olan öğrencilerde 2,49 ± 0,67; anne ve babası ayrı olanlarda 2,29 ± 0, 69 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı anne ve babası birlikte olan öğrencilerde daha fazladır (p:0,003).

Okul ve akademik yaşamı konusunda, temek güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopterlik tutumu, duygusal ve kişisel yaşam becerileri alanında algılanan helikopterlik tutumu ile aile durumu arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,141; 0,528; 0,318).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanı, etik ve ahlak konusunda helikopterlik, okul ve akademik yaşamı konusunda, akademik ve okul yaşamı konusunda, duygusal ve kişisel yaşam becerileri alanında algılanan helikopterlik tutumu ile gelir düzeyi arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,160; 0,053; 0,807; 0,210; 0,276).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puan ortalaması akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopterlik tutumu ile öğrencinin aile ile ilişkisi arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,051; 0,152).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı aile ile ilişkisi zayıf olan öğrencilerde 2,69 ± 0,75; orta olan öğrencilerde 2,54 ± 0,71 ve iyi olan öğrencilerde 2,44 ± 0,66 bulunmuştur. Aile ile ilişkisi zayıf olan öğrencilerin etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları aile ile ilişkisi iyi olan öğrencilerden daha düşüktür (p:0,003). Diğer gruplar arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmamıştır (sırasıyla p:0,185; 0,260).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı aile ile ilişkisi zayıf olan öğrencilerde 1,55 ± 0,48; orta olan öğrencilerde 1,36 ± 0,38 ve yüksek olan öğrencilerde 1,41 ± 0,41 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı aile ile ilişkisi zayıf olan öğrencilerde aile ile ilişkisi iyi ve orta olan öğrencilerden daha yüksektir (sırasıyla p:0,004; 0,008).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı aile ile ilişkisi zayıf olan öğrencilerde 2,01 ± 0,68; orta olan öğrencilerde 1,93 ± 0,63 ve iyi olan öğrencilerde 2,13 ± 0,62 bulunmuştur. Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları aile ile ilişkisi iyi olan öğrencilerde aile ile ilişkisi ve orta olan öğrencilerden daha yüksektir (p<0,001). Diğer gruplar arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmamıştır (sırasıyla p:0,204; 1,000). Araştırma grubunun AHETÖ-BF ve alt ölçek puanlarının aile özelliklerine göre dağılımı Tablo 4.24'te verilmiştir.

Tablo 4.24 *Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanlarının Aile Özelliklerine Göre Dağılımı*

Baba					
	EAKH	**AOYKH**	**TGYBKH**	**DKYAH**	**AHETÖ**
	Ortalama ± ss	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**
	Ortanca	**Ortanca**	**Ortanca**	**Ortanca**	**Ortanca**
	(Q_1-Q_3)	**(Q_1-Q_3))**	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**
Aile Tipi					
Çekirdek	2,48 ± 0,68	1,93 ± 0,67	1,41 ± 0,41	2,10 ± 0,62	41,52 ± 9,53
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-48,00)
Geniş	2,37 ± 0,68	1,91 ± 0,70	1,33 ± 0,40	2,04 ± 0,68	40,06 ± 10,45
	2,33 (1,83-2,83)	2,00 (1,20-2,40)	1,16 (1,00-1,66)	2,00 (1,50-2,50)	38,00 (33,00-47,00)
P değeri	0,138	0,773	**0,036**	0,431	0,148
Kardeş					
Kardeş yok	2,39 ± 0,63	2,04 ± 0,68	1,45 ± 0,48	2,17 ± 0,67	40,04 ± 9,92
	2,33 (2,00-2,83)	2,00 (1,60-2,40)	1,33 (1,00-1,83)	2,25 (1,75-2,75)	42,00 (35,50-49,00)
Kardeş var	2,48 ± 0,68	1,92 ± 0,67	1,41 ± 0,41	2,09 ± 0,62	41,37 ± 9,56
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-48,00)
P değeri	0,184	0,053	0,566	0,186	0,377
Aile Durumu					
Anne baba	2,49 ± 0,67	1,94 ± 0,66	1,41 ± 0,41	2,10 ± 0,62	41,62 ± 9,37
birlikte	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-48,00)
Anne baba	2,29 ± 0,69	1,87 ± 0,73	1,42 ± 0,47	2,03 ± 0,68	39,79 ± 11,15
birlikte değil	2,33 (1,83-2,83)	1,80 (1,20-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,50-2,50)	39,00 (32,00-47,50)
P değeri	**0,003**	0,141	0,528	0,318	**0,041**
Gelir Düzeyi					
Düşük	2,66 ± 0,76	1,96 ± 0,73	1,51 ± 0,47	2,13 ± 0,75	43,47 ± 11,01
	2,66 (2,16-3,33)	1,80 (1,40-2,50)	1,50 (1,08-1,83)	1,75 (1,75-2,50)	44,00 (36,00-51,00)
Orta	2,46 ± 0,68	1,92 ± 0,66	1,40 ± 0,40	2,08 ± 0,63	41,18 ± 9,48
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (34,00-48,00)
Yüksek	2,47 ± 0,63	1,88 ± 0,69	1,42 ± 0,45	2,14 ± 0,57	41,80 ± 9,55
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,25 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-48,00)
P değeri	0,053	0,807	0,210	0,276	0,160
Aile ile İlişki					
Zayıf	2,69 ± 0,75	1,96 ± 0,68	1,55 ± 0,48	2,01 ± 0,68	43,44 ± 10,91
	2,66 (2,16-3,16)	1,80 (1,20-2,60)	1,50 (1,16-1,83)	2,00 (1,50-2,50)	45,00 (35,00-50,50)
Orta	2,54 ± 0,71	1,86 ± 0,61	1,36 ± 0,38	1,93 ± 0,63	40,54 ± 9,21
	2,50 (2,00-3,16)	1,80 (1,40-2,30)	1,33 (1,00-1,50)	1,75 1,50-2,50)	40,00 (34,00-46,00)
İyi	2,44 ± 0,66	1,95 ± 0,65	1,41 ± 0,41	2,13 ± 0,62	41,42 ± 9,52
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-48,00)
P değeri	**0,001[a]**	0,152	**0,005[b]**	**<0,001[c]**	0,051

a: iyi < zayıf, b: orta < zayıf, iyi < zayıf, c: orta < iyi

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması, akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopterlik tutumu, temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı, duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutumu ortalama puanı ile öğrencinin okul başarısı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,098; 0,483; 0,198; 0,789).

Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı okul başarısı zayıf olan öğrencilerde 2,62 ± 0,67; orta olan öğrencilerde 2,48 ± 0,68 ve iyi olan öğrencilerde 2,42 ± 0,67 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları okul başarısı zayıf olan öğrencilerde iyi ve orta olan öğrencilerden daha yüksektir (sırasıyla p:0,001; 0,019).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı, etik ve ahlak konusunda helikopterlik, akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopterlik, temel güven ve yaşam becerileri konusunda ve duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopterlik tutumu ile öğrencinin sınıf arkadaşları ile ilişkisi arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,732; 0,212; 0,976; 0,661; 0,884).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı, etik ve ahlak konusunda helikopterlik, akademik ve okul yaşamı a algılanan helikopterlik tutumu ile öğrencinin öğretmenlerle ilişkisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (sırasıyla p:0,217; 0,167; 0,602).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopterlik tutumu ortalama puanı öğretmenleriyle ilişkisi zayıf olan öğrencilerde 2,06 ± 0,69; orta olan öğrencilerde 1,85 ± 0,64 ve yüksek olan öğrencilerde 1,95 ± 0,68 bulunmuştur. Öğretmenlerle ilişkisi orta düzeyde olan öğrencilerin algıladıkları akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopterlik tutumu ortalama puanı diğer iki gruptan düşüktür (sırasıyla p:0,033; 0,009). Öğretmenleri ile ilişkisi zayıf ve iyi olan öğrencilerin algıladıkları akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopterlik tutumu ortalama puanı farklılaşmamıştır (p:0,122).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı öğretmenleriyle ilişkisi zayıf olan öğrencilerde 1,54 ± 0,47; orta olan öğrencilerde 1,40 ± 0,40 ve yüksek olan öğrencilerde 1,40 ± 0,41 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı öğretmenleriyle ilişkisi zayıf olan öğrencilerde iyi ve orta olan öğrencilerden daha yüksektir (sırasıyla p:0,002; 0,020). Öğretmenleri ile ilişkisi orta ve iyi olan öğrencilerin algıladıkları temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopterlik tutumu ortalama puanı farklılaşmamıştır (p:0,373). Araştırma grubunun AHETÖ-BF ve alt ölçek puanlarının okul başarısı, sınıf arkadaşlarıyla ilişkisi ve öğretmenlerle ilişkisinin derecelerine göre dağılımı Tablo 4.25'te verilmiştir.

Tablo 4.25 *Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanlarının Okul Başarısı, Sınıf Arkadaşlarıyla İlişkisi ve Öğretmenlerle İlişkisinin Derecelerine Göre Dağılımı*

Baba					
	EAKH **Ortalama ± ss** **Ortanca** **(Q_1-Q_3)**	**AOYKH** **Ortalama ± ss** **Ortanca** **(Q_1-Q_3)**	**TGYBKH** **Ortalama ± ss** **Ortanca** **(Q_1-Q_3)**	**DKYAH** **Ortalama ± ss** **Ortanca** **(Q_1-Q_3)**	**AHETÖ** **Ortalama ± ss** **Ortanca** **(Q_1-Q_3)**
Okul	**Başarısı**				
Zayıf	2,62 ± 0,67	1,99 ± 0,75	1,47 ± 0,45	2,07 ± 0,66	42,86 ± 9,79
	2,66 (1,16-3,00)	2,00 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	43,00 (37,00-49,00)
Orta	2,48 ± 0,68	1,90 ± 0,64	1,39 ± 0,40	2,09 ± 0,63	41,20 ± 9,47
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (34,00-47,00)
İyi	2,42 ± 0,67	1,95 ± 0,68	1,41 ± 0,42	2,10 ± 0,62	41,27 ± 9,64
	2,41 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	40,00 (34,00-48,00)
P değeri	**0,004[a]**	0,483	0,198	0,789	0,098
Sınıf	**Arkadaşlarıyla**	**İlişki**			
Zayıf	2,52 ± 0,77	1,95 ± 0,73	1,47 ± 0,49	2,09 ± 0,69	42,11 ± 10,70
	2,50 (1,83-3,16)	1,80 (1,40-2,50)	1,33 (1,00-1,66)	2,25 (1,62-2,50)	42,00 (34,00-49,00)
Orta	2,53 ± 0,70	1,93 ± 0,74	1,39 ± 0,39	2,08 ± 0,64	41,58 ± 9,89
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-48,00)
İyi	2,45 ± 0,66	1,93 ± 0,66	1,41 ± 0,41	2,10 ± 0,62	41,29 ± 9,36
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-47,00)
P değeri	0,212	0,974	0,661	0,884	0,732
Öğretmenler	**İle İlişki**				
Zayıf	2,55 ± 0,66	2,06 ± 0,69	1,54 ± 0,47	2,04 ± 0,65	43,09 ± 10,03
	2,50 (2,16-3,16)	2,00 (1,60-2,50)	1,50 (1,16-2,83)	2,00 (1,50-2,50)	42,00 (37,00-50,00)
Orta	2,51 ± 0,69	1,85 ± 0,64	1,40 ± 0,40	2,09 ± 0,64	41,22 ± 9,74
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-48,00)
İyi	2,45 ± 0,67	1,95 ± 0,68	1,40 ± 0,41	2,10 ± 0,62	41,32 ± 9,49
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (34,00-48,00)
P değeri	0,167	**0,017[b]**	**0,008[c]**	0,602	0,217

a: orta < kötü, iyi < kötü, b: orta < iyi, orta < zayıf, c: orta < zayıf, iyi < zayıf

Kronik hastalığı olmayan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puan ortalaması 41,17 ± 9,50; olanların 43,77 ± 10,11 bulunmuştur. Kronik hastalığı olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puan ortalaması kronik hastalığı olmayan öğrencilerden daha fazladır (p:0,009).

Etik ve ahlak konusunda helikopterlik, akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopterlik tutumu ile öğrencinin kronik hastalık varlığı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,071; 0,317).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı kronik hastalığı olmayan öğrencilerde 1,40 ± 0,40; kronik hastalığı olanlarda 1,54 ± 0,49 bulunmuştur. Kronik hastalığı olan öğrencilerin temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı daha yüksektir (p:0,001).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı kronik hastalığı olmayan öğrencilerde 2,08 ± 0,62; kronik hastalığı olanlarda 2,22 ± 0,65 bulunmuştur. Kronik hastalığı olan öğrencilerin temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı daha yüksektir (p:0,023).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanı düzenli ilaç kullanmayan öğrencilerde 40,70 ± 9,54; düzenli ilaç kullananlarda 43,82 ± 9,95 bulunmuştur. Düzenli ilaç kullanan öğrencilerin, algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanı daha yüksektir (p:0,031).

Etik ve ahlak konusunda helikopterlik, akademik ve okul yaşamı konusunda ve duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopterlik tutumu ile öğrencinin ilaç kullanımı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,255; 0,184; 0,078).

Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı düzenli ilaç kullanmayan öğrencilerde 1,40 ± 0,40; düzenli ilaç kullananlarda 1,55 ± 0,50 bulunmuştur. Düzenli ilaç kullanan öğrencilerin temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı daha yüksektir (p:0,003).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanı okul dışında dershane, etüt, kursa gitmeyen öğrencilerde 41,15 ± 9,57; gidenlerde 42,71 ± 9,6 bulunmuştur. Okul dışında dershane, etüt, kursa giden öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puanı daha yüksektir (p:0,029).

Etik ve ahlak konusunda helikopterlik, akademik ve okul yaşamı konusunda, temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopterlik tutumu ile öğrencinin okul dışında dershane, etüt, kursa gitme durumu arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,297; 0,098; 0,065).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı okul dışında dershane, etüt, kursa gitmeyen öğrencilerde 2,07 ± 0,63; gidenlerde 2,21 ± 0,62 bulunmuştur. Okul dışında dershane, etüt, kursa giden öğrencilerin duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter baba tutum ortalama puanı daha yüksektir (p:0,002).

Algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puanı, etik ve ahlak konusunda helikopterlik, akademik ve okul yaşamı konusunda, temel güven ve yaşam becerileri konusunda ve duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopterlik tutumu ile öğrencinin spor/ sanat kursuna gitme durumu arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p:0,660; 0,254; 0,741; 0,859; 0,520). Araştırma grubunun AHETÖ-BF ve alt ölçek puanlarının kronik hastalık varlığı, düzenli ilaç kullanımı, okul dışında dershane, etüt, kursa gitme ve okul dışında spor/ sanat kurslarına gitme durumlarına göre dağılımı Tablo 4.26'da verilmiştir.

Tablo 4.26 *Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanları ile Kronik Hastalık Varlığı, Düzenli İlaç Kullanımı, Okul Dışında Dershane, Etüt, Kursa Gitme ve Okul Dışında Spor/ Sanat Kurslarına Gitme Durumlarının Karşılaştırılması*

Baba					
	EAKH	**AOYKH**	**TGYBKH**	**DKYAH**	**AHETÖ**
	Ortalama ± ss	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**	**Ortalama ± ss**
	Ortanca	**Ortanca**	**Ortanca**	**Ortanca**	**Ortanca**
	(Q_1-Q_3)	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**	**(Q_1-Q_3)**
Kronik	**Hastalık**				
Yok	2,46 ± 0,67	1,93 ± 0,66	1,40 ± 0,40	2,08 ± 0,62	41,17 ± 9,50
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (34,00-47,00)
Var	2,59 ± 0,71	2,00± 0,71	1,54 ± 0,49	2,22 ± 0,65	43,77 ± 10,11
	2,58 (2,00-3,16)	2,00 (1,40-2,40)	1,50 (1,16-1,83)	2,25 (1,75-2,75)	42,00 (37,00-70,51)
P değeri	0,071	0,317	**0,001**	**0,023**	**0,009**
İlaç	**Kullanımı**				
Yok	2,46 ± 0,68	1,93 ± 0,66	1,40 ± 0,40	2,08 ± 0,62	40,70 ± 9,54
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (34,00-48,00)
Var	2,57 ± 0,67	2,03 ± 0,72	1,55 ± 0,50	2,22 ± 0,67	43,82 ± 9,95
	2,50 (2,16-3,08)	2,00 (1,40-2,60)	1,41 (1,16-1,83)	2,25 (1,75-2,75)	42,00 (37,00-51,00)
P değeri	0,255	0184	**0,003**	0,078	**0,031**
Dershane	**Etüt Kurs**				
Hayır	2,46 ± 0,68	1,92 ± 0,66	1,40 ± 0,42	2,07 ± 0,63	41,15 ± 9,57
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (34,00-48,00)
Evet	2,51 ± 0,68	2,00± 0,69	1,45 ± 0,41	2,21 ± 0,62	42,71 ± 9,62
	2,50 (2,00-3,00)	2,00 (1,40-2,60)	1,33 (1,16-1,66)	2,25 (1,75-2,75)	42,00 (36,00-50,00)
P değeri	0,297	0,098	0,065	**0,002**	**0,029**
Spor	**Sanat Kurs**				
Hayır	2,49 ± 0,69	1,94 ± 0,67	1,41 ± 0,41	2,09 ± 0,63	41,49 ± 9,57
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	41,00 (35,00-48,00)
Evet	2,44 ± 0,66	1,92 ± 0,66	1,41 ± 0,43	2,11 ± 0,62	41,27 ± 9,64
	2,33 (2,00-2,83)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	40,50 (34,00-47,00)
P değeri	0,254	0,741	0,859	0,520	0,660

Anksiyetesi olmayan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puan ortalaması 39,78 ± 8,89; olanların 42,42 ± 9,86 bulunmuştur. Anksiyetesi olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puan ortalaması anksiyetesi olmayan öğrencilerden daha fazladır ($p<0,001$).

Anksiyetesi olmayan öğrencilerde etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 2,35 ± 0,63; anksiyetesi olanlarda 2,54 ±

0,69 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları anksiyetesi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile öğrencinin anksiyetesi arasında ilişki bulunmamıştır (p:0,057).

Anksiyetesi olmayan öğrencilerde temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 1,35 ± 0,38;, anksiyetesi olanlarda 1,45 ± 0,43 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı anksiyetesi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,003).

Anksiyetesi olmayan öğrencilerde duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 2,03 ± 0,61; anksiyetesi olanlarda 2,13 ± 0,64 bulunmuştur. Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı anksiyetesi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Depresyonu olmayan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puan ortalaması 39,92 ± 9,32; olanların 42,57 ± 9,64 bulunmuştur. Depresyonu olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puan ortalaması anksiyetesi olmayan öğrencilerden daha fazladır (p<0,001).

Depresyonu olmayan öğrencilerde etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 2,32 ± 0,67; depresyonu olanlarda 2,58 ± 0,67 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları depresyonu olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları ile öğrencinin depresyonu arasında ilişki bulunmamıştır (p:0,074).

Depresyonu olmayan öğrencilerde temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 1,35 ± 0,37; depresyonu olanlarda 1,45 ± 0,4 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı depresyonu olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı ile depresyon arasında istatistiksel anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p:0,949).

Stresi olmayan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puan ortalaması 39,75 ± 9,12; olanların 43,54 ± 9,76 bulunmuştur. Stresi olan öğrencilerin algılanan helikopter ebeveyn ölçeği baba form toplam puan ortalaması stresi olmayan öğrencilerden daha fazladır (p<0,001).

Stresi olmayan öğrencilerde etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 2,34 ± 0,65; stresi olanlarda 2,64 ± 0,68 bulunmuştur. Etik ve ahlak konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları stresi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Stresi olmayan öğrencilerde akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 1,87 ± 0,62; stresi olanlarda 2,01 ± 0,39 bulunmuştur. Akademik ve okul yaşamı konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanları stresi olan öğrencilerde daha yüksektir (p:0,004).

Stresi olmayan öğrencilerde temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 1,35 ± 0,39); stresi olanlarda 1,48 ± 0,44 bulunmuştur. Temel güven ve yaşam becerileri konusunda algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı stresi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001).

Stresi olmayan öğrencilerde duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı 2,03 ± 0,60; stresi olanlarda 2,17 ± 0,65 bulunmuştur. Duygusal ve kişisel yaşam alanında algılanan helikopter ebeveyn tutum ortalama puanı stresi olan öğrencilerde daha yüksektir (p<0,001). Araştırma *g*rubunun AHETÖ-BF ve alt ölçek puanları ile anksiyete, depresyon ve stres durumlarının karşılaştırılması Tablo 4.27'de gösterilmiştir.

Tablo 4.27 *Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanları ile Anksiyete, Depresyon ve Stres Durumlarının Karşılaştırılması*

	Baba				
	EAKH **Ortalama ± ss** **Ortanca** **(Q_1-Q_3)**	**AOYKH** **Ortalama ± ss** **Ortanca** **(Q_1-Q_3)**	**TGYBKH** **Ortalama ± ss** **Ortanca** **(Q_1-Q_3)**	**DKYAH** **Ortalama ± ss** **Ortanca** **(Q_1-Q_3)**	**AHETÖ** **Ortalama ± ss** **Ortanca** **(Q_1-Q_3))**
Anksiyete					
Yok	2,35 ± 0,63	1,88 ± 0,61	1,35 ± 0,38	2,03 ± 0,61	39,78 ± 8,89
	2,33 (1,83-2,83)	1,80 (1,40-2,20)	1,16 (1,00-1,50)	2,00 (1,50-2,50)	39,00 (33,00-45,00)
Var	2,54 ± 0,69	1,97 ± 0,70	1,45± 0,43	2,13 ± 0,64	42,42 ± 9,86
	2,50 (2,00-3,00)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	42,00 (36,00-49,00)
P değeri	**<0,001**	0,057	**<0,001**	**0,003**	**<0,001**
Depresyon					
Yok	2,32 ± 0,67	1,88 ± 0,62	1,35 ± 0,37	2,09 ± 0,61	39,92 ± 9,32
	2,33 (1,83-2,83)	1,80 (1,40-2,40)	1,16 (1,00-1,50)	2,00 (1,75-2,50)	39,00 (33,00-46,00)
Var	2,58 ± 0,67	1,97 ± 0,70	1,45 ± 0,44	2,09 ± 0,64	42,57 ± 9,64
	2,50 (2,16-3,16)	1,80 (1,40-2,40)	1,33 (1,00-1,66)	2,00 (1,75-2,50)	42,00 (36,00-49,00)
P değeri	**<0,001**	0,074	**<0,001**	0,949	**<0,001**
Stres					
Yok	2,34 ± 0,65	1,87 ± 0,62	1,35 ± 0,39	2,03 ± 0,60	39,75 ± 9,12
	2,33 (1,83-2,83)	1,80 (1,40-2,40)	1,16 (1,00-1,50)	2,00 (1,50-2,50)	39,00 (33,00-46,00)
Var	2,64 ± 0,68	2,01 ± 0,39	1,48 ± 0,44	2,17 ± 0,65	43,54 ± 9,76
	2,66 (2,16-3,16)	2,00 (1,40-2,60)	1,50 (1,16-1,83)	2,25 (1,75-2,50)	43,00 (37,00-50,00)
P değeri	**<0,001**	**0,004**	**<0,001**	**<0,001**	**<0,001**

AHETÖ-BF ile KGÖ zayıf derecede pozitif, anne ve baba yaşı zayıf düzeyde negatif korelasyon göstermektedir (p<0,01). AHETÖ-BF ile ÇGPSÖ arasında korelasyon bulunmamıştır (p>0,05). EAKH-BF ile KGÖ zayıf derecede pozitif, ÇGPSÖ, anne ve baba yaşı zayıf düzeyde negatif korelasyon göstermektedir (p<0,05). AOYKH-BF ile ÇGPSÖ, KGÖ zayıf veya önemsiz derecede pozitif; anne ve baba yaşı zayıf veya önemsiz derecede negatif korelasyon göstermektedir (p<0,05). TGYBKH-

BF ile KGÖ zayıf derecede pozitif, anne yaşı zayıf düzeyde negatif korelasyon göstermektedir (p<0,05). TGYBKH-BF ile ÇGPSÖ ve baba yaşı arasında korelasyon bulunmamıştır (p>0,05). DKYAH-BF ile ÇGPSÖ, KGÖ zayıf derecede pozitif, anne ve baba yaşı zayıf düzeyde negatif korelasyon göstermektedir (p<0,01). Araştırma grubunun AHETÖ-BF ve alt ölçek puanları ile ÇGPSÖ, KGÖ, anne ve baba yaşlarının korelasyonu Tablo 4.28'de verilmiştir.

Tablo 4.28 *Araştırma Grubunun AHETÖ-BF ve Alt Ölçek Puanları ile ÇGPSÖ, KGÖ, Anne ve Baba Yaşlarının Korelasyonu*

	EAKH-BF	**AOYKH-BF**	**TGYBKH-BF**	**DKYAH-BF**	**AHETÖ-BF**
ÇGPSÖ	-0,038**	0,091**	-0,016	0,180**	-0,049
KGÖ	0,230**	0,067*	0,106**	0,081**	0,172**
Anne yaş	-0,215**	-0,094**	-0,062*	-0,093**	-0,126**
Baba yaş	-0,066*	-0,078**	-0,034	-0,077**	-0,081*

EAKH-BF: Etik ve Ahlaki Konularda Helikopterlik Baba Form, AOYKH-BF: Akademik/ Okul Yaşamı Konusunda Helikopterlik Baba Form, TGYBKH-BF: Temel Güven ve Yaşam Becerileri Konularında Helikopterlik Baba Form, DKYH-BF: Anne Duygusal-Kişisel Yaşam Alanında Helikopterlik Baba Form, AHETÖ-BF: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği Baba Form, ÇGPSÖ: Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, GKÖ: Karanlık Gelecek Ölçeği

*Spearman korelasyonu, r: korelasyon katsayısı, *p<0,05, **p<0,01*

Algılanan helikopter babalık tutumu varlığını etkileyen durumlar için oluşturulan nihai modelin Hosmer and Lemeshow uyum iyiliği test değeri 0,849; Nagelkerke R^2 0,294; Cox & Snell R^2 0,126 olarak bulunmuştur.

Regresyon modeline göre algılanan helikopter baba tutumu; öğretmenleriyle ilişkisi orta olan öğrencilerde zayıf olanlardan %59, iyi olanlarda ise zayıf olanlardan %56 daha düşüktür (OR:0,414; %95 GA:0,180-0,953 p:0,038; OR:0,446; %95

GA:0,209-0,951; p:0,037). Öğrencilerde algılanan helikopter baba tutumu, helikopter anne tutumu olanlarda 15 kat daha fazladır (OR:15,961; %95 GA:9,555-26,663; p<0,001). Öğrencinin cinsiyeti, okul türü, baba yaşı, kardeş varlığı, kronik hastalık durumu, anksiyete, depresyon ve stres durumu ve ÇGPSÖ puanları modelde anlamlı bulunmamıştır (sırasıyla p:0,786; 0,061; 0,081; 0,106; 0,163; 0,290;0,509; 0,617; 0,433). Araştırma grubunun algılanan helikopter babalık tutumlarını etkileyen faktörlerin ikili lojistik regresyonu Tablo 4.29'da verilmiştir.

Tablo 4.29 *Araştırma Grubunun Helikopter Babalık Durumlarını Etkileyen Faktörlerin İkili Lojistik Regresyonu*

Değişken	B	S.E.	OR (%95 GA)	p
Cinsiyet				
Kız			1	
Erkek	-0,015	0,249	0,9585 (0,604-1,606)	0,953
Okul Türü				
Genel Lise			1	
Mesleki Lise	-0,392	0,248	0,675 (0,416-1,097)	0,113
Özel Lise	0,262	0,403	1,300 (0,590-2,863)	0,515
Baba Yaşı	-0,008	0,021	0,992 (0,952 1,033)	0,694
Kardeş				
Var			1	
Yok	-0,663	0,439	0,515 (0,218-1,217)	0,131
Kronik Hastalık				
Yok				
Var	0,399	0,340	1,490 (0,766-2,901)	0,240
Algılanan Anne Helikopterlik Durumu				
Helikopter Olmayan Anne			**1**	
Helikopter Anne	2,751	0,261	**15,663 (9,391-26,125)**	**<0,001**
Depresyon				
Yok			1	
Var	0,186	0,304	1,204 (0,663-2,185)	0,542
Anksiyete				
Yok			1	
Var	0,259	0,305	1,295 (0,712-2,357)	0,397
Stres				
Yok			1	
Var	0,105	0,279	1,111 (0,642-1,921)	0,707
ÇGPSÖ	0,006	0,015	1,006 (0,977-1,035)	0,696
GKÖ	0,008	0,021	1,008 (0,967-1,052)	0,695
Sabit	-2,540	1,322	0,079	0,055

Odds oranı ve %95 güven aralığı; ÇGPSÖ: Çocuk Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği. Bağımlı değişken ölçek puanına göre var ya da yok şeklinde değerlendirildi.

6 TARTIŞMA

Bu araştırma, Ankara ili Yenimahalle ilçesindeki devlet ve özel liselerde 9, ve 11, sınıf öğrencilerine yönelik bir çalışma olarak planlanmış olup, toplamda 9 okuldan 1332 öğrenciye ulaşılmış, 1266 anket uygun bulunarak araştırma veri analizine dâhil edilmiştir. Çalışmada Ankara ili Yenimahalle ilçesindeki lise öğrencilerinde HE prevalansını, HE ile ilişki sosyodemografik faktörleri ve HE ile depresyon anksiyete ve stres ilişkisini ortaya koymak hedeflenmiştir.

Bu çalışmada neredeyse her 4 ergenden biri (%23,2) algılanan helikopter anne tutumu algıladığını bildirmiştir. Literatürde ülkemizde helikopter ebeveynlik prevalansını bildiren bir çalışma bulunamamıştır. Farklı yaş grupları ve bölgelerde AHETÖ kullanılan kesitsel araştırmalarda %30-%88 helikopter anne prevalansı bildirilmiştir (11,81,93). Yaklaşık 10 adolesandan biri (%8,1) helikopter baba tutumu algılamıştır. Literatürde bildirilen ise %14-%45 helikopter baba prevalansı bildirilmiştir (11,81,93). Erzurum ili Palandöken ilçesindeki lise öğrencileri ile yapılan bir çalışma helikopter anne prevalansını %33 helikopter baba prevalansını %16 bulmuştur. Bu çalışma incelendiğinde örneklem hesabı yapılmadığı, sistematik bir örnekleme yöntemi kullanılmadığı ve katılımın düşük (%50) olması nedeniyle cevaplama yanlılığı içerebileceği sonucuna varılmıştır. Uluslararası literatür incelendiğinde ABD ‘de yapılan bir çalışmada üniversite öğrencilerinde HE sıklığının %12- %18 arasında olduğu tahmin edilmiştir (94). HE durumunun belirlenmesi için kullanılan ölçeklerin kestirim noktasının bulunmaması nedeniyle çalışmalarda sıklık verilerine yer verilmemiştir. ABD’deki çalışmada 87 katılımcıya Helikopter Ebeveynlik Anketi (Helicopter Parenting Questionnaire (HPQ)) uygulanmış, grup ortalamasının bir standart sapma üstü puan alanlar HE kabul edilmiştir.

Algılanan helikopter ebeveyn tutumu anne puanları babalardan daha fazladır. Öğrencilerin algılanan helikopter anne tutumu toplam puanı ve dört alt alanda da (EAKH, AOYKH, TGYBKH, DKYAH) baba puanlarından daha fazladır. Yılmaz

çalışmasında helikopter tutuma sahip anne ve babaların AHETÖ toplam ve alt ölçek puanlarını karşılaştırmıştır. Bu çalışmaya göre helikopter tutuma sahip ebeveynlerin, çocuğun akademik yaşamındaki helikopter tutuları ile etik ve ahlaki konulardaki helikopter tutumlarının anne ve babalar arasında farklı olmadığı saptanmıştır. Buna karşın annelerin AHETÖ toplam puanları, TGYBKH ve DKYH puanları babalarınkinden yüksek bulunmuştur (93). Gencer'in çalışmasında ise AHETÖ toplam anne ve baba puanları pozitif korelasyon göstermiştir (95). Bu çalışmada ebeveynlerden birinin helikopter olarak algılanması diğerinin de helikopter olma ihtimalini 15 kat artırmaktadır.

Tek değişkenli analizlerde algılanan helikopter anne tutumu puanlarının depresyon, anksiyete ve stres olan ergenlerde olmayanlara göre daha fazla olduğu bulunmuştur. Yapılan çok değişkenli analizde ergende algılanan helikopter anne tutumunun depresyon varlığında 1,7 kat, stres varlığında yaklaşık 2 kat arttığı, anksiyete varlığının ise anlamlı bir etkisinin olmadığı bulunmuştur.

Ergenlerin algıladığı helikopter baba tutumu toplam puanı ise depresyon, anksiyete ve stres olan ergenlerde olmayanlara göre daha fazladır. Ancak yapılan çok değişkenli analizde ergende algılanan helikopter baba tutumunda depresyon, stres ve anksiyete varlığının ise anlamlı bir etkisinin olmadığı bulunmuştur.

Ergenlerde helikopter ebeveyn ile anksiyete ve depresyon ilişkisini araştıran makalelerin sonuçları heterojenlik göstermektedir. Helikopter ebeveynlik ile kaygının doğrudan ilişkili olduğunu bulan (12,46,96–99) ve bu ilişkiyi gösteremeyen çalışmalar (13,14,95,100–102) mevcuttur. Helikopter ebeveynlik ile depresyon ilişkisini ortaya koyan çalışma (2,9,13,46,97,98,101,103–105) sayısı bu ilişkiyi gösteremeyen çalışmalardan (14,95,102) fazladır. Ancak bu çalışmalar kesitsel tipte olduğu için ilişki gösterseler bile bu ilişkinin nedensellik gösterip göstermediği bilinmemektedir.

ÇGPSÖ puanı ile AHETÖ-AF ve AHETÖ-BF puanları korelasyon göstermemiştir. Yapılan çok değişkenli analize göre katılımcıların ÇGPSÖ bir puanlık artışı, algılanan helikopter anne tutumunu %2 artırmakta, algılanan helikopter baba tutumunu etkilememektedir.

Literatürde algılanan helikopter ebeveynlik ile psikolojik dayanıklılığın karşılaştırıldığı Seki'nin çalışmasında iki değişkenin negatif ilişkili olduğu ve dayanıklılığın helikopter ebeveynlik ile depresyon, anksiyete ve stres arasındaki ilişkiye aracılık ettiğini ortaya çıkarmıştır (42). Algılanan helikopter anne tutumu arttıkça psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu azalmaktadır (40). Yılmaz'ın çalışmasına göre algılanan helikopter ebeveyn tutumu ile yaşam doyumu, psikolojik iyi oluş, öz yeterlilik ve iyimserlik arasında negatif ilişki vardır (3). Literatür bilgileri ile mevcut çalışma bulguları birbiriyle çelişiyor gibi görünmektedir. Ancak literatürde AHETÖ ile ÇGPSÖ'nin karşılaştırıldığı başka çalışma bulunmamaktadır.

Tek değişkenli analizlerde GKÖ puanı ile AHETÖ-AF ve AHETÖ -BF puanları korelasyon göstermiştir. Gelecek kaygısı, gelecekteki kişisel değişikliklerin olumsuz durumlar tarafından tetiklenen subjektif bir endişe, belirsizlik, kaygı ve korku durumu olarak tanımlanır (88,89). Anksiyete ve gelecek kaygısı ortak duygulanımdan (endişe, kaygı, korku) temel almasına karşın gelecek kaygısı kavramı, kendi kişisel geleceğine karşı 'olumsuz' bir bakış açısına sahip olması; uzak bir gelecekteki istenmeyen bir duruma tepki olarak zihinsel durumun bir yönünü işaret etmesi ve duygusal karakterden ziyade bilişsel (örneğin, düşünceler, ilişkilendirmeler ve fanteziler) bir niteliğe sahip olmasıyla anksiyeteden farklıdır (106). Bu çalışmada AHET ile anksiyete ve gelecek kaygısı benzer ilişki örüntüsü göstermiştir. Bu sonuç çalışma içinde tutarlıdır ve bu iki kavramın ortak temeline işaret etmektedir.

Bu çalışmada algılanan helikopter ebeveyn tutumu toplam ve alt ölçek puanları kız ve erkekler arasında karşılaştırılmıştır. Tek değişkenli karşılaştırmalarda, algılanan

helikopter anne ve baba tutumu toplam puanlarının katılımcıların cinsiyetleri açısından farklılaşmadığı görülmüştür. Ancak literatürde algılanan helikopter ebeveynliğin cinsiyete göre farklılaştığını gösteren çalışmalar olduğu için ikili regresyon modeline dâhil edilmiş ve erkeklerin 1,7 kat daha fazla etkilendiği bulunmuştur. Alan yazında algılanan helikopter anne tutumu ile katılımcıların cinsiyetleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalara baktığımızda fark bulamayan (52,81,99), erkeklerin daha fazla helikopter anne tutumu algıladığını ifade eden (45,107,108) ve kızların daha fazla helikopter anne tutumu algıladığını ifade eden (109) çalışmalar bulunmaktadır. Alt alanları değerlendirildiğinde bu çalışmada sadece akademik ve okul yaşamında erkekler kızlardan daha yüksek puan almıştır. Bu bulgu literatür bulguları ile uyumludur (93,110). Tepebaş algılanan helikopter anne tutumu, etik ve ahlak, temel güven ve yaşam becerileri, duygusal ve kişisel yaşam alt alanlarında erkeklerin daha yüksek puan aldıklarını bildirmiştir (107). Yılmaz çalışmasında ek olarak etik ve ahlak konusunda kızların daha fazla helikopter anne tutumu algıladığını bildirmiştir. Sonuç olarak algılanan helikopter anne tutumu ile cinsiyet arasındaki ilişki konusundaki bilgiler heterojendir. Bunun nedeni toplumdaki cinsiyet rollerinin yaşanılan zamana, bireyin yaşına ve algısına göre farklılaşması olabilir. Ek olarak örneklem sayısının yüksek olduğu çalışmalar algılanan helikopter anne ve baba tutumu konusunda cinsiyet farklılaşmasını gösterebildiği gözlemlenmiştir.

Algılanan helikopter baba tutumu ile öğrenci cinsiyeti arasında fark anlamlı değildir. Bu bulgu literatür ile uyumludur (52,81,107). Erkekler sadece akademik ve okul yaşamı konusunda baba tutumlarını helikopter olarak algıladıklarını bildirmişlerdir. Diğer alt alanlarda kız ve erkek öğrenciler arasında fark yoktur. Literatürde baba helikopter tutumu alt ölçekleri bulguları yeterli değildir. Literatürde algılanan helikopter anne ve baba tutumu toplam ve alt ölçek puanları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (95).

Katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutumları ile yaş değişkeni karşılaştırılmıştır. Algılanan helikopter ebeveyn tutumları ile yaş arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ergenler gibi dar yaş aralıklarındaki katılımcılarla çalışan çalışmalarda algılanan helikopter ebeveyn tutumu ile yaş ilişkisi ortaya konulamazken

(52) geniş yaş aralıklarındaki katılımcılarla çalışanlarda yaş arttıkça algılanan helikopter ebeveynlik tutumunun azaldığı bildirilmiştir (93,108). Algılanan helikopter anne tutumu alt alanları ile yaş değerlendirildiğinde sadece duygusal ve kişisel yaşam alanında 15 ve üzeri yaşında olan katılımcılar daha düşük puan almıştır. Ergenlik döneminde yaş arttıkça ebeveynlerin öğrencileri birey olarak kabul etme ve duygusal ve kişisel yaşam alanındaki müdahalelerini azaltıyor olabilirler.

Algılanan helikopter ebeveyn tutumu toplam puanları ve tüm alt alanları ile katılımcıların sınıf özellikleri arasında bir ilişki bulunamamıştır. Bunun nedeni 9 ve 11 sınıf öğrencilerinin algıladıkları helikopter tutumu değişimi için 2 yıllık sınıf farkının anlamlı bir etki oluşturmak için çok küçük yaş farkı olması olabilir. Literatürde ortaokul öğrencileri lise öğrencilerinden ve lise öğrencileri üniversite öğrencilerinden daha fazla helikopter ebeveynlik algıladığını bildirilmiştir (93).

Katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutumları ile öğrencilerin devam ettiği okul türleri karşılaştırılmıştır. Regresyon analizinde algılanan helikopter anne tutumunun mesleki lise (MTAL ve AİHL) öğrencilerinde genel lise (Anadolu ve Fen lisesi) öğrencilerinden daha fazla bulunmuştur. Öğrencilerin algıladığı helikopter baba tutumunun okul türüne göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Gencer'in Tekirdağ, Çorlu'da 123 lise öğrencileri ile yaptığı çalışmada özel lise öğrencilerinin anneleri ve babaları için AHETÖ toplam, EAKH, DKYAH puanları Anadolu lisesi öğrencilerinden yüksek bulunmuştur (95). Helikopter ebeveynlerin çocuklarında düşük okul başarısı, okul devamlılık problemleri akademik sorunların daha sık görülmektedir (6,36,101).

Katılımcıların algılanan helikopter ebeveyn tutumları ile öğrencilerin anne eğitim düzeyleri karşılaştırılmıştır. Anne eğitimi düzeyi arttıkça öğrencilerin hem anne için hem de baba için EAKH puanları azalmıştır. Ancak anne eğitim düzeyi ile ergenin algıladığı helikopter anne ve baba tutumu arasında ilişki bulunmamıştır. Özbek (108), 18-45 yaş aralığında 402 katılımcı, Tepebaş (107) 931 üniversite öğrencisi, Gencer (95) 123 lise öğrencisine AHETÖ uyguladığı çalışmalarda bu çalışma bulgularını desteklemekte; anne eğitim düzeyi ile AHET arasında ilişki bulunmadığını ortaya

koymuştur. Alpsoy'un çalışmasına göre okuma yazma bilmeyen ve yüksek lisans ve üzeri eğitim seviyesine sahip annelerin ilkokul mezunu annelerden daha fazla helikopter anne tutumu sergilerken; anne eğitim seviyesi ile algılanan helikopter baba tutumu arasında ilişki bulunamamıştır (81). Yılmaz çalışmasında helikopter tutuma sahip annelerden üniversite mezunlarının AHETÖ puanı ilk-ortaokul mezunu ve lisansüstü eğitim seviyesindeki annelerden daha fazla olduğunu ortaya koymuştur (93). Benzer şekilde Taymaz; annenin öğrenim düzeyinin artmasıyla annenin farkındalık seviyesinin de arttığını, eğitimli annelerin çocuklarıyla ölçülü derece de ilgilenirken daha düşük eğitim seviyesine sahip annelerin çocuklarına aşırı ilgi gösterdiğini ve çocuklarının davranışları kontrol etme eğiliminde olduğunu bildirmiştir (33).

Annesi çalışmayan öğrenciler sadece EAKH alt alanında annesi memur olanlardan daha fazla puan almıştır. AHETÖ-AF ve AHETÖ-BF puanları anne mesleğine göre değişiklik göstermemektedir. Tepebaş da çalışmasında HE tutumunun anne mesleği ile ilişkisinin olmadığını ifade etmiştir (107).

Tekli analizde AHETÖ-AF puanı babası lise mezunu olan öğrencilerde babası üniversite ve üzeri mezunu olan öğrencilerden fazla bulunmuştur. Özbek'in çalışmasında babası lisansüstü eğitim seviyesinde olanlar babası ilkokul mezunu olanlardan daha fazla algılanan helikopter anne tutumu bildirmiştir (108). İstanbul'da 92 anaokulu öğrencisi velisi ile yapılan bir çalışmada Üniversite mezunu anne ve babaların aşırı koruyucu annelik puanları diğer eğitim seviyelerinden daha yüksek bulunmuştur (111).Baba eğitim ve baba mesleği ile AHETÖ- BF puanları arasında ilişki yoktur. Alpsoy da çalışmasında baba eğitim durumu ile AHETÖ arasında ilişki bulamamıştır (81) . Baba mesleği ile AHETÖ- AF puanları arasında da ilişki yoktur. Bradley' e göre helikopter ebeveynler iyi eğitimlidir (112).

Tek çocuk olmak helikopter anne tutumu algılama riskini yaklaşık 1.8 kat artırmaktadır. Ancak tek çocuk olmak algılanan helikopter baba tutumunu etkilememektedir. Özbek çalışmasında tek çocuğu olan ebeveynlerin 6 çocuğu olanlardan daha fazla helikopter ebeveyn tutumu göstermektedir (108). Tepebaş ise

kardeş sayısı ile AHETÖ-AF puanı ile ilişki bulamamış, ancak ailenin tek çocuğu olan üniversite öğrencilerinin algıladıkları helikopter baba tutumu düzeylerinin 3 veya daha fazla kardeşe sahip olan üniversite öğrencilerine göre daha yüksek olduğunu bildirmiştir (107). Kouros ve arkadaşlarının 118 ergen üzerinde yürüttüğü araştırmasının sonucunda ergenlerden evde yaşayanlar ve daha az kardeşe sahip olanların ailelerin aşırı koruyucu olduğu tespit edilmiştir (12). Bradley'in 482 üniversite öğrencisine yaptıkları araştırmada öğrencilerin kardeş sayıları azaldıkça ailelerini müdahaleci bulma ihtimalinin azaldığını gözlenmiştir (112). Yılmaz yapmış olduğu araştırmada ailenin ilk çocuğunun diğer kardeşlerine oranla daha düşük seviyede helikopter ebeveyn tutumuna maruz kaldığı, ailenin disiplinli ve korumacı davranışlarının son çocuk üzerinde daha çok hissedildiğini belirtmektedir (80). Bu çalışmaya göre ailenin en fazla korumaya ve yönlendirmeye ihtiyacı olduğunu düşündükleri çocuk üzerinde yoğunlaştığını ifade etmek mümkündür. Hindistan'da tek çocuğu olan 100 aile ve birden fazla çocuğu olan 50 aile ile yapılan bir çalışmada tek çocuklu ebeveynlerin çocuğun geleceğine ilişkin kaygı duyma, ödevini yapma, zarar göreceği korkusuyla yasak koyma, çocuğu adına program yapma gibi sorulara daha fazla evet yanıtı vermiştir (8).

Aile tipi (geniş/ çekirdek aile) ile algılanan helikopter ebeveyn tutumu arasında ilişki yoktur. Bu bulgu literatür ile uyumludur (108). Helikopter ebeveynlik tutumu ana-baba ile çocuk arasında meydana gelmektedir ve nene, dede gibi ikinci derece; amca, teyze vs. üçüncü derece akrabalarla aynı evi paylaşma durumundan bağımsız meydana gelmektedir.

Anne ve babanın birliktelik durumuna göre AHETÖ-AF arasında ilişki yoktur. Anne ve babası birlikte olan adölesanlarda AHETÖ- BF puanları daha yüksektir. Ebeveynlerin boşanması durumunda çocuk genellikle anne ile yaşamaya devam etmektedir (95). Bu durum baba ile daha az zaman geçirmeye ve daha az helikopter ebeveynlik tutumu algılanmasına sebep olmuş olabilir. Taymaz İzmir'de adölesanlara farklı iki helikopter ebeveynlik ölçekleri (HPS ve HPI) uyguladığı çalışmada bulgularımızı desteklemektedir (33).

Ailenin geliri düşük olan öğrencilerde AHETÖ-AF puanları daha yüksek iken gelir durumu ile AHETÖ-BF puanları ilişkili değildir. Literatürde HE ile gelir durumunu ilişkisiz bulan (33,107), en yüksek helikopter tutumun, orta ekonomik düzey ailelelerde olduğunu bildiren çalışmalar (93) gözlenmiştir. Gençdoğan ve Gülbahçe tarafından yapılan araştırmada ise yüksek gelirli ebeveynlerin sergiledikleri helikopter tutumların düşük gelirli ebeveynlere göre anlamlı düzeyde daha fazla olduğu ifade edilmiştir (11).

Ailesi ile ilişkisini zayıf olarak niteleyen adölesanların algılanan helikopter ebeveyn ölçeği anne form toplam puan ortalaması aile ile ilişkisi iyi olan öğrencilerden daha fazla iken öğrencinin aile ile ilişkisi algılanan helikopter baba tutum puanını etkilemediği gözlenmiştir. Helikopter ebeveyn tutumu adölesan anne- baba arasında bir yandan sıcaklık, sevgi, ilgi barındırmaktadır. Diğer yandan gencin psikososyal gelişimiyle birlikte ihtiyaç duyduğu özerkliğe aşırı müdahaleci ve koruyucu bir ortamda ulaşamaması ailesi ile ilişkilerini olumsuz etkiliyor olabilir.

Anne yaşı ile AHETÖ düşük düzeyde negatif korelasyon gösterirken regresyon modelinde anne yaşının helikopter anne tutumunu etkilemediği bulunmuştur. Aynı şekilde baba yaşı ile AHETÖ düşük düzeyde negatif korelasyon gösterirken regresyon modelinde baba yaşının helikopter baba tutumunu etkilemediği bulunmuştur. Bu çalışma AHET'in ebeveyn yaşından bağımsız yaşam boyu süregelen yapısını ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada ergenlerde depresyon prevalansı %56,8 bulunmuştur. Dünya çapında 10-19 yaş arası ergenlerin %34'ünün, klinik depresyon geliştirme riski altında olduğu tahmin edilmektedir (55). Ülkemizde yapılan çalışmalarda depresif semptom prevalansı %1,5-%43 arasında değişmektedir (58–60,113–115).

Çalışmamızda ergenlerde anksiyete prevalansı %62,3 bulunmuştur. Dünyada 10-14 yaş ergenlerin %3,6'sının, 15-19 yaş grubundakilerin ise %4,6'sının anksiyete bozukluğu yaşadığı tahmin edilmektedir (64). Ülkemizdeki çalışmalarda ergenlerde anksiyete sıklığı %16-%42 arasında değişmektedir (114,116).

Ergenlerde stres prevalansı %44,8'dir. İlkemizde yapılan bir çalışmada DASS-21 ile ölçülen stres oranı %25 bulunmuştur (114).

Çalışmamızda Yenimahalle'deki lise öğrencilerinde hem depresyon hem anksiyete hem de stres prevalanslarının yüksekliği dikkat çekmektedir. Alan yazındaki çalışmalar değerlendirildiğinde Ercan'ın çalışması (116) genellenebilirliği yüksek olmasına rağmen yaklaşık 10 sene önceki verileri içermesi ve katılımcıların ilkokul öğrencisi olması, diğer çalışmaların daha spesifik hasta grubu ve coğrafyada çalışılması (114), güncel veriler olmaması (115,117,118) sunulan prevalansların bu çalışmanın bulgularından daha düşük olmasını açıklayabilir. Pandemi, savaş, ekonomik kriz gibi zorlu koşullarda depresyon anksiyete ve stres oranlarının arttığı bilinmektedir (119,120). Adolesan ruh sağlığını tehdit eden bu durumun nedenlerini belirlemek, primer ve sekonder koruyucu müdahalelerde bulunmak gerekmektedir.

7 SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde ebeveynler artan fiziksel ve dijital güvenlik kaygıları nedeniyle ebeveynler çocuklarını yakından takip etme ihtiyacı hissetmektedir. Teknolojik gelişmelerle birlikte GPS izleme, çocuklarda mobil telefon/tablet kullanım sıklığının artması sosyal medya takibi gibi araçlar ebeveynlerin çocukları üzerinde daha fazla kontrol sahibi olmasına olanak tanımaktadır. Rekabetçi eğitim sistemleri ebeveynlerin çocuklarının okul performansını yakından takip etmelerine ve bu süreçte daha müdahaleci olmalarına neden olmaktadır. Toplumun ve çevrenin de etkisiyle akademik başarı, sosyal statü ve prestij gibi beklentilerle çocukları üzerinde fazla kontrolcü olmaktadır.

Ankara ili Yenimahalle ilçesindeki devlet ve özel liselerde eğitim gören adölesanların %23,2'si helikopter anne tutumu %8,1'i helikopter baba tutumu algılamıştır. Erkek öğrenciler kızlardan, tek çocuklar kardeşi olanlardan daha fazla helikopter anne tutumu bildirmiştir. Ebeveynlerden birinin HE olması, diğerinin HE olma riskini 15 kat artırmaktadır. Algılanan helikopter annelik algılanan helikopter babalık tutumundan fazladır. Annelerin çocuklarıyla babalarından daha fazla ilgilenmesi dünya genelinde gözlenen kültürün bir parçasıdır. Annelerin daha fazla helikopter tutum sergilemesi ilerde planlanacak ebeveynlik farkındalık müdahalelerinin annelere odaklanmasına neden olabilir.

Bu çalışmada ayrıca ergenlerde DASS-21 skoruna göre depresyon prevalansı %56,8, anksiyete prevalansı %62,3 ve stres prevalansı %44,8 olarak saptanmıştır. Çalışmada adölesan dönemde depresyon, anksiyete ve stresin arttığı ve bu durumların AHET-Ö puanlarıyla ilişkili olduğu bulunmuştur. Depresyon anksiyete ve stres bu sıklığındaki artışı önlemek için etkin müdahalelere ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca verilerin takibi ve yapılan müdahalelerin etkinliği belirli aralıklarla değerlendirilmeli, aksayan yönler saptanarak yeni politikalar geliştirilmelidir

HE adölesan ruh sağlığı için bir risk faktörü olarak görünmektedir. Helikopter ebeveynliğin adölesanın psikososyal gelişimi üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Ebeveynlerin aşırı müdahalesi çocuğun kendi başına karar alma yetisinin gelişimini sınırlandırarak özerklik ve özgüven gelişimini olumsuz etkilemektedir. Sürekli ebeveyn desteği ve rehberliğine alışmış bireyler, ileriki yaşlarda kendi ayakları üzerinde durmakta zorlanmaktadır. Bağımsız hareket edememe, önemli kararların alınmasında güçlük, sorun çözme becerilerinin zayıf olması veya ebeveyne bağımlı olmaları iş hayatında ve kişisel ilişkilerde ciddi zorluklar yaşamalarına ve yaşam memnuniyetlerinin azalmasına neden olmaktadır. Yaşam ve iş doyumunun azalması artmış depresif semptomlarla ilişkilendirilebilir.

Helikopter ebeveynlikle büyüyen çocuklar, sürekli ebeveynlerinin yüksek beklentilerini karşılama baskısı altında olabilirler. Sürekli başarılı olma ve ailenin beklentilerini karşılama arzusu stres ve kaygıyı tetikleyebilmektedir. Uzun süreli stres ve baskı altında kalan adölesanlar ilerleyen dönemlerde tükenmişlik, stres ve anksiyete bozukluğu gibi psikolojik sorunlar geliştirebilirler.

Ruh sağlığı problemleri adölesan hastalık yükünün %13'ünü oluşturmaktadır. Depresyon, anksiyete ve stres adölesan sağlığında önemli mortalite ve morbiditeye neden olan durumlardır. Tedavi edilmeyen depresyon intiharla sonuçlanabilir. İntihar, 15-19 yaş ergenlerde dördüncü önde gelen ölüm nedenidir. HE önleme çalışmaları geleceğin erişkinlerinin psikolojik ve sosyal iyilik hallerine katkıda bulunacaktır.

HE kavramı yeni gelişen bir kavramdır. Anne babalara hayattaki bütün olgular gibi aşırı ebeveyliğin de olumsuz sonuçlarının olabileceği konusunda farkındalık oluşturulmalıdır. Hem çocuk sahibi olan ve olmayı planlayan anne babalar hem de ebeveyn ve çocuklarla iletişim halinde olan meslek grupları HE konusunda eğitilmelidir. Okullar anne babaların HE tutumlarının ve bunun çocuğu nasıl etkilediğinin gözlemlenmesi için uygun alanlardır. Öğretmenler HE farkındalık ve önleme çalışmaları için öncelikli meslek gruplarındandır.

HE gözlenen anne ve babalara okul veya toplum temelli müdahale planları oluşturulmalıdır. HE tanıtılmalı, çocuğa etkileri anlatılmalı, ebeveyn tutumlarında aşırılığın önlenlesi için ebeveynlere önerilerde bulunulmalıdır.

Helikopter Ebeveynlere Öneriler

- Çocuklarınızın gelişimini ve özerkliğini desteklemek için onlara kulak verin ve sürekli olarak kendi isteklerinizi onlara dayatmayın.
- Her görevi onlar adına yapmaktan kaçının. Onlara kendi başlarına ödevleri nasıl başaracaklarını öğretmek için adımlar atın.
- Ebeveynler, çocuklarını olumlu veya yaratıcı çözümler üretmeye teşvik ederek, kendi sorunlarını/problemlerini çözmeleri konusunda cesaretlendirmelidirler.
- Çocuklarınızı, diğer çocuklardan farklı özel muamele görecekleri beklentisiyle yetiştirmeyin.
- Çocuklarınızın zayıflıklarını ve güçlü yanlarını anlayın ve kabul edin. Hedeflerini ve hayallerini keşfetmelerine izin verin. Hedeflerine ulaşmaları için onlara yardımcı olun. Ebeveynler olarak, onların başarılı olmalarına yardımcı olabilirsiniz, ancak aynı zamanda bazen başarısız olmalarına da izin vermelisiniz.
- Çocuklarınızı toplumdaki statülerine bakılmaksızın, herkesle saygılı bir şekilde kendi haklarını savunmaları konusunda eğitin (8).

8 KAYNAKLAR

1. WHO. Global accelerated action for the health of adolescents (AA-HA!) guidance to support country implementation. WHO. 2023.

2. Vigdal JS, Brønnick KK. A systematic review of "helicopter parenting" and ıts relationship with anxiety and Ddepression. Front Psychol. 2022 May 25;13:2709.

3. Yılmaz H, Büyükcebeci A. Bazı pozitif psikoloji kavramları açısından helikopter ebeveyn tutumlarının sonuçları. Türk Psikolojik Danışma ve Rehb Derg. 2019;9(54):707–44.

4. Lee J, Kang S. Perceived Helicopter Parenting and Korean Emerging Adults' Psychological Adjustment: The Mediational Role of Parent–Child Affection and Pressure from Parental Career Expectations. J Child Fam Stud [Internet]. 2018 Nov 1 [cited 2023 Apr 4];27(11):3672. Available from: /pmc/articles/PMC6182711/

5. LeBlanc JE, Lyons ST. Helicopter parenting during emerging adulthood: Consequences for career identity and adaptability. Front Psychol. 2022;13(September):1–18.

6. Odenweller KG, Booth-Butterfield M, Weber K. Investigating helicopter parenting, family environments, and relational outcomes for millennials. Commun Stud. 2014;65(4):407–25.

7. Hesse C, Mikkelson AC, Saracco S. Parent–child affection and helicopter parenting: Exploring the concept of excessive affection. West J Commun [Internet]. 2017;00(4):1–18. Available from: https://doi.org/10.1080/10570314.2017.1362705

8. Shaki O, Gupta GK, Yadav P, Faisal FA. Helicopter parenting, from good intentions to poor outcomes. What parents needs to know? J Fam Med Prim Care. 2022;11(8):4753–7.

9. Turner LA, Faulk RD, Garner T. Helicopter parenting, authenticity, and depressive symptoms: A mediation model. J Genet Psychol. 2020;181(6):500–5.

10. Yılmaz H. Possible result of extreme parenting: Power of helicopter parenting attitude to predict ego inflation. Pegem Egit ve Ogr Derg. 2020;10(2):523–54.

11. Gençdoğan B., Gülbahçe A. Psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumunun yordayıcısı olarak helikopter ebeveyn tutumu. Milli Eğitim Özel Eğitim ve Rehb Derg. 2021;1(1):66–98.

12. Kouros CD, Pruitt MM, Ekas N V., Kiriaki R, Sunderland M. Helicopter parenting, autonomy support, and college students' mental health and well-being: The moderating role of sex and ethnicity. J Child Fam Stud. 2017 Mar 1;26(3):939–49.

13. Schiffrin HH, Liss M, Miles-McLean H, Geary KA, Erchull MJ, Tashner T. Helping or hovering? The effects of helicopter parenting on college students' well-being. J Child Fam Stud. 2014;23(3):548–57.

14. Reed K, Duncan JM, Lucier-Greer M, Fixelle C, Ferraro AJ. Helicopter parenting and emerging adult self-efficacy: ımplications for mental and physical health. J Child Fam Stud. 2016;25(10):3136–49.

15. Lemoyne T, Buchanan T. Does "hovering" matter? Helicopter parenting and its effect on well-being. Sociol Spectr. 2011;31(4):399–418.

16. Givertz M, Segrin C. The association between overinvolved parenting and young adults' self-efficacy, psychological entitlement, and family communication. Communic Res. 2014;41(8):1111–36.

17. Melnyk BM, Brown HE, Jones DC, Kreipe R, Novak J. Improving the mental/psychosocial health of US children and adolescents: Outcomes and implementation strategies from the national KySS summit. J Pediatr Heal Care. 2003 Nov 1;17(6):1–24.

18. Rey JM, Bella-Awusah TT, Liu J. Mood desorders. e-Textbook of Child and Adolescent Mental Health. Geneva: Geneva: International Association for Child and Adolescent Psychiatry and Allied Professions; 2015.

19. World Health Organization. Depression and other common mental disorders: global health estimates. Geneva, Switzerland: printed by the WHO Document Production Services. 2017.

20. Singh K, Bassi M, Junnarkar M, Negri L. Mental health and psychosocial functioning in adolescence: An investigation among Indian students from Delhi. J Adolesc. 2015 Feb 1;39:59–69.

21. Shorey S, Ng ED, Wong CHJ. Global prevalence of depression and elevated depressive symptoms among adolescents: A systematic review and meta-analysis. Br J Clin Psychol [Internet]. 2022 [cited 2024 Jan 29];61:287–305. Available from: www.wileyonlinelibrary.com

22. Taşğın E, Çuhadaroğlu-Çetin F. Ergenlerde major depresyon: Risk etkenleri, koruyucu etkenler ve dayanıklılık. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derg. 2006;13(2):87–94.

23. Centers for Disease Control and Prevention. Youth risk behavior survey data summary & trends report 2011-2021. 2023.

24. Rapee RM. Anxiety disorders in children and adolescents. In: IACAPAP Textbook of Child and Adolescent Mental Health [Internet]. 2018 editi. 2018. p. 1–20. Available from: https://iacapap.org/_Resources/Persistent/dcdfa875541149469ff8dda50fe3c5c249bb99c8/F.1-Anxiety-Disorders-2018-UPDATE.pdf

25. WHO. Anxiety disorders [Internet]. WHO. 2023. Available from: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/anxiety-disorders

26. Liu L, Villavicencio F, Yeung D, Perin J, Lopez G, Strong KL, et al. National, regional, and global causes of mortality in 5–19-year-olds from 2000 to 2019: a systematic analysis. Lancet Glob Heal [Internet]. 2022;10(3):e337–47. Available from: http://dx.doi.org/10.1016/S2214-109X(21)00566-0

27. Ekşi H, Barış Ş, Demir İ. Ergenlerde helikopter ebeveyn tutumu,şişirilmiş benlik: Duygusal özerklik, sosyal kaygı değişkenlerinin aracı etkisi. Celal Bayar Üniversitesi Sos Bilim Derg. 2020;18:83–100.

28. WHO. Adolescent health. [Internet]. [cited 2024 Jan 26]. Available from: https://www.who.int/health-topics/adolescent-health#tab=tab_1

29. Fay J, Cline F. Parenting teens with love and logic. NavPress Publishing; 1990.

30. Padilla-Walker LM, Nelson LJ. Black hawk down?: Establishing helicopter parenting as a distinct construct from other forms of parental control during emerging adulthood. J Adolesc. 2012;35(5):1177–90.

31. Ag A. Involved parenthood in digitally mediated interaction. Lang Commun. 2022;83:49–60.

32. Chen YF, Katz JE. Extending family to school life: College students' use of the mobile phone. Int J Hum Comput Stud. 2009;67(2):179–91.

33. Taymaz A. Ergenlerin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumları ile yalnızlık düzeyinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi; 2019.

34. Arslan P, Kıral B. İlkokul öğretmenlerinin aşırı koruyucu (helikopter) velilerle ilgili deneyimleri: Bir fenomenoloji çalışması. Ankara Univ Egit Bilim Fak Derg. 2022;55(3):827–82.

35. Segrin C, Burke TJ, Kauer T. Overparenting is associated with perfectionism in parents of young adults. Couple Fam Psychol Res Pract [Internet]. 2020 Sep;9(3):181–90. Available from: https://doi.apa.org/doi/10.1037/cfp0000143

36. Ho YJ, Hong JC, Ye JH, Chen PH, Ma LP, Chang Lee YJ. Effects of helicopter parenting on tutoring engagement and continued attendance at cram schools. Front Psychol. 2022 Apr 13;13:1–11.

37. Hong JC, Hwang MY, Kuo YC, Hsu WY. Parental monitoring and helicopter parenting relevant to vocational student's procrastination and self-regulated learning. Learn Individ Differ. 2015;42:139–46.

38. Wu W, Zhang Y, Wang Y. Associations between profiles of helicopter parenting and decisional procrastination among Chinese adolescents. J Youth Adolesc. 2023 Mar 19;1–16.

39. Van Ingen DJ, Freiheit SR, Steinfeldt JA, Moore LL, Wimer DJ, Knutt AD, et al. Helicopter parenting: The effect of an overbearing caregiving style on peer attachment and self-efficacy. J Coll Couns. 2015;18(1):7–20.

40. Yam FC, Kumacağız H. Helikopter anne tutumları: Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları ve psikolojik iyi oluşları üzerindeki yordayıcı rolü. OPUS

Uluslararası Toplum Araştırmaları Derg. 2021;17(35):1946–67.

41. Wieland DM, Kucirka BG. Helicopter parenting and the mental health of iGen college students. J Psychosoc Nurs Ment Health Serv. 2020 May 1;58(5):16–22.

42. Seki T, Haktanir A, Şimşir Gökalp Z. The mediating role of resilience in the relationship between helicopter parenting and several indicators of mental health among emerging adults. J Community Psychol. 2023;51(3):1394–407.

43. Garner T. The relation of helicopter parenting to depressive symptomatology in emerging adults [Thesis]. University of South Alabama; 2017.

44. Set Z. The Mediating Role of Inflated Sense of Self and Impulsivity in the Relationship Between Helicopter Parenting and Psychological Symptoms. Arch Neuropsychiatry [Internet]. 2020 [cited 2023 Jan 27];57(4):318. Available from: /pmc/articles/PMC7735138/

45. Lotfi S, Meydan S, Erbas K. Investigation of the effects of perceived helicopter mother attitude on self-esteem and negative problem orientation in university students. Arch Heal Sci Res. 2020;7(3):231–7.

46. Schiffrin HH, Erchull MJ, Sendrick E, Yost JC, Power V, Saldanha ER. The effects of maternal and paternal helicopter parenting on the self-determination and well-being of emerging adults. J Child Fam Stud [Internet]. 2019;28(12):3346–59. Available from: http://dx.doi.org/10.1007/s10826-019-01513-6

47. Wang J, Lai R, Yang A, Yang M, Guo Y. Helicopter parenting and depressive level among non-clinical Chinese college students: A moderated mediation model. J Affect Disord. 2021 Dec 1;295:522–9.

48. Yıldırım M. Lise öğrencilerinde üstbiliş, psikolojik sağlamlık ve öz-şefkat ile sınav kaygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi [Tıpta uzmanlık tezi]. Pamukkale Üniversitesi; 2023.

49. Anderson K, Priebe S. Concepts of resilience in adolescent mental health research. J Adolesc Heal. 2021;69(5):689–95.

50. Ungar M. The social ecology of resilience: Addressing contextual and cultural ambiguity of a nascent construct. Am J Orthopsychiatry. 2011;81(1):1–17.

51. Ayar D. Gençlerde Psikolojik Sağlamlık. Gençlik Araştırmaları Derg. 2018;6(15):91–104.

52. Yılmaz H. Özel yetenekli ergenlerin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumunun psikolojik sağlamlık düzeylerine etkileri [Yüksek lisans tezi]. KTO Karatay Üniversitesi; 2021.

53. Karaırmak Ö. Psikolo sağlamlık,risk faktörleri ve koruyucu faktörler. Türk Psikolojik Danışma ve Rehb Derg. 2006;3(26):129–42.

54. Wang C, Shi H, Li G. Helicopter parenting and college student depression: the mediating effect of physical self-esteem. Front Psychiatry. 2023;14(January):6–8.

55. Shorey S, Ng ED, Wong CHJ. Global prevalence of depression and elevated depressive symptoms among adolescents: A systematic review and meta-analysis. Br J Clin Psychol. 2022 Jun 1;61(2):287–305.

56. CDC. Data and statistics on children's mental health [Internet]. [cited 2024 Jan 30]. Available from: https://www.cdc.gov/childrensmentalhealth/data.html

57. Walensky RP, Bunnell R, Layden J, Dauphin L, Kent CK, Gottardy AJ, et al. Mental health surveillance among children — United States, 2013–2019. Atlanta; 2022.

58. Gülen G, Erginöz E, Koçak C. İstanbul ili Silivri ilçesi lise öğrencilerinde depresyon sıklığı ve ilişkili risk faktörleri. Türkiye Halk Sağlığı Derg. 2021;20(1):90–103.

59. Unsal A, Ayrancı U. Prevalence of students with symptoms of depression among high school students in a district of western Turkey: An epidemiological study: Research article. J Sch Health. 2008;78(5):287–93.

60. Demir T, Karacetin G, Eralp Demir D, Uysal O. Epidemiology of depression in an urban population of Turkish children and adolescents. J Affect Disord. 2011 Nov 1;134(1–3):168–76.

61. Thapar A, Collishaw S, Pine DS, Thapar AK. Depression in adolescence. Lancet. 2012;379(9820):1056–67.

62. Klaufus L, Verlinden E, van der Wal M, Cuijpers P, Chinapaw M, Smit F. Adolescent anxiety and depression: burden of disease study in 53,894 secondary school pupils in the Netherlands. BMC Psychiatry. 2022;22(1):1–12.

63. American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5). 5th editio. Arlington, VA: American Psychiatric Association; 2013.

64. WHO. Mental health of adolescents [Internet]. [cited 2024 Jan 26]. Available from: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/adolescent-mental-health

65. Lazarus RS. Folkman S. Stress, appraisal, and coping. New York: Springer Pub. Co.; 1984.

66. Siddique CM, D'Arcy C. Adolescence, stress, and psychological well-being. J Youth Adolesc. 1984;13(6):459–73.

67. Yay Pençe A. Tıp fakültesi öğrencilerinde bilinçli farkındalık temelli ile bilişsel davranışçı stres azaltma gruplarının stres, anksiyete ve depresif belirtiler üzerine etkilerinin karşılaştırılması: Randomize aktif kontrollü bir çalışma [Tıpta uzmanlık tezi]. Gazi Üniversitesi; 2023.

68. Daviu N, Bruchas MR, Moghaddam B, Sandi C, Beyeler A. Neurobiological links between stress and anxiety. Neurobiol Stress. 2019;11(April):100191.

69. Gold PW, Machado-Vieira R, Pavlatou MG. Clinical and biochemical manifestations of depression: Relation to the neurobiology of stress. Neural Plast. 2015;2015:7–9.

70. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. İlçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması araştırması: SEGE-2022. 2022. 1–71 p.

71. Yeniden (78) kaza kurulması ve İzmir Vilâyetine bağlı Kuşadası Kazasının Aydın Vilâyetine bağlanması hakkında Kanun [Internet]. Available from: https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/9644.pdf

72. Yenimahalle [Internet]. Available from: http://www.yenimahalle.gov.tr/mahalli-idareler

73. Yenimahalle nüfus [Internet]. Available from: https://www.tuik.gov.tr/

74. Sümbüloğlu K, Sümbüloğlu V. Örneklem büyüklüğünü saptamak için formüller. In: Biyoistatistik. 19th ed. Ankara: Hatipoğlu Basın ve Yayım San. Tic. Ltd.Şti.; 2019. p. 264–7.

75. Killip S, Mahfoud Z, Perace K. What is an intracluster correlation coefficient ? Crucial concepts for primary care researchers. Ann Fam Med. 2004;2(3):204–8.

76. Gönen İ. Türkiye'deki hekimlerin kuduz hastalığıyla ilgili bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi [Tıpta uzmanlık tezi]. Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi; 2010.

77. Murray DM, Rooney BL, Hannan PJ, Peterson A V., Ary D V., Biglan A, et al. Intraclass correlation among common measures of adolescent smoking: Estimates, correlates, and applications in smoking prevention studies. Am J Epidemiol. 1994;140(11):1038–50.

78. Doğan İ, Doğan N. Çok merkezli sağlık araştırmalarında tasarım etkisinin tahmini ve örnek büyüklüğüne etkisi. Turk J Public Heal. 2019;17(2):221–7.

79. Yüceşahin, M., Tuysuz S. Ankara ilinde sosyo-mekansal farklılaşmanın örüntüleri: Amprik bir analiz. Coğrafi Bilim Derg. 2011;9(2):159–88.

80. Yılmaz H. İyi ebeveyn, çocuğu için her zaman her şeyi yapan ebeveyn değildir: Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği (AHETÖ) geliştirme çalışması. Erken Çocukluk Çalışmaları Derg. 2019;3(1):3–31.

81. Alpsoy S. Helikoper ebeveyn tutumunun lise öğrencilerinin özdüzenleme becerileri üzerine etkisi [Yüksek lisans tezi]. YÖK Tez Merkezi. Selçuk Üniversitesi; 2021.

82. Lovibond PF, Lovibond SH. The structure of negatıve emotıonal states: Comparıson of the Depressıon Anxıety Stress Scales (DASS) wıth the Beck Depressıon and Anxıety Inventorıes. Behav Res Ther. 1995;33(3):335–43.

83. Mahmoud JSR, Staten RT, Hall LA, Lennie TA. The relationship among young adult college students' depression, anxiety, stress, demographics, life satisfaction, and coping styles. Issues Ment Health Nurs. 2012;33(3):149–56.

84. Yılmaz Ö, Boz H, Arslan A. Depresyon Anksiyete Stres Ölçeğinin (DASS-21) Türkçe kısa formunun geçerlilik-güvenilirlik çalışması. Finans Ekon ve Sos Araştırmalar Derg [Internet]. 2017;2(2):78–91. Available from: http://dergipark.gov.tr/download/article-file/354106

85. Arslan G. Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği'nin (ÇGPSÖ -12) psikometrik özellikleri: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. 2015;16(1):1–12.

86. Liebenberg L, Ungar M, van d.V.jver F. Validation of the Child and Youth Resilience Measure-28 (CYRM-28) among Canadian youth. Res Soc Work Pract. 2012;22(2):219–26.

87. Liebenberg L, Ungar M, Leblanc JC. CYRM-12 (Child and Adolescent Youth Resilience Measure): A brief measure of resilience. Rev Can Santé Publique. 2013;104(2):131–5.

88. Zaleski Z. Future anxiety: Concept, measurement, and preliminary research. Pers individ Diff. 1996;21(2):165–74.

89. Zaleski Z, Sobol-Kwapinska M, Przepiorka A, Meisner M. Development and validation of the dark future scale. Time Soc. 2019;28(1):107–23.

90. Yıldırım M, Kaynar Ö, Arslan G, Chirico F. Fear of COVID-19 , Resilience and future anxiety : Psychometric properties of the Turkish version of the Dark Future Scale. J Pers Med. 2023;13:597.

91. Hayran M, Hayran M. Sağlık araştırmaları için temel istatistik. 3. Basım. Ankara: Omega Araştırma; 2020. 311–333 p.

92. Hatip Ünlü E. Majör yanıklı kritik hastalarda kan ürünleri transfüzyonunun hasta sonuçlarına etkisinin ridge lojistik regresyon modeli ile değerlendirilmesi [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü; 2022.

93. Yılmaz H. Türkiye'de helikopter ebeveynlik eğilimi ve helikopter ebeveynlerin

demografik özellikleri. Sos Polit Çalışmaları Derg. 2020;46:133–60.

94. Pautler LR. Helicopter Parenting of College Students [Master Thesis]. Eastern Illinois University; 2017. Available from: https://thekeep.eiu.edu/theses/2749

95. Gençer GB. Ergenlerde algılanan helikopter ebeveyn tutumunun, depresyon ve anksiyete ile ilişkisinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Okan Üniversitesi; 2020.

96. Luebbe AM, Mancini KJ, Kiel EJ, Spangler BR, Semlak JL, Fussner LM. Dimensionality of helicopter parenting and relations to emotional, decision-making, and academic functioning in emerging adults. Assessment. 2018 Oct 1;25(7):841–57.

97. Cui M, Janhonen-Abruquah H, Darling CA, Carlos Chavez FL, Palojoki P. Helicopter parenting and young adults' well-being: A comparison between United States and Finland. Cross-Cultural Res. 2019;53(4):410–27.

98. Hong P, Cui M. Helicopter parenting and college students' psychological maladjustment: The role of self-control and living arrangement. J Child Fam Stud [Internet]. 2020;29(2):338–47. Available from: http://dx.doi.org/10.1007/s10826-019-01541-2

99. Lapsekili Uysal S. Helikopter ebeveynlerin çocuklarının benlik algısı durumlarının kaygı düzeyleri üzerine etkisi [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi; 2020.

100. Segrin C, Woszidlo A, Givertz M, Montgomery N. Parent and child traits associated with overparenting. J Soc Clin Psychol. 2013;32(6):569–95.

101. Darlow V, Norvilitis JM, Schuetze P. The relationship between helicopter parenting and adjustment to college. J Child Fam Stud [Internet]. 2017;26(8):2291–8. Available from: http://dx.doi.org/10.1007/s10826-017-0751-3

102. Wenze SJ, Pohoryles AB, Decicco JM. Helicopter parenting and emotion regulation in U.S. college students. Psi Chi J Psychol Res. 2019;24(4):274–83.

103. Reilly S, Semkovska M. An examination of the mediatory role of resilience in

the relationship between helicopter parenting and severity of depressive symptoms in Irish University students. Adolesc Psychiatry (Hilversum). 2018;8(1):32–47.

104. Moilanen KL, Lynn Manuel M. Helicopter parenting and adjustment outcomes in young adulthood: A consideration of the mediating roles of mastery and self-regulation. J Child Fam Stud. 2019;28(8):2145–58.

105. Okray Z. Helicopter parenting and related issues: Psychological well being, basic psychological needs and depression on university students. Curr Res Educ. 2016;2(3):165–73.

106. Chien WT, Mou H. Commentary: Psychometric properties of the Turkish version of the Dark Future Scale. Alpha Psychiatry. 2023;24(1):13–4.

107. Tepebaş B. Üniversite öğrencilerinde algılanan helikopter ebeveyn tutumları, kendini sabotaj, akademik öz-yeterlik ve akademik sahtekarlık eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversites Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü; 2022.

108. Özbek T. Bireylerin algilanan helikopter ebeveyn tutumlari ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasindaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü; 2022.

109. Turan FD, Yılmaz R, Işık M, Öngün M, Kayabaşı K, Amaç E, et al. Bireylerin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumlarının yordayıcısı olarak ebeveynleşme durumları / Parentization status of individuals as a predictive of helicopter parent attitudes that they perceive. Akdeniz Hemşirelik Derg. 2023;2(3):88–98.

110. Özatlı İ. Üniversite öğrencilerinin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumu İle genel özyeterlilik seviyeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Kırklareli Üniversitesi örneği [Yüksek lisans tezi]. Kırklareli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Kırklareli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2022.

111. Yazgan AM. Proje çocuklar ve helikopter ebeveynler üzerine bir analiz ko. Sos Polit Çalışmaları Derg. 2022;22(55):227–58.

112. Bradley-Geist JC, Olson-Buchanan JB. Helicopter parents: An examination of

the correlates of over-parenting of college students. Educ Train. 2014;56(4):314–28.

113. Şimşek A. Dokuz Eylül Üniversitesi Tınaztepe yerleşkesinde öğrenim gören öğrencilerde şiddetin depresyon belirti sıklığına etkisi. Dokuz Eylül Üniversitesi; 2019.

114. Karaağaç M, Akça HM, Acat Ö. Lack of association of acne severity with depression, anxiety, stress and eating attitudes: A cross-sectional study. J Pers Med. 2024;14(2).

115. Toros F, Gamsiz Bilgin N, Bugdayci R, Sasmaz T, Kurt O, Camdeviren H. Prevalence of depression as measured by the CBDI in a predominantly adolescent school population in Turkey. Eur Psychiatry. 2004;19(5):264–71.

116. Ercan ES, Polanczyk G, Akyol Ardıc U, Yuce D, Karacetın G, Tufan AE, et al. The prevalence of childhood psychopathology in Turkey: a cross-sectional multicenter nationwide study (EPICPAT-T). Nord J Psychiatry. 2019;73(2):132–40.

117. Eskin Mehmet, Ertekin Kamil, Harlak Hacer, Dereboy Çiğdem. Lise öğrencilerinde ergenlerde depresyonun yaygınlığı ve ilişkili olduğu etmenler. Türk Psikiyatr Derg. 2008;19(4):382–9.

118. Yakar T, Baran A, Güngör S, Altinsoy B, Yalçinsoy M, Can G, et al. Astimli hastalarda Beck depresyon ölçeğini etkileyen faktörler. Tuberk Toraks. 2007;55(1):11–7.

119. Panchal U, Salazar de Pablo G, Franco M, Moreno C, Parellada M, Arango C, et al. The impact of COVID-19 lockdown on child and adolescent mental health: systematic review. Eur Child Adolesc Psychiatry [Internet]. 2023;32(7):1151–77. Available from: https://doi.org/10.1007/s00787-021-01856-w

120. Habal W, Alkattan R, Hajeer MY, Alkhouli M, Al-Nerabieah Z, Habal T, et al. Impact of Syrian conflict on the oral health of adolescents: A cross-sectional study. Cureus. 2024;16(2):4–12.

9 EKLER

EK-1 Veli Bilgilendirme Formu

VELİ BİLGİLENDİRME FORMU

Sevgili anne-baba, çocuğunuzu Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı ABD Öğretim Üyesi Doç. Dr. Egemen Ünal danışmanlığında Arş. Gör. Dr. Emine Akbal tarafından yürütülen "**Adolesanlarda Algılanan Helikopter Ebeveynlik Tutumları ile Depresyon ve Anksiyete Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"** başlıklı araştırmaya dahil etmek istiyoruz.

"Helikopter Ebeveyn" kavramı 1969 yılında bir çocuğun annesi için "başımda helikopter gibi dönüyor" demesi üzerine ortaya çıkmıştır. Ebeveynlerin çocuklarını sürekli kontrol etme, tüm eylemlerine aşırı katılım gösterme ve çocukları adına karar verme tutumları helikopter ebeveynlik olarak tanımlanmıştır. Bu kavram anne, baba ve çocuğu anlık etkilemekle kalmayıp; çocuğun bütün hayatı boyunca etkili olmaktadır. Ebeveynlerin bu tutumları, kısa vadede çocuklarını rahatsız olabilecekleri durumlardan koruyor gibi görünmektedir. Ancak helikopter ebeveynlik konusunda yapılan araştırmalar; uzun vadede bu koruyuculuğun onların fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimlerini engelliyor olabileceklerini göstermektedir.

Bu araştırmanın amacı, çocuklarda algılanan helikopter ebeveyn tutumunu ve bazı değişkenlerle ilişkisini açıklamaktadır. Veriler yüz yüze anket yoluyla toplanacaktır. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu sınıf ortamında dağıtılarak öğrencilerin bu formu doldurmaları istenecektir. Çalışmanın amacına ulaşması için beklenen, bütün soruların eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, en uygun şekilde yanıtlanmasıdır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Bu formu okuyup imzalamanız, çocuğunuzun araştırmaya katılmasını kabul etmediğiniz anlamına gelecektir. Çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup, **üçüncü şahıslarla paylaşılmayacak** ve **gizli tutulacaktır**. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya aşağıda verilen e-posta adresinden ulaşabilirsiniz.

Çocuğunuzun çalışmaya katılmasını onaylıyorsanız bu formu doldurup imzalamanıza gerek yoktur.

Araştırmacının

Adı-Soyadı:

İmzası:

İletişim Bilgileri:

AYBÜ Tıp Fakültesi Halk Sağlığı ABD

Veli ya da Vasisinin

Adı-Soyadı:

İmzası:

E-posta:

İletişim Bilgileri:

Çocuğun

Adı-Soyadı:

Sınıfı:

EK-2 Anket Formu

KİŞİSEL VERİ FORMU

1. BÖLÜM

Değerli öğrenciler, bu form bilimsel bir çalışma için hazırlanmıştır. Formda yer alan bilgileri dikkatli bir şekilde doldurmanız ve sonraki sayfalarda yer alan ölçeklerde size en uygun gelen seçeneği hassasiyetle işaretlemeniz bu araştırmaya katkı sağlayacaktır. Hiçbir sorunun doğru veya yanlış cevabı yoktur. Çalışmada kişisel bir değerlendirme yapılmayacaktır ve isim yazmanıza gerek yoktur. Bu anketten elde edilecek veriler yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacak, kişisel bilgileriniz üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Lütfen soruları kendiniz yanıtlayınız. Cevaplamanız 15 dakika sürecektir. Katkınız için sizlere teşekkür ederim.

Emine Akbal

1,Cinsiyetiniz: Kız ☐ Erkek ☐

2, Yaşınız: ……

3, Sınıfınız: 9, sınıf ☐ 11, sınıf ☐

4, Şubeniz: …….

5, Aile tipiniz: Çekirdek aile (anne, baba ve çocuklar) ☐ Geniş aile (dede, nene, anne, baba ve kardeşler) ☐

6, Kardeş sayınız: 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ve üstü ☐

7, Annenizin yaşı: ……

8, Babanızın yaşı: …….

9, Ailenizin durumu: Birlikte ☐ Ayrı ☐ Anne vefat etti ☐ Baba vefat etti ☐ Anne ve baba vefat etti ☐

10,Birlikte yaşadığınız kişi/kişiler: Yalnız Anne ☐ Yalnız Baba ☐ Anne ve Baba ☐ Diğer……

11, Annenizin eğitim durumu: Okur- yazar değil ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Yüksek lisans ve üstü ☐

12, Annenizin mesleği: Çalışmıyor☐ Memur☐ Serbest meslek☐ İşçi☐ Diğer ……

13, Babanızın eğitim durumu: Okur- yazar değil ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Yüksek lisans ve üstü ☐

14, Babanızın mesleği: Çalışmıyor☐ Memur☐ Serbest meslek☐ İşçi☐ Diğer ……

15, Ailenizin size göre gelir düzeyini belirtiniz: Düşük☐ Orta☐ Yüksek☐

16,Okul başarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz: Çok İyi ☐ İyi ☐ Orta ☐ Zayıf ☐ Çok Zayıf ☐

17, Sınıf arkadaşlarınızla ilişkilerinizi nasıl değerlendiriyorsunuz: Çok İyi☐ İyi☐ Orta☐ Zayıf☐ Çok Zayıf ☐

18, Öğretmenlerinizle ilişkilerinizi nasıl değerlendiriyorsunuz: Çok İyi☐ İyi☐ Orta☐ Zayıf☐ Çok Zayıf ☐

19, Ailenizle ilişkilerinizi nasıl değerlendiriyorsunuz: Çok İyi☐ İyi☐ Orta☐ Zayıf☐ Çok Zayıf ☐

20, Sürekli ilaç kullanmanızı gerektiren bir hastalığınız var mı? (Kronik hastalığınız varsa noktalı yere hastalığınızı yazınız):

Hayır ☐ Evet ☐ ……..

21, Düzenliği kullandığınız bir ilaç var mı? Evet ☐ Hayır ☐

22, Okul dışında ders başarınızı artırmak için dershane, etüt, kurs vs. gidiyor musunuz? Evet ☐ Hayır ☐

23, Okul dışında spor, müzik, sanat vs. kurslarına gidiyor musunuz? Evet ☐ Hayır ☐

24, Okul dışında spor, müzik, sanat kursuna gidiyorsanız; kendi isteğinizle gidiyor musunuz?

Evet ben istediğim için☐ Hayır ailem istediği için ☐

2. BÖLÜM

ANNEM					**BABAM**			
HİÇ Böyle Davranmaz.	Böyle **ARADA SIRADA** Davranır	Böyle **ÇOĞU ZAMAN** Davranır	**HEP BÖYLE** Davranır.	Arkadaşlar kendi çocukluğunuzu hatırlamanızı, anne ve babanızın aşağıda sayılan davranışlara sahip olup olmadıkların düşünmenizi istiyorum. Aşağıda yazılan davranış ve tutumları hem anneniz hem de babanız için ayrı ayrı değerlendirerek cevaplayınız.	**HİÇ** Böyle Davranmaz.	Böyle **ARADA SIRADA** Davranır	Böyle **ÇOĞU ZAMAN** Davranır	**HEP BÖYLE** Davranır.
☐	☐	☐	☐	Her gün giyeceğim kıyafetleri seçmek isterdi.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Ne zaman üzgün olsam ısrarla "neyin var" diye sorardı.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Arkadaşlarımla oyun oynarken oyunumuza müdahale etmeden duramazdı.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Akşam eve geldiğimde ilk soruları genellikle okul hayatım ile ilgili olurdu.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Dünyanın ve çevremizin kötü insanlarla dolu olduğuna inanırdı.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Okula başladığım günlerde saatlerce okul dışında veya evin önünde beni beklerdi.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Suratımın asık olmasına hiç katlanamazdı.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Sınav sonuçlarımın açıklanacağı zamanı sabırsızlıkla beklerdi.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Çok sık nasihat ederdi.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Benim özel bir hayatım olabileceğini kabul etmek istemezdi.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Okul notlarım için benden daha çok o kaygılanırdı.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Yüz kızartıcı bir davranışta bulunmamam konusunda çok nasihat ederdi.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Parkta ve sokakta gezerken asla elimi bırakmak istemezdi.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Duygularımı her zaman merak ederdi.	☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐	Öğretmenim ile çok sık görüşmek isterdi.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Kötü huy ve alışkanlıklar edinmemden çok korkardı.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Bana yemek yedirmek için arkamdan koştururdu.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Çantamın içini ve ceplerimi sık sık kurcalamaktan hoşlanırdı.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Karşı cinsten bir arkadaşımın olması ihtimali onu endişelendirirdi.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Okul ödevlerim için benden çok o çaba gösterirdi.	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	Mükemmel bir insan olmamı isterdi.	☐	☐	☐	☐

3. BÖLÜM

Aşağıdaki her cümleyi dikkatlice okuyunuz. **Bugün de dahil olmak üzere, son bir haftadır** yaşadıklarınızı en iyi şekilde tanımlayan seçeneği seçip, kutucuğu işaretleyiniz.	Bana **HİÇ** Uygun Değil	Bana **BİRAZ** Uygun	Bana **GENELLİKLE** Uygun	Bana **TAMAMEN** Uygun
Ağzımda kuruluk olduğunu fark ettim.	☐	☐	☐	☐
Soluk almada zorluk çektim. (örneğin fizik egzersiz yapmadığım halde aşırı hızlı nefes alma, nefessiz kalma gibi)	☐	☐	☐	☐
Geçerli bir neden olmadığı halde korktuğumu hissettim.	☐	☐	☐	☐
Panik haline yakın olduğumu hissettim.	☐	☐	☐	☐
Panikleyip kendimi aptal durumuna düşüreceğim durumlar nedeniyle endişelendim.	☐	☐	☐	☐
Vücudumda (örneğin ellerimde) titremeler oldu.	☐	☐	☐	☐
Fiziksel egzersiz söz konusu olmadığı halde kalbimin hareketlerini hissettim. (Kalp atışlarımın hızlandığını veya düzensizleştiğini hissettim.)	☐	☐	☐	☐
Hiç olumlu duygu yaşayamadığımı fark ettim.	☐	☐	☐	☐
Hiçbir beklentimin olmadığı hissine kapıldım.	☐	☐	☐	☐
Birey olarak değersiz olduğumu hissettim.	☐	☐	☐	☐
Hayatın değersiz olduğunu hissettim.	☐	☐	☐	☐
Kendimi perişan ve hüzünlü hissettim.	☐	☐	☐	☐
Hiçbir şey bende heyecan uyandırmıyordu.	☐	☐	☐	☐

Bir iş yapmak için gerekli olan ilk adımı atmada zorlandım.	☐	☐	☐	☐
Olaylara aşırı tepki vermeye meyilliyim.	☐	☐	☐	☐
Kendimi gevşetip salıvermek zor geldi.	☐	☐	☐	☐
Sinirsel enerjimi çok fazla kullandığımı hissettim.	☐	☐	☐	☐
Alıngan olduğumu hissettim.	☐	☐	☐	☐
Gevşeyip rahatlamakta zorluk çektim.	☐	☐	☐	☐
Beni yaptığım işten alıkoyan şeylere dayanamıyordum.	☐	☐	☐	☐
Kışkırtılmakta olduğumu hissettim.	☐	☐	☐	☐

4. BÖLÜM

	Beni **HİÇ** Tanımlamıyor.	Beni **ÇOK AZ** Tanımlıyor.	Beni **BİRAZ** Tanımlıyor.	Beni **OLDUKÇA** Tanımlıyor.	Beni **TAMAMEN** Tanımlıyor.
Hayatımda saygı duyabileceğim insanlar var.	☐	☐	☐	☐	☐
Eğitim almak benim için önemlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
Ailem benim hakkımda birçok şeyi bilir.	☐	☐	☐	☐	☐
Başladığım faaliyetleri/işleri bitirmeye çalışırım.	☐	☐	☐	☐	☐
Bir şeyler istediğim şekilde gitmediğinde, diğer insanlara ve kendime zarar vermeden bu durumu çözebilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
Yardıma ihtiyacım olursa, nereden yardım alabileceğimi bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
Kendimi okuluma ait hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
Ailem zor zamanlarımda yanımdadır.	☐	☐	☐	☐	☐
Arkadaşlarım zor zamanlarımda yanımdadır.	☐	☐	☐	☐	☐
Yaşadığım toplumda bana adil bir şekilde davranılır.	☐	☐	☐	☐	☐
Hayatımda gelecekte kullanacağım yeteneklerimi geliştireceğim fırsatlara sahibim.	☐	☐	☐	☐	☐
Ailemin aile geleneklerini ve kültürünü seviyorum.	☐	☐	☐	☐	☐

5. BÖLÜM

	KESİNLİKLE Yanlış	Yanlış	**BİRAZ** Yanlış	**BİRAZ** Doğru	Doğru	**KESİNLİKLE** Doğru
Şu anda beni rahatsız eden sorunların uzun süre devam etmesinden korkuyorum.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bazen hayatın krizleri veya zorluklarıyla yüzleşebilme düşüncesi beni çok korkutuyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gelecekte hayatımın daha da kötüye gitmesinden korkuyorum.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ekonomik ve politik durumdaki değişikliklerin geleceğimi tehdit etmesinden korkuyorum.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gelecekte hedeflerimi gerçekleştiremeyeceğim düşüncesi beni rahatsız ediyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐